ئەلبێر کامۆ

نامۆ

(رۆمان)

ترجمه

جلال آل احمد– علی اصغر خبرەزادە

مؤسسة انتشارات نگا

تهران– 1379

وەر ێرانی لە فارسییەوە

حەمە کەریم عارف

چاپی سێیەم

2007

بژارو دەسکاریکراو

PDF4Kurd

بەشی یەکەم

((1))

دایکم ئەمڕۆ مرد. لەوەشە دوێنێ مردبێ، نازانم. بروسکەیەکم بەم ناوەڕۆکە لە خانەی پیرانەوە پێ گەییوە! ((دایە، مرد. ناشتنەکەی سبەینێ یە. هاوخەمتانین)) هیچم لە تەلەگرافەکە دەست نەکەوت. ڕەنگە ئەم قەوماوە دوێنێ ڕوویدابێ.

کەترەخانە لە مارنگۆ-ی هەشتا کیلۆمەتری جەزایر دایە. سەعات دوو سواری پاس دەبم و پاش نیوەڕۆ دەگەمە ئەوێندەر. بەمجۆرە، دەتوانم شەوێ لە کەناری ڕێگاکە بێداربم و سبەی عەسر بگەڕێمەوە. داوای دوو ڕۆژان مۆڵەتم لە بەڕێوەبەرەکەم کرد کە لەبەر ئەم هەنجەتە نەیدەتوانی ڕەفزی بکات. لەگەڵ ئەمەشا لە دلا ڕازی نەبوو. تەنانەت پێم گوت: ((تەخسیری من نییە)) هیچ وەلامێکی نەدامەوە. پاشان بیرم کردەوە کە پێویست نەبوو ئەمەی پێ بلێم کە لە ڕاستیدا من نەدەبوو تەوازۆی لێ بخوازم. دەبوایە ئەو دلم بداتەوە. بەلام گومانی تیا نییە ئەم کارەی بۆ دوو سبەی داناوە کە من بە جلی تازیە بارییەوە دەبینێ. چونکە ئێستا وەکو ئەمەیە کە دایکم هێشتا نەمردبێ.

بەلام دوای ناشتنەکە، کارەکە دەبڕێتەوە و هەموو شتێك لایەنی فەرمی لە خۆ دەگرێت.

سەعات دوو سواری پاس بووم. دنیا زۆر گەرم بوو، وەکو هەمیشە لە لە ڕیستوران دا، لە لای (سلست) نیوەڕۆژەم خوارد. هەمووان هاوخەمی خۆیان بۆ دەردەبریم و سلست پێی گوتم:((کەس جێگەی دایك ناگرێتەوە.)) گاڤێ وەرێ کەوتم، هەمووان تا بەردەرکە بە ڕێیان کردم. تۆزێك سەرگەردان بووم. چونکە دەبوو بچم بۆ مالی ئیمانوئیل و کەراوێتە ڕەش و باسك بەندەکەی بە ئەمانەت لێ وەربگرم. چەند مانگێك لەوە پێش مامی مردبوو.

بۆ ئەوەی فریای پاس بکەوم، غارم دا، هەلبەتە بە هۆی ئەم پەلە پەل و غاردان و دەنگە دەنگی ئوتومبیلان و بۆنی بەنزین و تیشکی هەتاو و عەکس بوونەوەی لەسەر جادەکە بوو کە خەو گرتمی، تەقریبەن بە درێژایی ڕێگاکە خەوتم. کاتێ کە ڕابووم، کەوتبووم بەسەر پیاوێکی سوپاییدا.سوپاییەکە بە ڕووما پێکەنی و پرسی کە ئایا لە ڕێیەکی دوورەوە دێم. وەلامم دایەوە((بەلێ)) بۆ ئەوەی هیچ شتێکی دی نەلێم.

کەترەخانەکە لە دوو کیلۆمەتری گوندەکەدایە. ئەم ڕێگەیەم بە پێیان بڕی. ویستم یەکسەر دایکم ببینم. بەلام دەرگاوانەکە گووتی دەبێ یەکەمجار موراجەعەی بەڕێوەبەر بکەم. چونکە بەڕێوەبەر مژولی کار بوو، کەمێك سەبرم کرد.کابرای دەرگاوان بە درێژایی ئەم ماوەیە هەر قسانی کردو ئاقیبەت بەڕێوەبەرم بینی. و لە نووسینگەکەی خۆیدا پێشوازی کردم. پیرەمێردێکی ئەندام وردیلە بوو کە نیشانی ((لژیون دونور)) ی بە بەرۆکەوە بوو. بە چاوانی گەش نیگای کردم.پاشان دەستی گوشیم و ئەوەندە لە نێو دەستی خۆیدا ڕایگرت کە نەمدەزانی چۆن دەری بێنم. تەمەشای فایلێکی کردو گووتی: ((خات مەرسۆ بەر لە سێ سال هاتووەتە ئێرەو تۆ تاقە

پشت و پەنای ئەو بوویت.)) پێم وابوو سەرزەنشتم دەکات. بۆیە ویستم هەندێ روونکردنەوە بدەم. لێ قسەکەی بڕیم: ((کوڕی ئازیزم پێویست بە پاکانە ناکات. من دۆسییەکەی دایکتم خوێندووەتەوە. تۆ نەتدەتوانی پێداویستییەکانی دابین بکەیت. ئەو پێویستی بە پەرستارێک بوو. دەرامەتی تۆ کەم بوو. لە مانەش بترازێ ئەو لێرە بەختەوەرتر بوو.)) گوتم: ((بەڵێ جەنابی بەڕێوەبەر.)) لە سەری ڕۆیی: ((دەزانی ئەو لێرەدا کۆمەڵێك دۆستی هەبوون، خەڵکانێك لە سونحی خۆیدا و دەیتوانی خۆشییەکانی زەمانی رابردوویان لە گەڵ دا باس بکات. تۆ گەنجیت و ژیان لە گەڵ تۆدا بێ تاقەتی دەکرد.))

ئەمە دروست بوو، کە دایکم لە ماڵەوە بوو، هەمیشە کڕو کپ نیگای دەکردم. رۆژانی هەوەڵ کە تازە هاتبووە پیر خانەکە بەزۆری دەگریا.چونکە هێشتا بە شوێنە تازەکە رانەهاتبوو. دوای یەك دوو هەیڤان گەر بیانویستایە لە کەترەخانەکە بیهێننە دەرێ دەگریا. چونکە بەوێندەر راهاتبوو. هەر بۆیە لە دواساڵی ئاکنجی بوونیا بە دەگمەن دەچوومە دیدەنی. لەمەش بترازێ یەك شەممەکەی لێ تێکدەدام. ئەمە جگە لەوەی دەبوایە زەحمەتی سەفەر بە پاس و بڕینی بلیت و دوو سەعاتە ڕێگا بکێشم.

بەڕێوەبەرەکە هەمدیس قسەی لە گەڵ کردم. لێ من گوێم لێنەدەگرت. ئەوجا گوتی: ((پێم وایە دەخوازی دایکت بدینی.)) من بێ وەی وەڵامێك بدەمەوە، هەستام. و ئەو تا بەر دەرگاکە پێشوازی کردم. لە سەر قالدرمەکە گوتی:((لە ژوورە بچکۆلەکەی مردووان دا دامانناوە. بۆ ئەوەی ئەوانی دی نارەحەت نەبن. لێرەدا هەر گاڤێ کەسێك دەمرێ ئەوانی دی تا دوو سێ رۆژ توڕەن و ئەمەش بەڕێوەبردنی کاروباری پیرخانەکە زەحمەت دەکات.))

لە حەسارێکەوە تێ پەڕین کە ژمارەیەکی زۆری پیرەمێرد، لەوێ دا، دەستە دەستە پێکەوە قسانیان دەکرد. کاتێ کە ئێمە بە بەر دەمیانا رەت دەبووین، بێدەنگ دەبوون. لە دوای ئێمەوە گفتوگۆ دەستی پێدەکردەوە. لە تۆ وایە چەنەچەنی توتیانە. لە بەر دەرکەی بینایەکی چکۆلەدا، بەڕێوەبەرەکە لێم جیا بووەوە:((جەنابی مەرسۆ من بە تەنیا بەجێت دێڵم. لە نووسینگەکەی خۆما دە خزمەتو دام. بە پێی داب سەعات دەی بەیانی بۆ ناشتنەکەی دانراوە. چونکە پێمان وابوو بەم شێوەیە تۆ دەتوانیت شەوێ بە دیار رەحمەتی یەوە دابنیشیت. گوتەیەکی دیکەش: دایکت زۆربەی کات بە دۆستەکانی گوتووە کە دەخوازێ بە ڕێورەسمی ئاینی بە خاك بسپێردرێت. من لەسەرمە پێداویستییەکانی ئەم کارە فەراهەم بکەم، بەڵام ویستم تۆش ئاگادار بی.)) سوپاسم کرد. دایکم ئەگەرچی هیچ بێدینییەکی دەرنەدەبڕی، لێ کە لە ژیانا بوو هەرگیز بیری لە دین نەدەکردەوە.

ژوورە چکۆلەکە زۆر رووناك بوو، میچەکەی شووشە بەند بوو. کۆمەڵێك کورسی و سێپای راست و چەپی تێدا بوو. لە ناوەراستاو لەسەر جووتێك لەوسێپیانە تابووتێك بە سەرپۆشێکی تایبەتییەوە دانرابوو. مێخی بریقەداری تابووتەکە دەبینران کە هێشتا دانەکوترابوون ولەسەر تەختەی تابووتەکەوە کە بەتوێکڵی گوێز رەنگیان کردبوون زەق دەچوونەوە.

ژنـە عـەرەبێکی پەرسـتار کـە کراسـێکی سـپی و لەچـکێکی تـۆخی لەسـەر کردبـوو لـە نزیکـی تابووتەکەوە وەستابوو. دەرگاوانەکە لەم ساتەدا لە دوای منەوە وەژوورکەوت. دیاربوو کە غاری دابوو. بەدەمەلاڵکێوە گووتی: ((سەری تابووتەکەیان داخستووە، بۆ ئەوەی تۆ جەنازەکە بدینی دەبێ بزمارەکان دەرکێشم.)) لە تابووتەکە نزیك بوو بووەوە،کە رامگرت پێی گووتم: ((ناتەوێ؟)) گووتم: ((نە)). راچڵەکی. نارەحەت بووم. چونکە هەستم کرد کە نەدەبوو ئەو قسەیە بکەم. دوای تۆزێك نیگایەکی کردم وبێ هیچ سەرزەنشتێك،وەك ئەوەی بزانێ بۆ، پرسی: ((لەبەرچی؟)) گـوتم: ((نازانم)) هەنگێ بەدەم بادانی سمێڵە چەرمووەکەیەوە گوتی: ((تێ دەگەم))جووتێ چاوی شینی گەشی هەبوو، بە خۆیشی کەمێك سوورە بوو. کورسییەکی دایە من وبە خۆیشی کەمێك لە دوای منـەوە دانیشـت. پەرسـتارەکە هەسـتاو بـەرەو دەرگاکـە رۆیـی و لـەم سـاتەدا دەرگاوانەکـە پێـی گووتم: ((ئەم ژنـە قورحەیـەتی.))چونکە هـیچ حاڵی نـەبووم ئاورێکی لای پەرسـتارەکەم دایـەوەو دیتم لە ژێر چاوەکانییەوە نەوارێکی بردووەو بە دەوری سەریا پێچاوە. نەوارەکـە لـە دەوروبـەری کەپوویا ساف بوو. تەنیا سپێتی نەوارەکە بە دەموچاویەوە دیار بوو.

دوای رۆیشتنی ئەو دەرگاوانەکە گوتی: ((نهۆ بە تەنیا جێت دەهێڵم.))

نازانم چمکرد کە رۆیی و لە دوای منەوە وەستا. بوونی ئەو لـە پشـتمەوە ئازاری دەدام، تیشـکی دڵئـەنگێزی پـاش نیـوەڕۆ هـەوو ژوورەکـەی گرتبـووەوە. گیـزە گیـزی جوتێـك زەرگەتـەی زەرد لـە پشت شوشەکانەوە دەگەییە گوێ، هەستم کرد خـەو گرتـوومی. بـێ ئەوەی ئـاوڕ لـە دەرگاوانەکە بدەمـەوە گـوتم :((چـەندە کـە لـەم خانـەی پیرانـەدای؟)) وەکـو ئـەوەی دەمێـك بـێ چاوەنۆڕی ئـەم پرسـیارە بـووبێ، یەکسـەر وەڵامـی دایـەوە:((پێـنج سـاڵە)) پـاش ئـەوە چەنەچـەنێکی زۆری کـرد. ئەگەر بەر لەمانە پێیان گوتبا کە بە کاری دەرگاوانی لـە ((مـارنگو)) رۆژگـاری خـۆی دەباتـە سـەر، زۆری پێ سەیر دەبوو. تەمەنی شەست و چوار ساڵ و خـەڵکی پـاریس بـوو. لـەم کاتـەدا قسـەکەم پـێ بـڕی:((ئـا، واتـە خـەڵکی ئێـرە نیـت؟ ئـەوجا بیرم کەوتـەوە بـەر لـەوەی کـە مـن بـۆ ژوورەکـەی بەڕێوەبـەر ببـات، باسـی دایکـی لەگـەڵ کردبووم. گوتبـووی کـە دەبـێ زۆر زوو بـەخاك بسـپێردرێ چـونکە لـە بیابانـدا، بـە تایبـەتی لـەم ناوچـەیە، دنیـا زۆر گەرمـە. ئـەو دەمـە پێـی گوتبـووم کـە لـە پاریسـدا دەژیـا. کـە هـەرگیز یـادەوەری ئەوێنـدەری لـە بیر ناچـێت. گوتبـووی کـە لـە پـاریس دا دەشێت مردوو تا سێ ڕۆژ و هەندێ جار تا چوار ڕۆژ بهێڵرێتـەوە. بـەڵام لێرەدا کـاتی ئـەم شتانە نییە. هەر نابێ بیریش لەوە بکرێتەوە کە لێرەدا دەبێ بـە دووی جەنازەکێشـەکەدا غـار بدەی. لـەم کاتەدا ژنەکەی پێی گوتبوو:((وس بە، ئەمانە شتێك نین کـە بشـێت بـەم لاوە بگـوترێن)) و کـابرای پیرەمێرد سوور بووەوە و عوزرخوایی کرد. من گوتبـووم :((قەیـدی نییـە. قەیـدی نییـە؟)) ئـەوەی کە پیرەمێردەکە گوتبووی پێم دروست و باش بوو .

لـەژوورە کۆلەکـەی مردووانـدا کـە وەك بنیـادەمێکی هـەژارو بێنـەوا هـاتبووە ئێـرەو چـونکە لـە خۆی رابینیوە، ئەم کـاری دەرگاوانییـەی قبـوڵ کـردووە .گـوتم لـە هـەمان کاتـا ئـەویش یەکێکـە لـە خەڵکانی ناو ئەم خانەی پیرانە.گووتی نە. لـە هەوەڵێشـەوە پـێم سـەیر بـوو کـو بۆچـی کـاتێ دێتـە سەر باسی خەڵکانی ناو خانەی پیران زیـاتر وشـەی((ئـەوان)) وزۆر کـەم وشـەی((پیرەکـان)) بـەکار

دێنیٚ.لە کاتێکا کە زۆربەیان زۆر لەو گەورەتر نەبوون، لیٚ ئاساییە کە ئەو یەکیٚ نەبوو لەوان. ئەو دەرگاوان بوو. و هەندیٚ جار بە سەرپرشتیاری وان دەژمێردرا.

لەم کاتەدا پەرستارەکە وەژوورکەوت. شەو کوتوپڕ داهاتبوو. هەر زوو شەو چۆکی بەسەر شووشەکاندا دادا. دەرگاوانەکە سویچی کارەباکەی کردەوەو تیشکی کوت و پڕ بەشەوارەی خستم. بۆ شێو خوڵکی کردم بەڵام من برسیم نەبوو.خوڵکی کردم کە فینجانێك قاوەو شیرم بۆ بێنیٚ. چونکە زۆرم حەز لیٚ بوو قبوڵم کرد، ودوای تۆزێك بە سینییەکەوە گەڕایەوە. شیرو قاوەکەم خواردەوە. ئەوجا حەزم چووە سەر جگەرەیەك. بەڵام دوو دڵ بووم.:چونکە نەمدەزانی کە ئاخۆ دەشێت ئەم کارە لەبەردەم دایکما بکەم.بیرم کردەوە کە ئەم کارە هیچی تیا بەسەر نییە. جگەرەیەکم دایە دەرگاوانەکەو کەوتینە جگەرەکێشان.

دوای تۆزێك دەرگاوانەکە گوتی: ((دەزانی دۆستەکانی دایکیشت دێن تا ئەمشەو لێرەبن .ئەمە عادەتی ئێرەیە. من دەبیٚ بچم کورسی و قاوەی ڕەش ئامادەبکەم.))لێم پرسی ئاخۆ دەشێت یەکێك لە گڵۆپەکان بکوژێنرێتەوە؟ شۆقی روناکییەکە لەسەر دیوارە سپییەکە ماندووی دەکردم، پێی گوتم کاری واهی نابێت. تەلەکان بە جۆریٚ ڕاکێشراون یا هەموو گڵۆپەکان پێکڤە هەڵدەبن یا هیچیان هەڵنابن.ئیدی من گوێم نەدایی. ئەو چووە دەریٚ و گەڕایەوە. کورسییەکانی دانا. فینجانەکانی لەسەر کورسییەك، لە دەوری جەزوەیەك دانا. ئەوجا بەرانبەر بەمن، لە دیوەکەی تری دایکمەوە دانیشت. پەرستارەکە هەر بەو دەقەوە لە بنی ژوورەکەدا، پشت لە ئێمە وەستا بوو. من نەمدەبینی کە چی دەکرد. بەڵام بە گوێرەی جوڵەی دەستیا دەزانرا کە شتێك دەچنیٚ. هەوا خۆش بوو. قاوەکە گەرمی کردبوومەوە. لە دەرگاکەوە کە کرابووەوە بۆنی شەو و گوڵان دەهاتە ژووریٚ. پێم وایە کەمێك خەوتم. دەنگی خشەخشێك بێداری کردمەوە. چونکە چاوم نوقابوون، روناکییەکە لە جاران ناخۆشتر بوو. تاقە سێبەرێکیش لە بەردەمما نەدەبینرا. هەموو شتێك، هەر گۆشەیەك، هەموو پێچەکان بە لاسارییەکی تاقەتبەرەوە لەبەر چاوم بەرجەستە دەبوو.دۆستەکانی دایکم لەم کاتەدا وەژوورکەوتن. دە دوانزە کەسێك بوون. وبە بێدەنگی وەناو ئەم روناکییە بەشەوارەخەرە کەوتن. بیٚ ئەوەی تاقە دەنگێك لە کورسییەکانەوە بەرزبێتەوە لەسەریان دانیشتن. بەجۆریٚ تێم دەڕوانین وەکو ئەوەی تا نهۆ هیچ کەسێکم نەدیبیٚ. بچوکترین پاژی سیماو جلەکانیان لە نیگام دەرباز نەدەبوو. لە گەڵ ئەمەشا هیچ دەنگێکم لیٚ نەدەبیستن و زۆر بەزەحمەت باوەڕم بە بوونیان دەکرد. زۆربەی ژنەکان بەرکۆشەیان بەستبوو. بە پەتێك ناوقەدیان بەستبوو وئەمە سکی داکەوتوویانی زیاتر بەرجەستە دەکرد. تا ئەوکاتە هەرگیز نەمزانی بوو کە پیرەژنان چۆن ورگیان دەبیٚ. پیاوکان هەموو لاواز و عاسا بەدەست بوون. ئەوەی مایەی سەرنجم بوو ئەمە بوو کە چاوم نەدەبینین، تەنیا روناکییەکی لێڵ لە ناوەندی چاڵێکی پڕ لە چرچ و لۆچدا دەبینرا. کە دانیشتن زۆربەیان تەمەشای منیان کردو بە ئەستەم سەرێکیان بۆ لەقاندم وچونکە لێویان چوو بووە ناو زاری بیٚ ددانیانەوە من حاڵی نەبووم کە ئایا سڵاوم لێدەکەن یان تەنیا جوڵەیەك سەری بزواندوون. لیٚ پێم وایە سڵاویان کرد. لەم کاتەدا زانیم

هەموویان لە بەرانبەر منا وبە دەوراودەوری دەرگاوانەکەدا دانیشتوون. وسەردەجوڵێنن. لەپڕێکا ئەم بیرۆکە گاڵتە جارییەم لا دروست بوو کە هاتوون من دادگایی بکەن.

دوای کەمێك یەکێك لە ژنەکان کەوتە گریان، لە ریزی دووەم، لەپشت یەکێك لە هاوڕێکانیا پەنهان بووبوو. من بەزەحمەت دەمبینی، بەدەم کورتە هەنسکەوە بەردەوام دەگریاو وامەزانی کە ئیدی هەرگیز ناوەستێەوە. ئەوانی دی وەك بڵێی گریانەکەی ئەو نەژنەون، هەموو خەمین ومات وبێدەنگ بوون. دەیانڕوانییە تابووتەکە یا دارعاساکانی دەستیان یا هەرشتێکی دیکە، بەلاَم جگە لەمە نەیاندەروانییە هیچی دی. ئەو ژنە هەردەگریا، زۆر حەیرمابووم. چونکە من نەمدەناسی. حەزم نەدەکرد گوێم لە دەنگی ببیٚ. لیٚ زاتم نەبوو ئەوەی پیٚ بڵێم. دەرگاوانەکە بەلای ئەودا دانەوییەوە، قسەیەکی کرد، لیٚ ئەو سەری دانەواند، لە بن لێوانەوە شتێکی گووت و بە هەمان شێوە درێژەی بە گریانەکەی دا. ئەوسا دەرگاوانەکە بۆ لای من هات. لە نزیکمەوەدانیشت. پاش ساتێکی دوورو درێژ، بیٚ ئەوەی نیگام بکات پێی وتم: ((ئە ژنە زۆر لە دایکتەوە نزیك بوو. دەڵێت ئەو لێرەدا تاقە دۆستی بووەو نهۆ ئیدی چ کەسێکی نییە.))

ماوەیەکی زۆر بەمجۆرە دانیشتین. ناڵەو هەنسکەکانی ئەو ژنە کەمتر بوو بووەوە. ماوەیەك پرخاندی وئاقیبەت بێدەنگ بوو. من هێشتا خەوم نەدەهات. لیٚ شەکەت بووم و گورچیلەکانم دەیەشان. ئێستا بێدەنگی هەموو ئەم بنیادەمانە ئازاریان دەدام. جار جاریٚ تاقە دەنگێکی تایبەتی کە بۆم دیاری نەدەکرا دەگەییە گوێم. دوای ماوەیەك ئاخری زانیم کە چەند دانەیەك لە پیرەمێردەکان لە دیوی ناوەوە گوپی خۆیان دەمژن وئەم ملچە ملچە سەیرە دەردێنن. بە جۆریٚ غەرقی بیرو هزری خۆ بووبوون کە ئاگایان لەم کارەیان نەبوو وتەنانەت ئەم بیرەم بە مێشکا هات کە ئەم مردووەی کە لەناو ئەوانا کەوتووە چ گرنگییەکی بۆ ئەوان نییە. لیٚ ئێستا دەزانم کە ئەمە بیرێکی هەڵەبووە.

هەموومان ئەو قاوەیەمان خواردەوە کە دەرگاوانەکە دروستی کردبوو. ئیدی نازانم چی روویدا. شەو بوری بوو. ئەوەندەم لەبیرە کە جارێك چاوم هەڵێنا و دیتم پیرە مێردەکان پاڵیان بە یەکەوە داوەو خەوتوون. جگە لە یەکێکیان کە چەناگەی نابووە سەر ئەو دەستەی کە گۆچانەکەی پیٚ گرتبوو. وئەبڵەقانە دەیڕوانییە من، وەك ئەوەی لە مێژ بیٚ چاوەروانی بێداربوونەوی من بیٚ. دووبارە خەو بردمییەوە. لە ئازاری بیٚ ئەندازەی گورچیلەکانم خەبەرم بووەوە. خۆر لەسەر میچە شوشەبەندەکەوە دەخزییە ژوورەوە. دوای کەمێك یەکێك لە پیرە مێردەکان رابوو وزۆر کۆکی. تفەکەی دەکردە دەستەسڕێکی خانەخانەی گەورەوە، هەر کۆکەیەکی وەکو گیان کێشانێك بوو. ئەوانی دیکەشی خەبەر کردەوەو دەرگاوانەکە بەگوێیدادان کە دەبیٚ بڕۆن. هەستان. ئەم شەونخونییە نارەحەتە دەموچاوی کەوە کردبوون. لەوە سەرم سوڕمابوو کە کاتیٚ وەدەرکەوتن، هەموو تەوقەیان لە گەڵکردم. لە تۆ وایە ئەو شەوە کە تاقە قسەیەکمان تیا لەگەڵ یەکدی نەکردبوو، دۆستایەتیمانی دوو چەنانە کردبوو.

ماندووبووم. دەرگاونەکە بۆ ژورەکەی خۆی بردم کە توانیم لەوێندەر خۆم رێك بخەم. هەمدیس شیرو قاوەیەکمان خواردەوە کە زۆر بە لەزەت بوو. کاتیٚ وەدەرکەوتم خۆر تەواو بەرز

www.pertwk.com

بوو بووەوە. ئاسمان بەسەر ئەو گردۆلکانەوە کە مارنگۆی لە دەریا جیا دەکردەوە، غەرقی سووری بوو وئەو شنە بایەی کە بەسەر گردۆلکەکاندا تێدەپەڕی بۆن وبەرامەی خوێی لەگەڵ خۆدا دێنا. ڕۆژێکی زۆر جوان بەرێوە بوو. لە مێژ بوو کە نەچوو بوومە گوندی، پێم وابوو ئەگەر دایکم لە ئارادا نەبووایە لەزەت وخۆشییەکی فرەم لە گەشت و گەرانی ئەمڕۆکە دەبینی.

لە حەسارەکەدا، لە ژێر دار چنارێکدا، بەدەم چاوەڕوانییەوە وەستابووم. بۆنی زەوی تەڕ و شێدارم هەڵدەمژی و خەوم نەدەهات. هاوکارانی دایەرەی خۆمم بیر کەوتەوە کە هەموویان لەم کاتەدا رادەبوون تا بچن بۆ سەر کار. بۆ من ئەم ساتە هەمیشە، دژوارترین سات بوو. تۆزێکی دیکەش بیرم لەم شتانە کردەوە. بەڵام لە ناکاو دەنگی زەنگێك لە ناو بیناکەوە داوی بیرکردنەوەی پچڕیم. لە پشت پەنجەرەکەوە هەندێ جم وجوڵ بینرا. ئەوجا هەموو شوێنەکان کپ و ئارام بوون. هەتاو تۆزێ بەرزتر بوو بووەوە: قاچەکانم خەریك بوو گەرم دەبوونەوە. دەرگاوانەکە کە بە حەسارەکەدا رەت دەبوو پێی گووتم کە بەرێوەبەر دەیەوێم. چووم بۆ نووسینگەکەی. چەند کاغەزێکی پێ ئیمزا کردم. سەیرم کرد رەشی پۆشیبوو و پانتۆڵێکی خەت خەتی لەبەر بوو. تەلەفۆنەکەی هەڵگرت و پێی گووتم: ((کرێکارانی جەنازە تۆزێکە هاتوون. دەچم پێیان دەڵێم تابوتەکە دابکوتن، دەخوازی جارێکی دیکەش دایکت بدینی؟)) گوتم نە. بەدەم دەنگ نزم کردنەوە بە تەلەفۆنەکە دەستووری دا:((فیجاك بە مامورەکان بڵێ کە دەتوانن دەست بە کار بن.))

ئەوجا گوتی کە ئەویش لە رێورەسمی ناشتنەکەدا بەشداری دەکات، سوپاسیم کرد. لە پشت مێزەکەیەوە دانیشت. لاقە بچوکەکانی نانە سەر یەك و پێی راگەیاندم کە تەنیا من و ئەو و لەگەڵ پەرستاری بەشەکەدا لە رێورەسمەکەدا دەبین، بە گوێرەی رێسای خانەی پیران، کەسانی پیرخانەکە بۆیان نییە بەشداری رێورەسمی ناشتن بکەن. تەنیا بۆیان هەیە شەو نەخوسی بکەن. و دووپاتی کردەوە کە:((ئەمە مەسەلەیەکی ئینسانی یە.)) بەڵام بە شێوەیەکی ریزپەڕ رێگەی بە دۆستێکی دایکم بە ناوی ((تۆماس پیرێز)) دا بوو بەشداری لەم رێورەسمەدا بکات.بەرێوەبەرەکە پێکەنی و پێی گووتم: ((بە خۆت دەزانی ئەمە هەستێکی هەرزەکارانەیە. ئەم پیرەمێردەو دایکت قەت لێکدی دوور نەدەکەوتنەوە. لە پیرخانەکەدا سوعبەتیان لەگەڵ دەکردن وبە((پیرێز))یان دەگوت: ((ئەمە دەزگیرانی تۆیە))ئەویش پێدەکەنی. ئەمەیان پێ خۆش بوو. وبەراستی مەرگی خات((مەرسۆ)) زۆری نارەحەت کردووە. وا زەندەکەم هەقی ئەوەم نەبوو رێگەی نەدەم. بەڵام لەسەر راسپاردەی دکتۆری ئێشکچی، رێگەم نەدا شەونخونی بەدیارەوە بکات.))

ماوەیەکی زۆر بە بێدەنگیماینەوە. بەرێوەبەرەکە هەستاو لە پەنجەرەی نووسینگەکەی خۆیەوە تەماشای کرد.وپاش تۆزێك گووتی: ((ئەها ئەوە قەشەی مارنگۆیە. زوو هاتووە.))و گووتی لێرەوە تا کڵێساکە کە لە ناو گوندیدایە بەلای کەمەوە سێ چارەکە سەعات دەبێ. هاتینە خوارێ. کەشیشەکەو دوو منداڵی سروودخوێن لەبەر بینایەکەدا وەستابوون. یەکێك لە منداڵەکان بخوردانێکی بەدەستەوە بوو وکەشیشەکە بەرەو لای ئەو دانەویبووەوە تا درێژی زنجیرە زیوەکەی چاکبکات. کە ئێمە گەیشتینە جێ، کەشیشەکە سەری هەڵبڕی. بانگی کردم((کوڕەکەم)) وچەند قسەیەکی دیکەشی کرد. ئەوجا وەژوور کەوت، منیش وەدووی کەوتم.

تەمەشایەکم کرد دیتم کە بزمارەکانی تابووتەکە داکوتراوون. و چوار پیاوی رەشپۆش لە ژورەوە وەستاون، لەو دەمەدا گویم لێ بوو کە بەرێوەبەرەکە پێی گوتم گالیسکەکە لە کەنار جادەکەیەو ئامادەیە، کەشیشەکە کەوتە وێردو دوعا خوێندن. لەم ساتە بەدوواوە کاروبارەکان بەلەز جێ بەجێ بوون.پیاوەکان بە پەردەیەکەوە بەرەو تابووتەکە چوون. کەشیشەکەو هاورێکانی و بەرێوەبەرەکەو من وەدەرکەوتین. ژنێك لەبەر دەرگا وەستابوو کە من نەمدەناسی. بەرێوەبەرەکە گوتی: ((جەنابی مەرسۆ)). گویم لە ناوی ژنەکە نەبوو وتەنیا ئەوەندەم زانی کە پەرستارە. ئەویش بێ هیچ بزەیەك دەمووچاوە رەقەڵەو درێژکۆڵەکەی خۆی دانەواندەوە. ئەوسا ریزمان بەست تا جەنازەکە تێپەرێ و لە دووی جەنازە هەڵگرەکانەوە وەرێکەوتین و لە خانەی پیرانەکە وەدەرکەوتین. گالیسکەیەك لەبەر دەرگا وەستابوو. رەش، درێژو بریقەدار بوو و قەڵەمدانی وەبیر بنیادەمدەهێنایەوە. لە تەنیشتییەوە رێکخەری رێورەسمەکە کە پیاوێکی کورتە بالأبوو وجلێکی پێکەنیناوی لەبەردا بوو، لەگەڵ پیاوێکی رەفتار دەسکردا وەستابوون. زانیم پیرەمێردەکە ئاغای ((پیریزە)). کلاوێکی نرمی قەراخ پانی ناوەند خڕی لەسەر بوو–کە لەکاتی تێپەربوونی جەنازەکەدا دایگرت–بە جلێکەوە کە پانتۆڵەکەی کەوتبووە سەر پێلأوەکانی و گرێی بچووکی بۆینباخە رەشەکەی کە لە یەخە سپی کراسە دەلبەکەی هاتبوو.لێوەکانی لە ژێر کەپوویەکی پڕ لە پەڵەی رەش دەلەرزی. قژە نەرم وسپییەکەی لە پشت گوێچکە سەیرەکانییەوە بەسەر قەراخە هەڵگەراوەکەیدا رژابوو ورەنگی سوری. گوێچکەکانی، لەسەر ئەم سیما رەنگ پەریوە سەرنجی راکێشام. رێکخەری رێو رەسمەکە شوێنی هەر یەکەمانی دیاری کرد. کەشیشەکە لەپێشی پێشەوە دەرۆیی، ولە دوای ئەوەوە عەرەبانەکە بوو، لە دەوری عەرەبانەکەدا ئەو چوار پیاوە بوو، لە دوای ئەوانەوە بەرێوەبەرەکەو من. پەرستارەکەو ئاغای پیریز لە ریزی دوواوە بوون.

نهۆ ئاسمان نقوومی خۆرەتاو بوو. هەتاو وردە وردە قورسایی دەخستە سەر زەوی– گەرما بەلەز بەرز دەبووەوە، نەمزانی بۆ ئەوەندە دێر حەرەکەتمان کرد. لە ژێر جلە تۆخەکانمەوە هەستم بەگەرما دەکرد. پیرەمێردە وردیلە کورتە بالأکە کە کلاوەکەی لەسەر کردبوو دایگرتەوە. کاتێ کە بەرێوەبەرەکە باسی ئەوی بۆ دەکردم، ئاورێکم لێی دایەوەو تەمەشایەکم کرد، بەرێوەبەرەکە پێی گووتم کە زۆر جار دایکم و مستەر پیریز عەسران لە گەڵ پەرستارێك دا بۆ پیاسە بۆ گوندەکە دەچوون. نۆریمە دەشتەکەی دەورو بەرم، لە نێو ریزی ئەو دار سنۆبەرانەی کە بە گردێکی زۆر بەرز کۆتایی دەهات ولە نێو ئەم زەوییە سەوزو قاوەیی و ئەم ماڵە تاك تاك و دیارانەوە حاڵی دایکی خۆم دە خوێندەوە. شەو، دەبێ لەم دەڤەرەدا وەکو هەڵوەستەیەکی خەمئەنگێز وەهابێ. بەڵام ئەمرۆکە هەتاوی تاقەتبەر، دیمەنەکەی لەبەر چاو دەسرییەوەو بێ گیان و خەمین دەینواند.

کەوتبووینە رێ. لەم کاتەدا بوو کە زانیم((پیریز)) کەمێك دەلەنگێ. گالیسکەکە بەرەبەرە خێراتر دەبوو و پیرەمێرد دوا دەکەوت. یەکێك لەو پیاوانەش کە لە پاڵ عەرەبانەکەوە دەرۆیشتن دواکەوت ونهۆ پێ بە پێی من دەرۆیی. پێم سەیر بوو کە هەتاو بەو خێراییە بەرەو تاقی ئاسمان

www.pertwk.com

هەڵدەکشا. لەپڕ هەستم کرد کە دەشتەکە ماوەیەکە لە دەنگە دەنگی مێرووان وشنە شنی گیایاندا نقووم بووە.

ئارەقە بەگۆناکانما هاتبووە خوارێ. چونکە کلاوم نەبوو، بەدەستەسرِ خۆم باوەشبێن دەکرد. ماموری ناشتنەکە هەندێ شتی پیێ گووتم کە گوێم لێ نەبوو. لەم کاتەدا ئارەقەکەی سەری خۆی بەو دەستەسرەی کە بەدەستی چەپییەوە بوو دەسرِی. بەدەستی راستی کاسکێتەکەی هەڵبرِی بوو. پێم گووت: ((چی؟)) بە دەم ئاماژەکردنەوە بۆ خۆرەکە دووبارەی کردەوە کە: ((گەرمایەکی سەیرە.)) گووتم: ((ئەرێ)). ((پیر بوو؟)) گوتم: ((تەقریبەن))،چونکە تەمەنیم بەدروستی نەدەزانی. دوای ئەمە بێدەنگ بوو. ئاورێکی پاشەوەم دایەوەو پیریز پەنجا مەترێك لە دواترەوە دەهات وهەروەها نیگایەکی بەرێوەبەرەکەم کرد.زۆر بە سەنگ و ویقارەوە رێی دەکرد. چەند دڵۆپەئارەقەیەك بەسەر تەوێڵییەوە دەبریقایەوە، کەچی نەیدەسرِی.

وام هاتە بەرچاو کە دەستەی بەرێکەران خێرا دەرۆیی. دەوروبەرم هەمان دەشتایی گەرم وتەژی خۆر بوو. بۆ کەسێکی وەکو من لە کێشا نەبوو. بۆ ساتێك بەسەر بەشێك لە جادەکەدا کە تازە نۆژەن کرابووەوە تێپەرین، خۆر قیری جادەکەی نەرم کردبووەوە.و پێی پێدا دەچوو وناواخنە درەوشاوەکەی بە دیار دەکەوت. کلاوە چەرمییەکەی عەرەبانچییەکە لەسەر عەرەبانەکەوە وا دەهاتە بەرچاو کە لەم قورە رەشە هەڵکێشرابوو. من لەنێوان ئاسمانی شین وسپی و هاوئاهەنگی ئەم رەنگانەدا: رەشی زەقی قیرەکە، رەشی تۆخی جلەکان و رەشی بریقەداری عەرەبانەکەدا خۆم گوم کردبوو. هەموو ئەمانە: هەتاو، بۆنی چەرم و بۆنی تەرس و شیاکەی عەرەبانەکە، بۆنی رەنگ وکندرِ، وماندوویەتی یەك شەو بێداری، نیگاو بیریان پەریشان کردبووم.جارێکی دی ئاورِی پاشەوەم دایەوە:پیریز زۆر دوور بوو. لەنێو شەپۆلی گەرماکەدا ون بووبوو. بەنیگا کەوتمە تاقیبی و بینیم لە ناوەندی دەشتەکەوەو بە رێگەیەکی قەدبرِا دێت.سەیرم کرد جادەکە لە بەردەم منا پێچ دەکاتەوە.ئیدی بۆم دەکەوت کە پیریز شارەزای ئەم دەڤەرەیە، وزۆر زووتر رێگەکە تەی دەکات وئێمە دەگرێتەوە. لە پێچی جادەکەدا ئێمەی گرتەوە. دیسان لێمان گوم بووەوە. ئەمجارەش لە رێگەیەکی قەدبرِەوە دەرۆیی وئەم کارە چەند جارێك دووبارە بووەوە. بەڵام من هەر زوو سەرنجم لەسەر جم وجوڵەکانی ئەو لاچوو. هەستم دەکرد خوێن لە لاجانگەکانمدا پل دەدا.

هەموو ئەمانە بەخێرایی و وەزع وحاڵێکی ئاسایی ئەوتۆ تێپەرین کە لەمە پتر شێکی ئەوتۆم لەبیر نەماوە. ئا شتێکی دیکەش: کە چووینە ناو گوندەکەوە پەرستارەکە قسەی لە گەڵ کردم، دەنگی لە گەڵ سیمایدا نەدەگونجا. دەنگێکی بەریتم ولەرزان بوو. گوتی ئەگەر بنیادەم هێدی برِوات تاوەسووت دەبێ، و ئەگەر لەزێ بکات ئارەقە دەکاتەوەو لەناو کڵێساکەدا سەرمای دەبێ)) راستی دەکردو هیچ چارێکی دیکەش نەبوو، چەند بیرەوەرییەکی تری ئەو رۆژەم لەبیرە. بۆ نموونە سەرو سیما پیریز، کاتێ بۆ دواجار لە نزیکی گوندەکەدا پێمان گەییەوە، دڵۆپە ئارەقەی درشت، خەم و ماندوویەتی نیشتبووە سەر گۆناکانی کە بەهۆی چرچ و لۆچەکانی دەمووچاوییەوە نەدەرِژا بەڵکو پەخش وبلاو دەبووەو دووبارە کۆدەبووەوەو توێژە ئاوێکی لەسەر

www.pertwk.com

ئەم دەموچاوە داتەپیوە پێك دەهێنا، هەروەها بیرەوەری کڵێساو گوندییانی سەر شۆستەکان، گوڵدانە سورەکانی سەر گۆڕەکانی ناو گۆڕستانەکە! لەخۆچوونی ((پیرین))(کە وەکو بووکەڵەیەك دەچووکە داوەکەی پچڕابێ) ئەو گڵەی کە لەرەنگی خوێن دەچوو ودەیانکرد بەسەر تابووتەکەی دایکما، رەگ وریشاڵی دارو درەختان کە تێکەڵ بە گڵەکە بووبوو، هەروەها ئاپوراکە، دەنگە دەنگ و هەراو زەنا، گوندەکە، چاوەروانی لەبەر قاوەخانەیەکدا، دەنگی بەردەوامی مەکینەکەو خۆشحاڵی من کاتێ کە پاسەکە گەییە ناو روناکییەکانی جەزایر و بیر کردنەوەم لەمەی کە دوانزە سەعاتی خشت دەنووم.

((2))

کە لە خەو رابووم زانیم بۆچی بەرێوەبەرەکەم کاتێ کە داوای دوو رۆژ مۆڵەتم لێکرد قەڵس بوو: ئەمرۆ شەممەیە. هەر لەبیرم نەبوو، بەلاّم کە رابووم بیرم کەوتەوە. دیارە بەرێوەبەرەکەم وای بیر کردووەتەوە کە بەمجۆرە لەگەڵ یەك شەممەدا چوار رۆژ پشووم دەبێت و ئەمەی بە دڵ نەبووە. بەلاّم خەتای من نییە کە لەبری ئەمرۆ دوێنێ دایکەیان بە خاك سپارد، ئەوجا هەر چۆنێ بێ شەممەو یەك شەممەم پێ دەبڕا. لە گەڵ ئەمەشا لە بەرێوەبەرەکەم دەگەم.

بە زەحمەت رابووم شەکەت و ماندووی دوێنێ بووم. بەدەم ڕدێن تاشینەوە لە خۆم پرسی دەخوازم چ بکەم و لێڕام بچمە مەلەوانی. سواری ترامـوا بووم و چووم بۆ بەندەر. خۆم بە ئەستێڵەکەدا کرد. یەك دنیا لاو ڕژابوونە ئەوێ. لە ئاوەکەدا ((ماری کاردونا))م بینی کە کات خۆی لە دایەرەکەمانا تایپیێست بوو، و ئەوسا حەزم لێی بوو. پێم وایە ئەویش بێ مەیل نەبوو. لێ زۆری نەبرد کە ئەو لێی داو رۆیی ودەرفەتمان بۆ نەلوا کە زیاتر یەکدی بدینین. یارمەتیم دا کە سەربکەوێتە سەر کەڵەکێکی لاستیکی. و بەدەم ئەم کارەوە دەستم بەر مەمکی کەوت. من هێشتا لە ئاوەکەدا بووم کە ئەو بەگازی پشتا لەسەر کەڵەکەکە راکشا. رووی کردە لای من. قژەکەی بەسەر چاویا رژابوو وپێدەکەنی. خۆم گەیاندە کەڵەکەکەو خۆم خزاندە تەنیشتییەوە. هەواکەی خۆش بوو، و بەناوی سوعبەتەوە سەرم بردە دوواوەوە رێك لەسەر سکی ئەوم دانا. هیچی نەگووت، ومن بەو حاڵەوە مامەوە، هەر هەموو ئاسمان لەناو چاوەکانما بوو، ئاسمان شین وزێڕین بوو. هەستم دەکرد دڵی ماری لە ژێر سەرمدا بە ئەسپایی لێدەدا. ماوەیەك بە نیمچە بێداری لەسەر کەڵەکەکە ماینەوە. کە هەتاو تەواو گەرم بوو ئەو خۆی هەڵدایە ئاوەکەوەو منیش بەدوایا. خۆم گەیاندێ، دەستم لە قەدی هالاّندو پێکەوە مەلەمان کرد. ئەو هەر پێدەکەنی: کاتێ کە لەسەر ئەسکەلەکە خۆمان وشك دەکرەوە پێی گووتم: ((من لە تۆ ئەسمەرترم.)) داوام لێکرد کە شەوێ پێکڤە بچینە سینەما. بە پێکەنینەوە گووتی زۆر حەز دەکات فیلمێکی ((فرناندل)) بدینێ. وەختێ جلەکانم لەبەرکرد زۆری پێ سەیر بوو کە بۆینباخی رەشم بەستووە. لێی پرسیم کە ئایا تازیە بارم؟ پێم گووت کە دایکم مردووە. چونکە دەیویست بزانێ کەی، وەلاّمم دایەوە: ((دوێنێ)) کەمێك پەشۆکا. بەلاّم خۆی لە گێلی داو هیچی نەگووت. دەمویست پێی لێم کە

تەخسیری من نەبووە. لێ جڵەوی خۆم گرت. چونکە بیرم کەوتەوە کە ئەم قسەیەم بە بەرێوەبەرەکەم گوتبوو. ئەم دووبارە کردنەوەیەم پێ بێ مانا بوو. بەهەر حاڵ بنیادەم هەمیشە کەمێك خەتاکارە.

شەوێ ماری هەموو شتێکی فەرامۆش کردبوو، هەندێ شوێنی فیلمەکە کۆمیدی بوو، بەلاَم بەشێوەیەکی گشتی و بەڕاستی تورەهات بوو. لنگی بە لاقی منەوە چەسپاندبوو. منیش مەمکیم دەگوشی. لە نزیکی کۆتایی فیلمەکەدا راممووسی. بەلاَم بەدڵی خۆم نەبوو. کە چووینەدەرێ، لەگەڵ منا هات بۆ ماڵەوە.

کە ڕابووم ماری رۆیی بوو. بۆی رونکردبوومەوە کە دەبێ بچێ بۆ لای پوری. کە بیرم کەوتەوە ئەمرۆ یەك شەممەیە بێتاقەت بووم. حەزم لە یەك شەمموان نییە. لەناو جێگەکەما تلێکم دا. بۆ بۆنی ئەو خوێیە گەڕام کە قژی ماری بەسەر سەرینەکەوە بەجێی هێشتبوو. تا سەعات دە لێی خەوتم. ئەوسا بەدەم ڕاکشانەوە تا نیوەرۆ هەر جگەرەم کێشا. تاقەتم نەبوو وەکو چەند رۆژە فراڤین لە نك سیلست بخۆم. چونکە پرسیارکووتیان دەکردم و منیش حەزم لەمە نەبوو. چەند هێلکەیەکم کولاَند و هەر لەو قاپەداو بەبێ نان خواردم. چونکە نانم لەماڵەوە نەبوو و تاقەتم نەبوو بۆ نانکڕین بچمە خوارەوە.

پاش فراڤین کەمێك بێتاقەت بووم و کەوتمە پیاسە بە ماڵەکەدا. کاتێ کە دایکم لێرە بوو ماڵەکە رێك و پێك بوو، بەلاَم ئێستا بۆ من زۆر گەورەیە ودەبێ مێزی ژووری نان خواردنەکە بۆ ژوورەکەی خۆم بگوازمەوە. من ئەم ژوورەم بەس بوو، تەنیا لەم ژوورەدا دەژیام لە نێو کورسییە حەسیرە چاڵ بووەکان و ئەو کۆمەدییەی کە ئاوێنەکەی زەرد بووە و مێزی تەوالێتەکەو قەرەوێڵە ئاسنەکەمدا. ئەوەی دی هەمووی بێ سوود لەو گۆڕە کەوتبوو. دوای تۆزێك هەر بۆ ئەوەی کارێك بکەم، کۆنە رۆژنامەیەکم پەیدا کردو کەوتمە خوێندنەوەی. ریکلامێکی خوێی((کرۆشن))م لێ بڕی وچەسپاندم بەو دەفتەرەوە کە بابەتی سەرنج راکێشی رۆژنامانم تیا هەڵدەگرت. ئەوسا دەستم شتن و چووم لە بەلەکۆنەکە دانیشتم.

ژوورەکەم دەروانێتە شەقامە سەرەکییەکەی دەورو بەری شار. پاش نیوەرۆیەکی خۆش بوو. شەقامەکە رەش دەچووەوە وتاك و تەرا خەڵکی بەپەلە تێدەپەڕین. هەوەڵێن گروپ، خێزانێك بوو کە دەچوونە گەشت، دوو کوڕیژگە بە جلی دەریاییەوە، و پانتۆڵەکانیان تا خوار ئەژنۆیان هاتبوو، لەناو جلە زبرو ڕەقەکانیانا کەمێك نارەحەت بوون. وکیژێکی چکۆلە بە قردێلەیەکی سورو جوتێ پێلاَوی بریقەدارەوە لە دوایانەوە بوو. دایکیان قەڵەو بوو، کراسێکی حەریری قاوەیی لەبەر بوو. بابیان پیاوێکی وردیلەی یەجگار لاواز بوو ودووراو دوور دەمناسی، کلاَوێکی حەسیری لەسەر بوو. بۆینباخی لەمل کردبوو ودارعاسایەکی بەدەستەوە بوو. کە ئەوم لەگەڵ ژنەکەیدا بینی، ئیدی زانیم بۆچی لە گەرەکا دەڵێن پیاوێکی بەئیحتوبارەو ژنەکەی لە رێزەی ئەودانییە. دوای تۆزێك گەنجانی دەڤەرەکە، بە قژی کرێماوی وبۆینباخی سورو چاکەتی ناوقەدتەنگی گوڵدۆزی و پێلاَوی نووك پانەوە رەت بوون. پێدەچوو بۆ سینەمای ناوەندی شار بچن. بۆیە زوو کەوتبوونە رێگەو بەدەم قاقای پێکەنینەوە دەلەزین کە فریای تراموا بکەون.

دوای ئەوان شەقامەکە بەرە بەرە چۆڵ بوو. پێم وایە لە هەموو شوێنەکانا نمایش دەستی پێکردبوو. جگە لە دوکانداران و پشیلە چ شتێکی دی لە شەقامەکەدا نەدەبینرا. ئاسمانی سەر ریزە درەختەکانی ئەم بەر وئەوبەرە شەقامەکە ساف بوو بەلاَم روناك نەبوو. لە شۆستەکەی ئەوبەرەوە کابرای جگەرە فرۆش کورسییەکی هێنایە دەرێ. لەبەر دوکانەکەیا داینا و هەردوو دەستی خستنە سەر پشتی کورسییەکەو بە بەرەواژی لەسەری دانیشت. ئەو تراموایانەی کە تا تۆزێ لەمە پێش پربوون لە خەڵکی ئێستا تەقریبەن چۆڵ بوون. لە قاوەخانە بچووکەکەی((شیە پیرۆ))ی تەنیشت جگەرە فرۆشەکەوە گارسۆنەکە خەریك بوو ئاردە داری نێو هۆڵە چوڵەکەی دەماڵی. بەڕاستی یەك شەممە بوو.

منیش کورسییەکەی خۆم وەرگێڕاو وەکو جگەرە فرۆشەکە لەسەری دانیشتم. چونکە هەستم کرد واهی خۆشترە. دوو جگەرەم کێشا. چوومە ژوورەوەو چکلێتێکم هێناو چوومە بەر پەنجەرەکە تا لەوێندەر بیخۆم. دوای تۆزێك ئاسمان تاریك بوو و بە دڵما هات کە هەر ئێستا بارانە هاوینەیەك دادەکات. کەچی پەڵە هەورەکان بەرە بەرە رەوینەوە. لێ تێپەڕبوونی هەورەکان بەسەر شەقامەکەدا بۆنی بارانی لێدەهات و زیاتر تاریکی کرد. ماوەیەك روانیمە ئاسمان.

سەعات پێنج، تراموایەکان بە هەراو زەناوە پەیدابوونەوە. لە مەیدانی وەرزشی دەوروبەری شارەوە تەماشاڤانانی فوتبۆڵیان کە وەکو هێشوو خۆیان بە پەیژەو قەراخەکانیانەوە هەڵواسی بوو، دەهێنایەوە. تراموەکانی دی وەرزشکارەکانیان پێ بوو کە من بە جانتا چکۆلە کانیانا ناسیمنەوە. تا هێزیان تیا بوو دەسترین وهاواریان دەکرد کە یانەی ئەوان نادۆڕێ. ژمارەیەکی زۆریان بەسەر وبەدەست ئاماژەیان بۆ کردم. یەکێکیان هاواری بۆ کردم: ((بردمانەوە))و لە وەلاَما سەرم بۆ جولاَندن و گووتم: ((ئافەرین)). لەمە بەدوواوە هاتو چۆی ئۆتۆمۆبیلی تایبەتی سەری کرایەوەو رووی لە زیادی کرد.

ئاسمان هەمدیس کەمێك گۆڕا. لەسەربانەکانەوە ئاسمان سوور دەچووەوە، ولەگەڵ زەردەپەڕی ئێوارێدا کە بەرێوە بوو جم وجوڵ کەوتە نێو کوچەو کۆلاَنەکان، گەشتیاران کەم کەم دەگەڕانەوە، ئاغای بە ئیحتوبارم لە نێو قەرەباڵغییەکەوە ناسییەوە. مناڵەکان دەگریان و خۆیان بە عاردی دا بکێش دەکرد. لەو دەمانەدا سینەماکانی گەڕەك، شەپۆلە تەماشاڤانێکی زۆریان هەڵڕشتە سەر شەقامەکە. هەندێ گەنجیان تیا بوو کە ئەتواریان جدیتر لە ئاسایی بوو، پێدەچووفیلمێکی سەرکێشیان بینی بێ. ئەوانەی چووبوونە سینەماکانی شار کەمێ درەنگتر گەیشتنەوە. ئەوانە جدیتر دەهاتنە بەرچاو وهێشتا هەر پێدەکەنین. بەلاَم جار جارێ ماندوو و خەیالاَوی دەیان نواند. بە شۆستەکانا دەهاتن و دەچوون. کیژۆلاَنی گەڕەك بەسەری رووتەوە دەستی یەکیان گرتبوو، کوڕەکان ریزیان بەستبوو تا ریزەکەی ئەوان بشکێنن. و تالیقیان لێدەدان وکیژەکان سەریان وەردەگێڕاو پێدەکەنین. هەندێکیان کە دەمناسین بەدەست و سەر ئاماژەیان بۆ کردم ، سلاَویان کرد.

لە پڕ گڵۆپەکانی سەر شەقامەکە هەڵبوون و ئەستێرەکانی سەرەتای شەویان لە جریوە خست. هەستم کرد چاوەکانم لە تەمەشای شۆستە پڕ لە خەڵکەکەو رووناکییەکە ماندوو بوون.

تیشکی گڵۆپەکان ڕژابووە سەر شۆستە تەڕەکەو لایتی ترامواییەکان لە مەودایەکی دیارەوە دەیدا لە قژی درەخشان، لەبزەیەک، یا لە بازنێکی زیو. دوای کەمێك ترامواییەکان کەم بوونەوە، تاریکی شەو باڵی بەسەر درەختەکانا کێشاو گڵۆپەکان کوژانەوە، و گەڕەك بەرەبەرە چۆڵبوو، بەرادەیەك کە یەکەمین پشیلە بە هێواشی لەو شەقامەوە کە تازە چۆڵ بووبوو تێپەڕی. هەنگێ بیرم کەوتەوە کە دەبێ شێو بخۆم. گەردنم، چونکە ماوەیەك بوو نابوومە سەر قەراخی کورسییەکە کەمێك دەیەشا. چوومە خوارەوەو نان وپێخۆرم کڕی. خواردنم لێناو هەر بەسەر پێوە شێوم خوارد. ویستم لەبەر پەنجەرەکەدا جگەرەیەك بکێشم. لێ دنیا سارد بوو بوو وکەمێك سەرمام بوو. پەنجەرەکەم داخست و گەڕامەوە، لە ئاوێنەکەدا سووچێکی مێزەکەم بینی کە چرا سپرتۆییەکەو هەندێ گوێچکە نانی لەسەر بوو. بیرم کەوتەوە کە ئەم یەك شەممەیەش وەکو یەك شەممەکانی دی بوری ودایکم نهۆ لەژێر خاکدایەو سبەینێ سەر لەنوێ دەچمەوە سەر سەر کارو وەلحاسڵ چ گۆڕانێك ڕووی نەداوە.

((3))

ئەمڕۆ لە دایەرە زۆرم کار کرد. بەڕێوەبەرەکەم میرەبان بوو بوو. لێی پرسیم ئایا زۆر ماندوونیم؟ وەیویست تەمەنی دایکم بزانێ. بۆ وەی بەدرۆ نەکەومەوە گوتم: ((شەست ساڵێك دەبوو)) و نازانم بۆچی وای دەنواند سەرخۆشی لێکردوم و شتەکە بڕاوەتەوە.

کۆمەڵێك بارنامە لەسەر مێزەکەم کەڵەکە بوو بوو دەبوایە بە هەموویانڕا بگەم. بەر لەوەی بۆ فراڤین لە دایەرە دەربچم، دەستەکانم شت. نیوەڕوان ئەم کاتانەم لە لا خۆشە. بەڵام ئێواران کەمتر حەزی لێدەکەم چونکە ئەو خاولییەی کە دەبێ بەکاری بێنم تەڕی تەرە، چونکە بە درێژایی ڕۆژەکە بەکار هاتووە. ڕۆژێك ئەمەم بە بەڕێوەبەرەکەم گووت، وەڵامی دامەوە کە مایەی داخە، بەڵام لە هەمان کاتا چ نییە. سەعات دوانزەو نیو لە گەڵ((عەمانۆئیل))دا کە لە بەشی ناردنی نامەکانا کار دەکات وەدەرکەوتین. دایەرەکەمان دەڕوانێتە سەر دەریا و ئێمەش بۆ چەند ساتێ وەستاین و کەوتینە تەمەشای کەشتییە بارهەڵگرەکانی بەندەر کە نقومی هەتاو بوو. لەم کاتەدا کامیونێك بە هاڕەهاڕ هات. عەمانۆئیل گووتی: ((بەم بڕۆین؟))و من دەستم بەغاردان کرد. کامێنەکە لێمان ڕەت بوو وئێمە دووی کەوتین. من لە ناو هاڕە هاڕو تەپو تۆزا غەرق بووم. هیچم نەدەبینی و هەستم بە هیچ نەدەکرد جگە لە تەکانی ناڕێکی غاردانی خۆم بە نێو ئاپورای سیلینگ و ترومبێل، و ئەو ریکانەی لە دوورەوە دەرەقسین و بۆدی ئەو کەشتیانەی کە بە لایاندا ڕەت دەبووین. هەوەڵجار من گەییمە لۆرییەکەو خۆم هەڵدایە ناوی. ئەوجا کۆمەکی عەمانوئیل_م کردو ئەویش سوار بوو. هانکەهانکمان پێ کەوتبوو. لۆرییەکە بەسەر شۆستەی ناهەمواری لەنگەرگاکەوە، بە نێو تەپوتۆزو هەتاوا هەڵبەز و دابەزی دەکرد. عەمانوئیل لە کانگای دڵەوە پێدەکەنی.

گەیینە خواردنگەکەی ((سلست)) ئازای بەدەنمان لە ئارەقەدا هەڵکشابوو. ئەو وەکو هەمیشە، بە ورگی زل ز بەرکۆشە لەبەرو بە سمێڵە چەرمووەکەیەوە لەوێندەر بوو. لێی پرسیم

کە:((بە گشتی حاڵم باشە ؟)) وەڵامم دایەوە بەڵێ، و گوتم برسیمە. بەلەز نانم خواردو قاوەیەکم بە سەرا کرد. ئەوسا بۆ ماڵ گەڕامەوە. چونکە شەرابێکی ڕەم خواردبووەوە کەمێك نووستم. کە ڕابووم حەزم لە جگەرە بوو، درەنگ بوو بوو. بۆ وەی بە ترامـوادا بگەم، هەڕام کـرد. بە درێـژایی دوا نیوەڕۆ کارم کرد. لە دایەرە دنیا فرە گەرم بوو، و عەسر کە وەدەرکەوتم خۆشحاڵ بووم کە هێدی هێدی بە پیاسە بە قەراخ بارەندازەکەدا بگەڕێمەوە. ئاسمان سەوزباو بوو. من دڵخۆش بووم. وێرای ئەمەش یەکراست بۆ ماڵ گەڕامەوە، چونکە دەمویست پەتاتە بکوڵێنم.

کاتێ کە سەردەکەوتم، لەسەر پلیکانە تاریکە تووشی سالامانۆی پیر، دراوسێی دیوار بە دیوار بووم. لە گەڵ سەگەکەیدا. هەشت دانە ساڵە ئەم جووتە پێکەوە دەبینرێن. سەگەکە تووشی نەخۆشییەکی پێست بووە، پێم وایە گەرییە، هەموو تووکەکەی وەریوەو لەشی یەکپارچە پەڵەی قاوەییە. سالامانۆی پیر هێندە بەتەنێ لەگەڵ ئەم سەگەدا لە یەك ژوور ژیاوە، بەرەبەرە شێوەی ئەوی وەرگرتووە. ئەویش پەڵەی سوورباوی بە دەمووچاوەوەیە و قژی زەردباو و تەنکە. سەگەش لە خاوەنەکەیەوە فێربووە کە قەپۆزی ڕەپێش بخات و ملی درێژ بکات و بە کووڕە کووڕ ڕێ بکات. لە تۆ وایە لەیەك نەژادن، بەلاّم لە یەکتریش بێزارن. پیرەمێرد ڕۆژی دوو جاران ،سەعات یازدەو سەعات شەش سەگەکەی بۆ گەڕان دەباتن، هەشت دانە ساڵە ڕێگەی خۆیان نەگۆڕیوە. لە شەقامی لیۆن دا دەبینرێن. سەگەکە بەجۆرێ خاوەنەکەی بکێش دەکات کە سالامانۆی پیر پێی تێك دەئاڵێت وساتمە دەدات. ئیدی دەکەوێتە وێزەی سەگەکەی و جنێودانی. سەگە لە داخانا مت دەبێ و مل دەدا. هەنگێ نۆرەی پیرەمێرد دێ کە سەگەکە بە دووی خۆیا بکێش بکات وکە سەگە ئەمەی بیر دەچێتەوە هەمدیس دەکەوێتە بکێش کرنی خاوەنەکەی وهەمدیس کوتەك دەخوات و جنێو دەژنەفێ. هەنگێ هەردووکیان لە کەناری شۆستەکە دەوێستن و سەگەکە بەترس و پیاوەکە بە ڕقەوە نیگای یەکدی دەکەن. ئەمە کاری هەموو ڕۆژێکیانە. هەر کاتێ سەگە بخوازێ بمیزێ، پیرە مێرد دەرفەتی نادات و بە دووی خۆیا ڕایدەکێشێت. ئەگەر جارجارێ ئەم کارە لەژوورەوە بکات دیسان کوتەك دەخوات. هەشت دانە ساڵە کە ئەم کارە بەردەوامە. سلست هەمیشە دەڵێت کە((بەدبەختە)) بەلاّم ڕاستیەکەی کەس نازانێت. کە لەسەر پلیکانەکە توشی بووم ((سالامانو)) خەریك بوو جنێوی بە سەگەکەی دەدا. پێی دەگوت:((چەپەڵ!، بۆگەن!))و سەگەکە دەیقروسکاند. پێم گوت:((شەوباش)) لێ پیرەمێرد لەسەر جنێوی خۆی بوو. هەنگێ لێم پرسی کە سەگەکە چی کردووە، وەڵامی نەدایەوە، بەردەوام دەیگوت:((نەگریس! بۆگەن!)) هەستم کرد کە پیرەمێردەکە بەسەر سەگەکەیا دانەویوەتەوە و قرێتەکەی ڕێك دەخاتەوە. دەنگم بەرزتر کردەوە. هەنگێ بێ ئەوەی ئاوڕ بداتەوە، بەجۆرە تووڕەییەکی جڵەوکراوەوە، وەڵامی دامەوە:((ئەمە کاری هەمیشەیەتی.)) ئەوجا بەدەم بکێش کردنی سەگەکەوە، کە لەسەر هەر چوار دەست و پێیان بەرگری دەکرد، کەوتە ڕێ.

ڕێك لەم کاتەدا دووەم دراوسێی دیوار بە دیوارم وەژوور کەوت. لە گەڕەکا وا باوە کە بە گەوادی دەژی ئەگەر جار جارێ کەسێك لێی بپرسێت چ کارەیە، دەڵێت ((دوکاندارە)). بە شێوەیەکی گشتی چ کەسێك خۆشی نەگەرەکە. بەلاّم زۆرجاران قسەم لەگەڵدا دەکات و جارجارێ

سەرێکم لێ دەدات، چونکە گوێی لێ دەگرم. قسەکانیم پێ سەیرو خۆشە. ئەمە جگە لەوەی کە هیچ هۆیەك نییە کەقسەی لە گەڵ نەکەم. ناوی ڕیمۆن سنتس_ە. کورتە باڵایەکی ناوشان پانی کەپووفشەوەکو کەپووی بۆکسوانان. هەمیشە ڕێك پۆشە. رۆژێك باسی سالامانۆی بۆ کردم وگووتی :((ئەمە کەسێکی نەگبەتە)) لێی پرسیم ئایا لێی بێزار نیم، وەلاّمم دایەوە نە.

سەرکەوتینە سەرێ و خەریك بوو لێی جیا دەبوومەوە کە هەڵیدایێ: ((سوسیس وشەرابم لە ماڵەوە هەیە. مەیلت لێیە پارویەك پێکەو بخۆین؟..))بیرم کردەوە کە قبوڵکردنی ئەم دەعوەتە هیچ نەبێ زەحمەتی خواردن لێنانم لە کۆڵ دەکاتەوەو گووتم باشە. ئەویش تەنیا ژوورێك و موبەقێکی بێ پەنجەرەی هەیە. لە سەرووی تەختە خەوەکەیەوە، پەیکەری فریشتەیەك لە مەرمەڕی قەڵبی مەیلەو سپی وسوور، چەند وێنەیەکی قارەمانانی وەرزش ودوو یا سێ وێنەی ژنانی ڕووت هەبوو. ژوورەکەی پیس و تەختە خەوەکەی پەشێو بوو. هەوەڵجار چرا نەوتییەکەی هەڵکرد. ئەوجا پارچە سارغییەکی زۆر چڵکنی لە بەرکی دەرهێنا ودەستی راستی خۆی پێ پێچا. لێم پرسی چییەتی؟ گوتی لەگەڵ یارۆیەکدا کە گەڕی پێدەکرد، بەشەڕهاتووە.گوتی: ((بەخۆت ئاگاداری جەنابی مەرسۆ، من شەڕانی نیم بەلاّم هەستیارم.)) یارۆ پێی گووتم: ((ئەگەر پیاوی لە تراموایەکە وەرە خواری.)) پێم گووت: ((بڕۆ بەڕێی خۆتا و ئاقڵ بە.))ئەوجا پێی گووتم کە پیاو نیم. هەنگێ دابەزیم وپێم گووت: ((زارت لێکنێ، بۆ خۆتمە دەنا دەتکەم بە بنیادەم.))وەلاّمی دایەوە: ((ترحێو)) هەنگێ یەکێکم خێواندێ. کەوت. چووم هەڵیبسێنمەوە، کەچی هەر لەسەر عاردەکەوە چەند لەقەیەکی پێدا کێشام. ئیدی منیش بە ئەژنۆ پێی بەربووم ودوو دانە سیخورمەم پێدا کێشا. دەمووچاوی خڵتانی خوێن بوو. لێم پرسی پیاو بووی؟ گووتی: ((بەڵێ)) بەدرێژایی ئەم ماوەیە ((سنتس)) سارغییەکەی دەبەست. من لەسەر تەختەکە دانیشتبووم. گووتی: ((بەخۆت دەبینی کە هەقم بەسەرییەوە نەبووە، ئەو هەوەڵجار شەڕی پێفرۆشتم.)) ئەوسا پێی گووتم کە پێویستی بە ئامۆژگاری منە لەو بارەیەوە، گوایە من پیاوم، ئاشنای ژیانم، ودەتوانم کۆمەکی بکەم ئەمە جگە لەوەی کە رەفیقی منە. من هیچم نەگووت ودووبارە لێی پرسیم کە ئایا دەمەوێ رەفیقی بم؟ لە وەلاّما گووتم هیچ فەرقێك ناکات. خۆشحاڵ بوو. سویسەکەی دەرهێنا. لە تاوەدا سووری کردەوە، پەرداخ وقاپ وچەقۆو چەتاڵ و دوو قاپ شەرابی لەسە مێزەکە دانا. هەموو ئەم کارانەی بەبێ دەنگی کرد. ئەوجا دانیشتین. لەسەر نان خواردن کەوتە باسی بەسەرهاتەکەی خۆی. هەوەڵجار تۆزێ دوودڵ بوو: ((دۆستایەتیم لەگەڵ ژنێکدا هەبوو.. دەشێت بگوترێ ماشووقەم بوو.)) ئەو پیاوەی لە گەڵی بەشەڕ هاتبوو برای ئەم ژنە بوو. گووتی کە خەرجی ئەم ژنەی دەکێشا. هیچم نەگووت. بەخۆی لەسەری رۆیی و گووتی کە ئاگای لێیە خەڵکی گەرەك چ دەڵێن، بەلاّم ئەو بابایەکی دوکانداری نیازپاکە. پێی گووتم: ((بابێینەوە سەر بەسەرهاتەکەم. زانیم کە فێڵ وکەڵەکێك لە ئارایە.)) بە ئەندازەی پێویستی بەم ژنە دەدا. کرێی ژوورەکەی بۆ دەداو رۆژی بیست فرانکی بۆ خۆراکی رۆژانە دەدایێ: سێسەد فرانك کرێی ژوورەکە، شەش سەد فرانك خەرجی رۆژانە، ناوبەناو جووتێ گۆرەوی. هەمووی دەیکردە هەزار فرانکێك و خانم هیچ کارێکی نەدەکرد. بەلاّم لێکدا لێکدا پێی دەگووتم کە ئەم برە پارەیە بەشی

ناکات. منیش پێم دەگووت: ((بۆچی تاقێك کارناکەیت؟ بەمە من لە شەڕی ئەم وردە خەرجیانە رزگار دەکەی. ئەم مانگە دەستە جلێکم بۆ کڕیوی. رۆژی بیست فرانکت دەدەمێ، کرێی ژوورەکەت بۆ دەدەم وتۆش پاش نیوەروان لەگەڵ دەستە خوشکەکانتا دادەنیشیت و قاوە دەخۆیتەوە، قاوەو شەکریان دەدەیتێ و من پارەت دەدەمێ. من چاکەم لەگەڵ کردوویت وتۆ بەمجۆرە چاکەم دەدەیەوە. بەلاّم ئەو کاری نەکردو نەکرد. هەمیشە دەیگووت ئەم پارەیە بەشی ناکات و ئیدی زانیم کە فێڵ و تەڵەکەیەك لەم کارەیدا هەیە.))

ئەوجا بۆی گێڕامەوە کە بلیتێکی یانەسیبی لە جانتای ماشوقەکەیدا دۆزیوەتەوە کە نەیتوانیوە بۆی روون بکاتەوە کە چۆنی کڕیوە. دوای ماوەیەك لە ژوورەکەیدا وەسڵێکی بارمتەی دۆزیبووەوە کە دوو بازنی خستبووە رەهنەوە، و ئەو تا ئەوکاتە، لەبوونی ئەو بازنانە بێ ئاگابووە. ((تەواو دڵنیا بووم کە فێڵێك لەم کارەدا هەیە. ئیدی وازم لێهێنا، بەلاّم لە پێشا هەندێکم لێدا. ئەوسا هەموو عەیبەکانیم دایەوە بە چاویا پێم گووت تۆ تەنیا ویستووتە کۆشت گەرم بکەی. هەروەها پێم گووت، بەخۆت حاڵی دەبی جەنابی مەرسۆ، گووتم: ((تۆ نازانی کە خەڵکی بەغیلی بەو خۆشی وشادییەت دەبەن کە من پێتی دەدەم. تۆ دوایی قەدری ئەم شادیەت دەزانی.))

ئەمجارە خراپی لێدابوو. پێشتر لێی نەدەدا.((لێم دەدا، بەلاّم بە هێواشی. تۆزێکی هاوار دەکرد. و من پەنجەرەکانم دادەخست و لێرەدا دەبڕایەوە. لێ نەهۆ مەسەلەکە جدییە. و پێم وایە هێشتا بە تەواوەتی تەمێم نەکردوو.))

هەنگێ رونیکردەوە کە پێویستی بە تەگبیری کەسێکە. وەستا تا فتیلەی چراکە کە دووکەڵی دەکرد چاك بکات. من بە درێژایی ئەو ماوەیە گوێم لێدەگرت. نزیکەی قاپێك شەرابم خواردبووەو هەستم دەکرد سەرم زۆر گەرم بووە.چونکە جگەرەم پێ نەمابوو لە جگەرەکانی(ریمۆن)م دەکێشا . دوا ترامـوا تێدەپەڕین وهەراو هەنگامەی شاریان کە نەهۆ نیشتبووەوە لە گەڵ خۆدا دەبرد. ریمۆن لەسەری رۆیی: ئەوەی کە ئازاری دەدا ئەمەیە کە هێشتاش هەوای هاوئاغۆشی ماشوقەکەی لە سەردا بوو. لە گەڵ ئەوەشا دەیویست تەمبێی بکات. هەوەڵجار بیری لەوە کردبووەوە کە بۆ ئوتێلێکی بەرێت و پۆلیسی بەرەنگار بوونەوەی تاوانی ئەخلاقی بۆ بانگ بکات، تا هەرایەك بناتەوەو کارێکی وەها بکات بەسۆزانی فەرمی لەقەڵەمی بدەن. پاشان چووبووە لای هەندێ برادەری کە لەو بوارەدا کاریان دەکرد.ئەوانە بیریان بە هیچ کوێ نەگەیی بوو..بۆیە ریمۆن پێی گووتم، خۆ ئەگەر ئەهلی تەقلیش بی ئەم سەریەشانە هەر هەیە. ئەم مەسەلەیەی بە هاوڕێکانی گوتبوو، و پێشنیازی ئەوەیان بۆ کردبوو کە داغمەی پێوە بنێ، بەلاّم ئەمەی بەدڵ نەبوو، بۆیە دەیویست بیرێك بکاتەوە. پێش ئەمە داوایەکی لە من هەبوو. بەر لەداواکەی، دەیویست ڕای من لەمەڕ ئەم ڕووداوە بزانێ. پێم گووت هیچ رایەکم نییە، بەلاّم سەیرە. پرسی ئایا تەفرەیەك لەم ڕووداوەدا نابینم؟ من پێم وابوو کە تەفرەیەك لە کارەکەدایە. پرسی ئایا بە باوەڕی من ژنە شایانی تەمبێ کردنە، و گەر من لەجیاتی ئەوبام چم دەکرد. گوتم پیاو هەرگیز نازانێ، بەلاّم لە حەزی وی بۆ تەمبێ کردنی ژنەکە دەگەم. هەندێ شەرابی دیکەم

خـواردەوە، جگەرەیـەكی پێكـردو نەخشـەكەی خـۆی بـۆ بـاس كـردم. دەیویسـت نامەیـەكی بـۆ بنووسێت ((هەم پڕ تانەو تەشەر بێ وهەم پەشیمانی بكاتەوە)) ئیدی كە گەڕایەوە لای، لەگەڵیا بخەوێ و((هەركە لە كارەكەی بووەوە)) تفێ بكاتە چارەی و لـە دەرگـاوە وەدەری بنـێ. لێ ڕیمۆن گووتی نازانێ نامەیـەكی گونجـاو بنووسـێت و وای بـەبیرا هـاتبوو كـە مـن نامەكـەی بـۆ بنووسـم. چونكە هیچم نەگووت، لێی پرسیم ئایا بۆ من زەحمەتێكی تیایە كە ئێستا نامەكە بنووسم و من وەڵامم دایەوە كە نەخێر.

ئەوسـا دوای خواردنــەوەی پــەرداخێك شــەراب هەســتا. قاپــەكان و تــۆزێ پاشمــاوەی ساردەوەبووی سوسیســی كـە مـابووەوە، لابـرد. بـە وردی سـەر مێزەكـەی پـاك كـردەوە. لـە چــەكمەجەی كۆمــەدی تەنیشــت تەختــە خەوەكەیــەوە كاغــەزێكی خانەخانــە، زەرفێكــی زەرد، قەڵەمێكی داری سورباوو شووشەیەكی چوار گۆشـەی مەرەكـەبی وەنەوشـەیی دەرهێنـا. كـە نـاوی ئافرەتەكەی پێگووتم زانیم كە خەڵكی جەزایرە. نامەكـەم نووسـی، كـەمێك سەرقـەسـەرقە نووسـیم. بـەلاّم هەوڵمـدا ریمـۆن رازی بكـەم چونكە هـیچ هۆیـەك نـەبوو كـە زویـری بكـەم. ئـەوجا نامەكـەم بـەدەنگی بـەرز خوێنـدەوە. بـەدەم جگەرەكێشـان و سـەرلەقاندنەوە گـوێی دەگـرت.ئەوسـا داوای لێكـردم كـە دووبـارە بـۆی بخوێنمـەوە.زۆری بـە دڵ بـوو. گـووتی : ((دەمزانــی كـە تـۆ ژیـان دەناسیت.)) هەوەڵجار ئاگام لێنەبوو كە بە((تۆ)) دواندمی. كاتێ بە ئاگا هـاتم كە گووتی: ((نهـۆ تـۆ هـاوڕێی راسـتەقینەی منـی))رسـتەكەی دووبـارە كـردەوەو مـن گـووتم: ((بـەڵێ)) بـۆ مـن هـیچ فـەرقێكی نـەدەكرد كـە هـاوڕێی بم یـان نـا. بـەلاّم بەراسـتی دیـار بـوو كـە ئـەو ئـارەزووی ئـەم هاوڕێیەتییەی هەبوو. نامەكەی داخست و شـەرابەكەمان تـەواو كـرد. ئـەوجا ماوەیـەك بەبێدەنگی جگەرەمان كێشا. دەرەوە كپ وئارام بوو. گوێمان لە دەنگی سـوڕانەوەی ئۆتۆمـۆبیلێكی رەوتـەنی بـوو. گــووتم: ((درەنگــە)) بــەلای ریمۆنیشــەو هــەروابوو. گــووتی كـات چـەند خێـرا دەڕوات، لەروویەكـەوە راسـتی دەكـرد. مـن خـەوم دەهـات، هەسـتم دەكـرد بەزەحمـەت دەتـوانم هەسـتم. بێگومـــان سەروســـیمایەكی مانـــدووم هـــەبووە. چـــونكە ریمـــۆن پێـــی گـــووتم نـــابێ ورە بەربدەم...لەسەرەتاوە حاڵی نەبووم، ئەوسا بـۆی رونكردمـەوە كـە بـە مردنەكـەی دایكمـی زانیـوە. بەلاّم ئەم شتە ئەمڕۆیا یا سبەی هەر دەبووایە روو بدات. منیش هەمان بۆچوونم هەبوو.

هەستام، ریمۆن دەستی توند گوشیم وگووتی پیاوان هەمیشە لە قسەی یەكدی دەگەن. كە لـە ژوورەكەی هاتمە دەرێ، دەرگاكەم داخسـت و بـۆ سـاتێك لـە تـاریكی ڕارەوەكـەدا وەسـتام. ماڵەكـە كپ و هێدی بوو ولەبنی پلیكانەكانەوە شنەیەكی تاریك وشێدار دەهاتـە سـەرێ. جگـە لـە پلـدانی خوێنەكەم كە لە گوێمدا دەنگی دەدایەوە، چ دەنگێكی دیكەم نە دەژنەوت. جولەم لێوە نـەدەهات. بەلاّم لە ژوورەكەی سالامانۆی پیرەوە سەگەكە بەدەنگێكی كپ قروسكاندی.

((4))

بەدرێـژایی ئـەم هەفتەیـە كـارێكی زۆرم كـرد. ریمـۆن هاتـە لام و گـووتی نامەكـەی نـاردووە. دووجاران لەگەڵ عەمانۆئیل دا چوومە سینەما، هەرگیز لەوە حاڵی نەدەبوو كە بەشاشـەكەدا رەت

دەبوو. دەبوایە بۆی شەرح بکەم. دوێنێ شەممە بوو، ماری لەسەر ئەو وەعدەی دامانناـبوو هات. زۆرم دڵ چووە سەری. چونکە کراسێکی جوانی موقەلەمی سوورو سپی لەبەر کردبوو وجوتێ پێڵاوی چەرمی لەپێدا بوو. مەمکە توندەکانی لە ژێرکراسەکەیەوە سەرەتاتکێی دەکرد، ودەمووچاوی تاوانگازی لە گوڵ دەچوو. سواری پاس بووین و چووین بۆ چەند کیلۆمەتری جەزایر بۆ کەناریێك (پلاژ) کە تاوێرە بەردان دەوریان دابوو و لایە وشکەکەی نەیجەزار بوو. هەتاوی سەعات چوار زۆر گەرم نەبوو، بەڵام ئاوەکە بەدەم وردە شەپۆلانی درێژو خاوەوە شلەتێن بوو. ماری یارییەکی فێر کردم. دەبوا بەدەم مەلەوە کەفی سەر شەپۆلەکان لەزاری خۆدا کۆبکەیەوەو یەکسەر بکەویە سەر گازی پشت و کەفەکە بەرەو ئامان بپرژێنی. کەفەکە وەکو تۆڕێکی تەنك وناسك لە حەوادا مەحوو دەبووەوە یان وەکو بارانێکی شلەتێن بەسەر دەموچاوتا دادەبارییەوە. بەڵام زۆری نەبرد سوێری وتاڵی خوێیاو زاری سوتاندمەوە. هەنگێ ماری خۆی گەیاندمێ و لە ناو ئاوەکەدا دەستی لە ملم وەرینا. زاری نایە سەر زارم. بە زمان لێوە سووتاوەکانی تەڕکردمەوەو ماوەیەك بەو جۆرە لەنێو شەپۆلاندا تەپاو تلمان دا.

کە لە پلاژەکەدا خۆمان لەبەر کرد، ماری بەچاوانی پڕشنگدارەوە لێی ڕوانیم. ڕامموسی. لەمە بەدواوە چ قسەیەکمان نەکرد. بەخۆوەم قرساندو پەلەمان بوو کە خێرا پاسێك پەیدا بکەین وبڕۆینەوە بۆ ماڵەکەی من وخۆ بدەین بەسەر تەختە خەوەکەمدا. پەنجەرەی ژوورەکەم کردبووەوە وزۆرمان کەیف دەهات کە شەوی هاوینە لە بەدەنی دەدایـن.

ئەو بەیانییە ماری لە ماڵی منا مایەوەو پێم گووت کە فراڤین پێکڤە دەخۆین. چوومە خوارەوە گۆشت بکڕم. لە گەرانەوەدا لە ژوورەکەی ڕیمۆنەوە دەنگی ژنێك هاتە گوێم. دوای تۆزێك سالامانۆی پیر کەوتە تانەو تەشەر لە سەگەکەی. گوێمان لە دەنگی پێڵاوو چنگە کرێی حەیوانەکە بەسەر پلە دارینەکانی نەردەوانەکەوە بوو و ئەوجا: ((چەپەڵ، بۆگەن!)) بە جووتە وەدەرکەوتن بۆ سەر جادەکە. سەربوری پیرەمێرەم بۆ ماری گێڕایەوەو پێکەنی. بیجامەیەکی منی لەبەر کردبوو وقۆڵەکانی هەڵکردبوو. کەپێکەنی دیسان ئارەزووم چووە سەری. دوای تۆزێك لێی پرسیم کە ئایا خۆشم دەوێ؟وەڵامم دایەوە کە ئەم قسەیە مانای نییە. بەڵام وا خەیاڵ دەکەم کە نە. خەمبار بوو. بەڵام بەدەم فراڤین چێکرنەوە، لە خۆڕا جارێکی دی پێکەنی وماچم کرد. ڕێك لەم کاتەدا بوو کە هەراو زەنای قەرقەشەیەك لە ژوورەکەی ریمۆنەوە بەرز بووەوە.

هەوەڵجار گوێم لە دەنگی تیژی ژنێك بوو وپاشان دەنگی ریمۆن کە دەیگووت: ((تۆ فریوت داوم، منت فریو داوە، دەمەوێت تێت بگەیەنم کە فریوت داوم.)) دەنگێکی کپ هات و ژنە لە نەعرەتەی دا، هاوارێکی هێندە ترسناکی کرد کە لەپڕ ڕاڕەوەکە پڕ بوو لە خەڵکی. ماری و منیش چووینە دەرەوە. ژنە هەر هاواری دەکردو ریمۆن هەر لێی دەدا.ماری گووتی کارێکی هۆڤیانەیە. ومن هیچم نەگووت. داوای لێکردم کە بچم پۆلیس بانگ بکەم، گووتم حەز لەچارەی پۆلیسان ناکەم. بەهەرحاڵ پۆلیسێك لە گەڵ کرێنشینێکی قاتی دووەمدا کە بۆریچییە هات. پۆلیسەکە لە دەرگای داو ئیدی هیچ دەنگێك نەما. توندتر لە دەرگای داو دوای تۆزێك دەنگی گریانی ژنە بەرزبووەوەو ریمۆن دەرگای کردەوە. جگەرەیەکی بەدەمەوە بوو وهێدی وهێمن دەینواند. ژنە بە

غار هاتە بەردەرگاو بە پۆلیسەکەی گووت کە ریمۆن لێی داوە. پۆلیسەکە گووتی: ((ناوت)). ریمۆن وەڵامی دایەوە. پۆلیسەکە گووتی: ((کە قسە دەگەڵ من دەکەی جگەرەکەت لەزار دەربێنە.)) ریمۆن دوودڵ بوو . نیگایەکی منی کردو مژێکی لە جگەرەکەی دا. لەم کاتەدا پۆلیسەکە تا هێز لە دەستیا بوو توقاتێکی خێواندە روومەتی. جگەرەکەی چەند مەترێك پەڕی. سیمای ریمۆن گۆڕا، بەلاّم ئەو ساتە هیچی نەگووت. ئەوجا بەدەنگێکی خاکیانە پرسی ئایا دەتوانیَ جگەرەکەی هەڵگرێتەوە؟پۆلیسەکە گووتی دەتوانیَ، ولەسەری رۆیی: ((بەلاّم بۆ جارێکی دیکە فێربووی کە گاڵتە بە پۆلیس نەکەی.))بەدرێژایی هەموو ئەم کاتە کیژێ هەر دەگریاو لێکدا لێکدا دووبارەی دەکردەوە: ((لێی دام .گەوادە.)) هەنگیَ ریمۆن گووتی: ((جەنابی پۆلیس، ئایا قانون ریَ دەدا کە بە پیاوێك بگووترێ: گەواد؟))بەلاّم پۆلیسەکە ئەمری کرد: ((بێدەنگ.))ئەوسا ریمۆن رووی کردە کیژێ و گووتی: ((کیژی باش، پەلە مەکە، چاو بەچاو دەکەوێتەوە.)) پۆلیسەکە پێی گووت کە زاری لێکبنیَ، وگووتی کیژێ با بڕوات و ئەو لە ژوورەوە چاوەڕوان بیَ تا لەلایەن پۆلیسخانەوە بانگ دەکریَ. وئەوجا لەسەری رۆیی کە ریمۆن دەبیَ شەرم لە خۆی بکات لەوەی ئەوەندە مەستە کە بەمجۆرە دەلەرزیَ. ریمۆن گووتی: ((من مەست نیم جەنابی پۆلیس، بە دەستی خۆم نییە کە لە حوزوری تۆدا دەلەرزم.))ریمۆن دەرگای ژوورەکەی داخست و خەڵکەکە بلاّوەیان لێکرد، ماری ومن دیسان خەریکی ئامادەکردنی فراڤینەکەمان بووینەوە، لیَ ئەو برسی نەبوو، من زۆربەی خواردنەکەم خوارد. ئەو سەعات یەك رۆیی و من کەمێك خەوتم.

نزیکی سەعات سیَ لە دەرگای ژوورەکەیان دام و ریمۆن وەژوور کەوت. من لەسەر جێگەکەم راکشابووم. ئەو لە قەراخ تەختە خەوەکەم دانیشت. ماوەیەك بێدەنگ بوو، من لێم پرسی کە کارەکەی گەییە کویَ. بۆی رونکردمەوە کە ئەوەی ویستوویەتی کردوویەتی. ژنەکە توقاتێکی لێدابوو وریمۆنیش لێی دابووەوە. ئەو دوایەکەشی بەخۆم دیتبووم. گووتم لەوە دەچیَ ئێستا ژنە بەتەواوەتی بەسزای خۆی گەیی بیَ وپێویستە ئەم خۆشحاڵ بیَ. بەخۆیشی هەمان رای هەبوو. وگووتی پۆلیسەکە کارێکی بێهودەی کردووە. هەرچییەك بکات تۆڵەی دارکاری کردنی ژنەکە ناکاتەوە. ئەوجا گووتی ئەو پۆلیسان باش دەناسێت و دەزانیَ دەبیَ چۆن مامەڵەیان لە گەڵدا بکرێت. ئەوسا پرسی ئایا من چاوەڕێی ئەوە بووم کە وەلاّمی توقاتی پۆلیسەکە بداتەوە؟ گووتم بە هیچ جۆریَ چاوەروان نەبووم، ولەوەش بترازیَ من حەز لەچارەی پۆلیسان ناکەم. ریمۆن زۆر خۆشحاڵ بوو. پرسی ئایا ئارەزووم لێیە لە گەڵیا بچمە دەریَ؟ هەستام و کەوتمە شانەکردنی قژم. هەنگیَ پێی گووتم دەبیَ ببمە شایەتی. بۆ من هیچ فەرقێکی نەدەکرد، بەلاّم نەمدەزانی دەبیَ چ بڵێم. بە قەناعەتی ریمۆن ئەوەندە بەس بوو شایەتی ئەوەی بۆ بدەم کە کیژێ فریوی داوە. ئیدی قایل بووم کە ببمە شایەتی.

چووینە دەریَ وریمۆن عارەقێکی نایابی دەرخوارد دام، ئەوجا ئارەزووی دەستێك بلیاردی کرد ومن بەچەند خاڵێکی کەم دۆڕاندم. ئەوجا هەوەسی قەحپەخانەی کەوتە سەر ،بەلاّم پێم گووت نا، چونکە ئەهلی ئەو شوێنە نیم. هەنگیَ لۆش لۆش گەڕاینەوەو گووتی چەند خۆشحاڵە

کە توانیویەتی ماشوقەکەی تەمبێ بکات. سەیرم کرد زۆر لەگەڵ منا میرەبان و بە ئەدەبە، هەستم کرد وەختەکە بە خۆشی رۆیی.

لەدوورەوە، لە ئاستانەی دەرگاکەدا سالامانۆی پیرم بینی کە سیمای پەشێو وپەریشان بوو. کە نزیك بووینەوە بینیم سەگەکەی لە گەڵا نییە. بە هەر چوار نکالا هەڵیدەروانی، بەدەوری خۆیا دەسوڕایەوە، هەوڵیدەدا تاریکی دالآنەکە بڕێ. لەبن لێوانەوە پرتەو بۆڵەی دەکرد و دووبارە بە چاوە بچووك و سورەکانی کۆڵانەکەی بەرنیگا دەدا. کاتێ ریمۆن لێی پرسی چییەتی، یەکسەر وەڵامی نەدایەوە. بەحاڵ گوێم لێ بوو کە لەبن لێوانەوە دەیگووت: ((چەپەڵ، بۆگەن.))و بێ ئۆقرە دەجولا. لێم پرسی سەگەکەی لە کوێیە. زۆر بەوشکی وەڵامی دایەوە کە رۆییوە. ئەوسا لەپڕو بەلەز کەوتە قسان: ((وەکو جاران بردم بۆ مەیدانی مەشق، ئاپورایەکی زۆر لە دەوروبەری بازاڕی دەسگێڕەکان خڕبووبوونەوە. وەستام تا تەمەشای نمایشی ((پاشای هەڵاتوو)) بکەم. وەختێ ویستم بگەڕێمەوە، بۆخۆی رۆیی بوو. هەڵبەتە دەمێ بوو پێوە بووم کە قرێتەیەکی تەنگتری بۆ بکرم. بەلاّم قەت بەبیرما نەدەهات کە ئەم بۆگەنە بەمجۆرە لەدەستم بڕوات.))

ئەوسا ریمۆن بۆی باس کرد کە رەنگە سەگەکەی گوم بووبێ و دەگەرێتەوە. نموونەی ئەو سەگانی بۆ هێنایەوە کە دەیان کیلۆمەتر دوور کەوتبوونەوەو پاشان بۆ لای خاوەنەکانیان گەرابوونەوە. وێرای ئەمەش پیرەمێر پەرێشانتر بوو.((لێمی دەبەن، حاڵی هەی. کاشکێ کەسێك بیگرێ. بەلاّم ئەمە مەحاڵە. خەڵکی قێزیان لە گەرییەکەی دەبێتەوە. هەڵبەتە پۆلیس دەیگرن.)) ئیدی پێم گووت کە سەردانی گەوری حەیواناتی گوم بوو بکات وسەگەکەی بە بڕە پارەیەك دەدەنەوە. لێی پرسیم پارەکەی زۆرە؟ بەڕاستی نەمدەزانی. ئەوسا توڕە بوو: ((پارە لەم بۆگەنە خەرج بکەم؟ با بڕوا بتۆپێ!))و دەستی کرد بەجنێودان. ریمۆن پێکەنی و وەژوورکەوت. منیش بەدوویدا وەژوورکەوتم ولە ڕاڕەوەکەدا لێکدی جیا بووینەوە. دوای تۆزێك گوێم لەدەنگی پێی پیرەمێردەکە بوو کە لە دەرکەی دام. کە دەرکەم کردەوە، تۆزێك لەبەر دەرکە وەستاو گوتی: ((ببورە، ببورە)) خوڵکم کرد بێتە ژوورەوە، بەلاّم نەهات. چاوانی بڕیبوونە نووکی پێڵاوەکانی و دەستە بەڵەکەکانی دەلەرزین. بێ ئەوەی رووم تێبکات لێی پرسیم: ((پێم بڵێ ئاغای مەرسۆ کەسێك سەگەکەم لێ نادزێ؟ ئایا بۆمی دەگێڕنەوە؟ تەگبیری من چییە؟)) پێم گووت لە گەوری حەیواناتی گووم بوودا سێ رۆژان گلی دەدەنەوە تا خاوەنەکەی بچێ بەسۆراخییەوە. پاشان چۆنیان ئارەزوو لێ بێ وایان لەگەڵدا دەکەن. بەماتی نیگای کردم. پاشان گووتی: ((شەو باش.)) دەرکەی ژوورەکەی پێوەداو گوێم لە دەنگی هاتو چۆی دەبوو. جیرەجیرێك لە تەختە خەوەکەیەوە هات. بەو دەنگە هێواشەی لە تیغە دیواری نێوان دوو ژوورەکەوە دەهات، زانیم کە دەگری. نازانم بۆچی دایکم بیرکەوتەوە. دەبوایە سبەینێ زوو لە خەو رابم. برسیم نەبوو و بەبێ شێو لێی نووستم.

((5))

ریمۆن تەلەفۆنی بۆ کردم بۆ دایەرە. گووتی یەکێك لە هاورێکانی (سەبارەت بە من قسەی لەگەڵ

www.pertwk.com

کردبوو) ڕۆژی یەك شەممە دەعوەتم بۆ کابینە هاوینەکەی خۆی لە نزیکی جەزایر. وەڵامم دایەوە کە زۆرم پێخۆشە، بەڵام بەڵێنم بە کیژە دۆستەکەم داوە کە یەك شەممەلەگەڵ ئەودا بەرمە سەر. ریمۆن یەکسەر وەڵامی دایەوە کە ئەویش دەعوەت دەکات. ژنی برادەرەکەی زۆر خۆشحاڵ دەبێ کە بەتەنیا لە نێو دەستەیەك پیاودا نابێ.

ویستم یەکسەر تەلەفۆنەکە دابنەمەوە. چونکە دەمزانی بەرێوەبەرەکەم بەوە قەڵس دەبێ کە لەشارەوە تەلەفۆن بۆ ئێمە بکرێ. لێ ریمۆن تکای کرد کە تۆزێك سەبر بکەم و گووتی دەیتوانی ئێواری ئەم دەعوەتەم پێ ڕابگەیەنێ، بەڵام ویستویەتی لە شتێکی دیکەش ئاگادارم بکات. تاقمە عارەبێك کە برای کۆنە ماشقەکەشی لە گەڵیانا بووە، بە درێژایی ڕۆژ تاقیبیان کردبوو((ئەگەر ئەمشەو لە کاتی گەڕانەوەدا ئەوت لەبەرماڵەوە بینی، ئاگادارم بکەوە.))وەڵامم دایەوە زۆر چاکە.

دوای تۆزێك بەرێوەبەر گازی کردم ولەپڕ پەست بووم چونکە بەخەیاڵی خۆم دەیویست پێم بڵێ کەمتر تەلەفۆن بکەم و باشتر کار بکەم. بەڵام شتی وا نەبوو. گووتی دەیەوێ دەربارەی پرۆژەیەك قسەم لەگەڵ بکات کە هێشتا بەتەواوەتی نەبڕاوەتەوە. دەیویست ڕای من دەربارەی پرۆژەکە بزانێ. گووتی نیازی وایە نووسینگەیەك لە پاریس بکاتەوە، بۆ ئەوەی هەر لەوێندەرو راستەوخۆ بە کارەکانی ڕا لەگەڵ کۆمپانیا گەورەکانا بگات. ودەیویست بزانێ کە ئایا ئامادەم بۆ ئەوێندەر بڕۆم؟ جا لەم حاڵەدا دەکرا لەپاریس بژیم و هەندێ بەشی ساڵ بە سەفەر بگوزەرێنم.((تۆ گەنجیت و پێم وایە دەبێ ئەم ژیانەت بەلاوە خۆش بێ)) گووتم بەڵێ، بەڵام لەڕاستیدا بۆ من هیچ فەرقێ ناکات. لێی پرسیم ئایا بەلامەوە گرینگ نییە کە گۆڕانێك لە ژیانما چێ ببێ؟ وەڵام دایەوە کە لە ژیانا چ گۆڕانێك ڕوونادات،وژیانەکان هەموو چونیەکن وژیانی من لێرەدا بەشێوەیەکی گشتی ناخۆش نییە. ئەو پەست بوو. پێی گووتم کە هەمیشە وەڵامی لابەلا دەدەمەوە، تەماح و بەرزەفڕیم نییە وئەمە لەجیهانی کارو کاسبیدا مایەی تێشکانە. هەنگێ گەڕامەوە سەر کارەکەم. واچاکتر بوو کە پەستی نەکەم، بەڵام هیچ هۆیەك نەبوو بۆ وەی ژیانم بگۆڕم. کاتێ کە باش لە وەزع وحاڵی خۆم ورد دەبوومەوە، دەمبینی کە کلۆڵ نیم. کاتێ کە خوێنکاری زانکۆ بووم لەم بەرزەفڕیانەم زۆر بوو. بەڵام کاتێ کە ناچار بووم خوێندن تەرك بکەم، زۆر زوو پەیم بەمە برد کە هەموو ئەم شتانە پووچ وبێهودەن.

شەوێ، ماری هات بۆ لام و لێی پرسیم ئایا ئامادەم زەماوەندی لە گەڵ بکەم! وەلامم دایەوە کە بۆ من هیچ فەرقێ ناکات و ئەگەر ئەو مەبەستییەتی ئەوا دەتوانین ئەم کارە بکەین. ئەوسا ویستی بزانێ کە ئایا خۆشم گەرەکە. وەکو کەرەی پێشوو وەڵامم دایەوە کە ئەم قسەیە چ مانایەکی نییە، بەڵام بێگومان خۆشم گەرەك نییە، گووتی: ((کەواتە بۆچی زەماوەندم لەگەڵ دەکەی؟)) بۆم ڕوونکردەوە کە ئەم کارە هیچ بایەخێکی نییەو ئەگەر حەزی لێ بێ ئەوا دەتواتین زەماوەند بکەین.. ئەلهەقی ئەو خوازیاری زەماوەند بوو ومن هەر بەڵێم لەسەر بوو. هەنگێ دووپاتی کردەوە کە زەماوەند کارێکی گرنگە. وەڵامم دایەوە: ((نە.)) تۆزێك مات بوو وبەبێدەنگی نیگای کردم. ئەوسا پرسی ئایا هەمان پێشنیازم لە ژنێکی دیکە، کە بەهەمان شێوە دڵم بەوەوە بوو قەبوڵ دەکرد؟ گووتم: ((هەڵبەتە.))هەنگێ ماری گووتی هێشتا دوودڵە لەوەی کە

منـی خـۆش گەرەکـە یـان نـا. هەڵبەتـە مـن هیچـم لەمبارەیـەوە نـەدەزانی. ئەوسـا دوای کـەمێك بێدەنگی، لە بن لێوانەوە گووتی کە من بنیادەمێکی غەریبم. وبێگومان هەر لەبەر ئەمەیە کە منـی خۆش گەرەکە. لێ ڕەنگە لەبەر هەمان هۆ ڕۆژێك لە ڕۆژان لە من بێزار ببێ. چونکە هیچم پێ نەبوو بیڵێم بێدەنگ بووم، بەدەم بزەوە باسکی گرتم و گوتی دەخوازێ زەماوەندم لە گەڵ بکات. وەڵامـم دایەوە هەر کاتێ مەیلی لێ بێ ئەم کارە دەکەین. ئەوسا باسی پێشنیازی بەرێوەبەرەکەم بۆ کرد و ماری پێـی گـووتم زۆری حـەز لێیـە پـاریس بـدینێ. گـووتم ماوەیـەك لەوێنـدەر ژیـاوم وپرسـیاری چۆنییەتی ئەوێنـدەری لێ کـردم. گـووتم: ((شـوێنێکی پیسـە ،پـڕە لـە کـۆترو حەسـارانی تـەنگ و تاریك، خەڵکەکەی سپی پێستن.))

ئەوجا چووینە پیاسەو بەشەقامە گەورەکانی شاردا تێپەڕین.هـەموو ژنـەکان جـوان بـوون. لـە ماری)م پرسی کە هەست بەمە دەکات. بۆ ساتێك هـیچ قسـەیەکمان نـەگرد. لەگـەڵ ئەمەشـا حـەزم دەکرد لە لای من بمێنێتـەوەو گـووتم دەتـوانین لـە ڕسـتۆرانەکەی سیلسـت دا پێکەوە شـێو بخـۆین. زۆری حـەز دەکـرد بـەڵام کـاری هـەبوو. لـە نزیکـی ماڵـەوە خـوا حـافیزیم لێکـرد. نیگایـەکی کـردم ((ناتەوێ بزانی کە چ کارێکم هەیە؟)) هەڵبەتە دەمویسـت بـزانم، بـەڵام بیرم لێ نـەکردبووەوە. بۆیـە وای نواند کە سەرزەنشتم دەکات. کە بەو شڵەژاوییە بینیمی دیسـان پێکـەنی و هـەموو بـەدەنی لێ هێنامە پێشەوە تا ڕاماوسانێکم بداتێ.

لە خوارنگەکەی سیلست شێوم خوارد. ماوەیەك بوو دەستم بەنان خواردن کردبوو کە ژنێکـی زیتـەڵی غـەریب وەژوور کـەوت. لێـی پرسـیم کـە ئایـا دەتـوانێ لەسـەر مێزەکـەی مـن دانیشـێت؟ هەڵبەتە دەیتـوانی. ڕەفتـارو ئـەتواری خێـراو پچڕ پچڕ بـوو، جووتێك چاوی پڕشنگدا بەسـیمای وردیلـەی سێو ئاسایەوە بوو. چاکەتەکەی داکەند. دانیشـت و بەگـەرمی کەوتـە نـۆڕینی لیسـتی خواردنــەکان. سیلســتی گــاز کــردو یەکســەرو بــە دەنگێکــی روون و خێــراو پچڕپچــڕ هــەموو خواردنـەکانی خـۆی داواکـرد. بـەدەم چـاوەڕوانی بەرخواردنـەوە جانتاکـەی کـردەوە. کاغـەزێکی چوارگۆشەو قەڵەمێکی ڕەشی دەرهێنا و پێشوەختە حیسابی خواردنەکەی کردو نرخـی تـەواوی خواردنەکەی بەسێرفزەوە لـە گیرفانـە چـکۆلەکەی خـۆی دەرهێنـا ولەبـەردەمی خۆیـدا دایـنا. لـەم کاتەدا بەرخواردنەکەیان هێناو بەپەلە هەڵیقوڕاند. بـەدەم چاوەڕوانی خواردنەکەیـەوە، هەمـدیس قەڵـەمێکی ڕەساسـی شـینی لەگـەڵ گۆڤـارێکی هەفتانـەی بـەرنامانی رادیـۆیی دا لــە جانتاکـەی دەرهێنا. زۆر بەوردی کاتی هەموو بەرنامـەکانی خوێنـدەوەو ئیشـارەتی لێدان. چونکە گۆڤارەکـە دە دوانزە لاپەرەیەك دەبوو، ئەم کـارەی زۆر بـەوردی بەدرێـژایی کـاتی نانخواردنەکە درێـژە پێدا. من خواردنەکەم تەواو کردبوو کە ئەو هێشتا بەهەمان گەرم و گوڕی مژوڵی خوێندنەوەی گۆڤارەکە بوو. ئـەوجا هەسـتا. ئامێر ئاسا چاکەتەکەی لەبـەر کـردو ڕۆیـی، منـیش کـە هـیچ کـارێکم نـەبوو، وەدەرکـەوتم و ماوەیـەك دوای کـەوتم. ملـی شۆسـتەکەی گرتبـوو و بەدڵنیاییـەکی باوەڕنـەکراوەوە بـێ هـیچ لادان و ئاوڕدانەوەیـەك بـەڕێی خۆیـدا دەرۆیـی. ئاقیبـەت لەچـاوم ونبـوو وبـەڕێی خۆمـدا گەڕامەوە، پێم ژنێکی غەریب بوو. بەڵام زۆر زوو لەبیرم چووەوە.

لەبەر ماڵەوە تووشی سالامانۆی پیر بووم. بردمە ژوورەوەو پێی ڕاگەیاندم کەتەواو، سەگەکەی ونبووە، چونکە لەبنکەی حەیواناتی گووم بوودا نەیدۆزیوەتەوە. کارمەندانی ئەوێندەر پێیان ڕاگەیاندبوو کە ڕەنگە کەوتبێتە ژێر ئۆتۆمۆبیلەوە. پرسی بووی کە ئایا دەتوانێ لە پۆلیسخانەکاندا سۆراخێکی دەست بکەوێ. وەڵامیان دابووەوە کە ئەم ڕووداوانە ناهێڵنەوە چونکە ڕۆژانە ئەم شتانە زوو دەدەن. بەسالامانۆم گووت دەتوانێ سەگێکی دیکە پەیدا بکات، وگووتی ئاخر هۆگری ئەمە بوو بوو، ڕاستیشی دەکرد.

لەسەر تەختە خەوەکەم بەچیچکانەوە ڕۆنیشتبووم و سالامانۆ لەسەر کورسییەکی کەنار مێزەکە دایشتبوو. ڕێك بەرانبەر بەمن بوو ودەستەکانی نابوونە سەر زرانییەکانی. کۆنە کڵاوە لبادەکەی هەر لەسەر بوو. لەبن سمێڵە زەردەکەیەوە منگە منگی دەکرد. کەمێك پێی بێتاقەت بووم. بەڵام هیچ کارێکم نەبوو وخەویشم نەدەهات. هەر بۆ ئەوەی قسەیەك بکەم سەبارەت بە سەگەکەی هەندێ پرسیارم لێی کرد. گووتی لەمردنی ژنەکەی بە دواوە تا نهۆ ئەم سەگەی هەبووە، زۆر درەنگ ژنی هێنابوو. لەلاویدا کەڵکەڵەی شانۆکاری لەسەردا بووە، لەماوەی خزمەتی سەربازیدا لە شانۆییە سوپاییەکاندا یاری دەکرد، بەڵام لە ئەنجاما لەکاری ڕێگەی ئاسندا گیرسابووەوە و لێی پەشیمان نییە. چونکە نهۆ سووکە خانەنشینییەك وەردەگرێ. لەگەڵ ژنەکەیدا بەختەوەر نەبووە،بەڵام بەشێوەیەکی گشتی هۆگری بوو بوو کە ژنەکەی مردووە زۆری هەست بە تەنیایی و بیکەسی کردووە. ئیدی داوای سەگێك لە یەکێك لە هاوکارەکانی دەکات و ئەم سەگەی، کە ئەوسا توتەڵە بووە، دەداتێ. دەبوایە بەمەمکەمژە شیری بداتێ، بەڵام چونکە سەگ تەمەنی لە بنیادەم کورتترە، پێکڤە پیر بووبوون.

سالامانۆ گووتی: ((تەبیعەت شەڕانی بوو. هەندێ جار لێمان دەبوو بەشەڕ، بەڵام بەگشتی سەگێکی باش بوو.)) گووتم: ((ڕەسەن بوو)) وسالامانۆ کەیفی هات. و لەسەری ڕۆیی: ((تۆ بەر لەنەخۆشییەکەی نەت دیبوو. کوڵکەیەکی بێ ئەنازە جوانی هەبوو.)) لەوساوە کە ئەم سەگە تووشی نەخۆشی پێست بوو بوو، سالامانۆ هەموو ئێوارەو بەیانییەك چەوری دەکرد. بەڵام بەباوەڕی ئەو، نەخۆشی ڕاستەقینەی سەگەکە پیری بوو و پیری چارەسەری نییە.

لەم کاتەدا باوێشکێکم داو پیرەمێردەکە گووتی ئیدی دەبێ بڕوات. پێم گووت پەلەی چییە، بۆی هەیە دانیشێت. وگووتم پێم ناخۆشە کە سەگەکەی وای لێهاتووە. سوپاسی کردم. گووتی کە دایکم سەگەکەی ئەوی زۆر خۆشدەویست. کە دەهاتە سەر باسی دایکم دەیگووت((دایکە بەسەزوانەکەت)). وای خەیاڵ دەکرد کە لەوەتای دایکم مردووە دەبێ من زۆر غەمگین بم. ومن هیچ وەڵامێکم نەدایەوە ئەوجا بە پەلەو بەدەنگێکی شەرمنانە گووتی دەزانێ کە خەڵکی گەڕەك لەسەر ئەوەی کە دایکم لە کەترەخانە دانابوو، لۆمەیان کردووم. بەڵام ئەو من دەناسێت و دەزانێ کە دایکم خۆشدەویست. ئێستاش نازانم بۆچی وەڵامم دایەوە کە تا نهۆ نەمزانیوە کە خەڵکی لەسەر ئەم شتە لەپاش ملەم دەڵێن. خۆ کەترەخانە بەلای منەوە کارێکی ئاسایی بوو. چونکە پارەی پێویستم نەبوو خزمەتی دایکمی پێ بکەم. لەسەری ڕۆییشتم کە((دەمێك بوو چ قسەیەکی پێ نەمابوو لەگەڵمی بکات و بەتەنیا بێتاقەت دەبوو.)) گووتی: ((لەکەترەخانەدا

www.pertwk.com

بنیادەم بەلای کەمەوە بۆخۆی هاوڕێ پەیدا دەکات.))ئەوسا عوزرخوایی کرد. دەیویست بڕوات بخەوێ. نەهۆ ژیانی گۆڕابوو ونەیدەزانی دەیەوێ چ بکات. لەوەتای دەمناسی بۆ یەکەمجار بوو کە بەپەشۆکاوی و شەرمەوە دەستی بۆ هێنام و هەستم بە چرچ ولۆچی پێستی دەستی کرد. کەمێك پێکەنی و بەرلەڕۆییشتن گووتی: ((خۆزیا ئەمشەو کسۆکان نەدەوەڕین، هەمیشە واهەست دەکەم کە دەنگی سەگەکەی خۆمە.))

((6))

یەك شەممە بەزەحمەت لە خەو ڕابووم. دەبوایە ماری گازم بکات و ڕامبتەکێنێ. هیچمان نەخوارد. چونکە دەمانویست زوو فریای مەلە بکەوین. هەستم کرد تەواو داهێزراوم و کەمێك سەرم دەیەشا. جگەرە لە دەمما تاڵ بوو. ماری گاڵتەی پێدەکردم و دەیگووت: ((لە تازیەبار)) دەچم. جلێکی کەتانی سپی لەبەر کردبوو وقژەکەی بەردابووەوە.پێم گووت کە جوان بووە. لەخۆشیا پێکەنی.

کە دەهاتینە خوارێ لە دەرکەی ژوورەکەی ریمۆن–مان دا! وەڵامی داینەوە کەوادێ. بەهۆی ماندوویەتیم و چونکە پەنجەرەکانم نەکردبووەوە، تیشکی تیژی هەتاوەکە وەکو توقاتێك بەر دەموچاوم کەوت. ماری لەخۆشیا هەر هەڵدەبەزییەوە و لێکدا لێکدا دەیگووت چ ڕۆژێکی خۆشە. ئەوجا حاڵم باشتر بوو و هەستم دەکرد برسیمە. ئەمەم بەماری گووت و ئەویش جانتا موشەممایەکەی خۆی نیشانم دا کە مایۆکانمان و خاولییەکی تیا دانابوو. هیچ چارێکم نەبوو تەنیا سەبر نەبێ. و گوێمان لێ بوو کە ریمۆن دەرکەی ژوورەکەی داخست. پانتۆڵێکی شین و کراسێکی سپی قۆڵ کورتی لەبەر کردبوو. کلاوێکی حەسیری لەسەر بوو، کە ماری خستە پێکەنین. باسکەکانی کە لەژێر مووی ڕەشا سپی دەچووەوە، کەمێك دڵی تێکدەدام. بەدەم دابەزینەوە فیکەی دەکێشاو شادو خۆشحاڵ دەهاتە بەرچاو. پێی گووتم: ((سلاو هاوڕێ)) وبە ((خانم)) ماری دواند.

دوێنێ ئێوارە چووبووینە پۆلیسخانەو من شایەتیم دابوو کە ئەو کیژە، ریمۆنی فریو داوە. ومەسەلەکە بە ئاگادارکردنەوەیەکی سادە بۆ ریمۆن بڕابووەوە. بەتانی قسەکانی منیشدا نەچوون. لەبەر دەرگا باسی ئەمەم لەگەڵ ریمۆن دا کرد وپاشان بڕیارمان دا بەپاس بڕۆین. کەنارەکە زۆر دوور نەبوو. بەلام بەپاس زۆر زووتر دەگەییشتین. ریمۆن پێی وابوو کە هاوڕێکەی خۆشحاڵ دەبێ بەوەی کە زوو دەگەین. خەریك بوو بەڕێ بکەوین کە ریمۆن لەناکاو ئاماژەی بۆ کردم کە بڕوانمە بەرانبەر. دەستە عارەبێکم بینی کە شانیان بە دوکانی جگەرەفرۆشێکەوە دابوو. بەبێدەنگی، بەلام بەشێوەی خۆیان چاویان بڕی بووە ئێمە. ڕێك وەکو ئەوەی ئێمە بەرد بین یان دارو درەختانی بێگیان. ریمۆن پێی گووتم کە دووەمیان لەدەستە چەپەوە یارۆی ڕەقیبی ئەوەو نارەحەت بوو. لەگەڵ ئەوەشا ریمۆن گووتی کە ئەم چیرۆکە تازە بڕاوەتەوە. ماری بەباشی سەری لەقسەکانمان دەرنەدەکرد وپرسی مەسەلەچییە. گووتم ئەمانە عارەبن و سووکە

www.pertwk.com

کێشەیەکیان لەگەڵ ریمۆن دا هەیە. ماری ویستی یەکسەر برۆین. ریمۆن خۆی راست کردەوەو بە پێکەنینەوە گووتی پێویستە پەلە بکەین.

بەرەو وێستگەی پاسەکە، کە زۆر دوور نەبوو وەڕێکەوتین. ریمۆن پێی راگەیاندم کە عارەبەکان تاقیبمان ناکەن. من ئاوڕی پاشەوم دایەوە، ئەوان بەهەمان شێوە لەجێی خۆیان وەستابوون وبەهەمان بێ موبالاتی و خەمساردی دەیانروانییە ئەو شوێنەی کە ئێمە تازە جێمان هێشتبوو. سواری پاس بووین. ریمۆن کە تەواو ئاسودە دەهاتە بەرچاو، بەردەوام نوکتەی بۆ ماری دەگووت وسوعبەتی لەگەڵ دەکرد. هەستم کرد کە بەماری خۆشحاڵە، بەڵام ماری تەقریبەن هیچ وەڵامێکی نەدەدایەوە. جار جارێك بەپێکەنینەوە نیگایەکی دەکرد.

لەدەرەوەی شاری جەزایر دابەزین. کەنارەکە زۆر لە ویستگەی پاسەکەوە دوور نەبوو. بەڵام دەبوایە بەسەر گردێکی بچکۆلەدا کە دەیروانییە سەر دەریا وبەرەو پلاژەکە نشێو دەبووەوە، تێبپەڕین. گردەکە بەزەردە تاوێران و گوڵە کێویلەی سپی ژێر ئاسمانی شینی تۆخ داپۆشرابوو. ماری جانتا مشەماکەی خۆی بەگوڵەکانا دەداو هەڵیدەوەراندن وبەم شێوەیە خۆی سەرگەرم دەکرد. بەناو ریزی خانووە چکۆلەکانا، کە بەپەرژینی کەسك یان سپی دەورە درابوون، رەتبووین، هەندێکیان بە هەیوانە سەرتاسەرییەکانیانەوە لەژێر دار گەزاندا وون بووبوون. وهەندێکیان کەوتبوونە ناو تاوێرە رووتەنەکانەوە. بەرلەوەی بگەینە قەراخی گردەکە، دەریای هێدی وئارام، وکەمێ لەولاترەوە لووتەیەکی خەواڵوی ناو ئاوە زوڵاڵەکەمان بینی. دەنگی هێمنی ماتۆرێك لە نێو هەوا کپەکەوە هەستا، و گەییە ئێمە.لەدووری دوورەوە بەلەمێکی چکۆلەی ماتۆردارمان بینی کە لەدەریا ساف و زوڵاڵەکەدا بەشێوەیەکی هەست پێنەکراو دەچووە پێشێ. ماری چەند گوڵە زەمەقێکی کێوی چنی. کە لەو سەرەولێژییەی بۆ دەریاکە دەچوو نشێو بووینەوە لەسەر کەنارەکە چەند کەسێکمان بینی کە بۆ مەلە هاتبوون.

هاوڕێکەی ریمۆن لە کابینەیەکی دارینی چکۆلەی ئەوسەری کەنارەکە دەژیا.کابینەکە پشتی بە کۆمەڵە تاوێرێکەوە بوو، وئەو پایە ئاسنانەی کە پێشەکەیان راگرتبوولە ئاوەکەدا بوون. ریمۆن بەیەکتری ناساندین. هاورێکەی ماسۆنی ناو بوو. پیاوێکی باڵابەرزو تۆکمەو چوار شانە بوو. ژنەکەی کورتە باڵایەکی خەپەتۆڵەی میهرەبانی پاریسی زمان بوو. ماسۆن یەکسەر پێی گووتین کە ئیسراحەتی خۆ بکەین و بۆ نیوەڕۆ ماسی سورەوەکراویان هەیە کە ئەو بەیانییە لە دەریاکەدا گرتبوونی. پێم گووت ماڵەکەی زۆر جوانە. گووتی کە رۆژانی شەممە و یەکشەممە وهەموو پشووەکان لێرە بەسەر دەبات. لەسەری رۆیی: ((من و ژنەکەم رێکین)). رێك لەم کاتەدا ژنەکەی لەگەڵ ماری دا پێدەکەنی. بۆ یەکەمجار بەڕاستی بیرم کردەوە کە ژن بینم.

ماسۆن دەیویست مەلە بکات. بەڵام ژنەکەی وریمۆن دڵیان پێوە نەبوو بێن. بەسێ قۆڵی داگەراین و ماری یەکسەر خۆی فرێدایە ئاوەکەوە. من و ماسۆن کەمێك سەبرمان کرد.بەکاوەخۆ دەپەیڤی و هەستم کرد عادەتی وایە هەر رستەیەکی خۆی بە(دەتوانم بڵێم) کۆتایی دێنێ، تەنانەت ئەگەر ئەم دەستەواژەییە چ شتێك نەخاتە سەرمانای رستەکەی. سەبارەت بەماری گووتی: ((زیتەڵەیە، دەتوانم بڵێم جوانە.)) ئیدی گوێم بەم عادەتەی ئەو نەدا، چونکە خەریك بوو

هەستم دەکرد هەتاوەکەم لە گیان خۆشە. لمەکەی ژێر پێم خەریك بوو گەرم دەبوو. تۆزێکی دیکەش ئارەزووی مەلەکردنەکەم دواخست. ئەنجام بە ماسۆنم گووت: ((برۆین؟)) خۆم هەڵدایە ئاوەکەوە. ئەو هێدی هێدی بەناو ئاوەکە کەوت و کاتێ کە پێی لە عاردی بڕا خۆی هەڵدا. بۆقە مەلەی دەکرد. جا چەند ناشیانە، ئیدی پێشم دایەوە تا خۆ بگەیەنمە ماری، ئاوەکە سارد بوو، و مەلە کردنم پێ خۆش بوو، لەگەڵ ماری دا دوور کەوتینەوەو لە جوڵەو شادی دا هەردووك هاوبەش بووین. لە ناوەندی دەریاکەدا کەوتینە سەرگازی پشت و رووم لە ئاسمان بوو، هەتاوەکە دوا پەردەی ئەو ئاوەی لادەبرد کە بەسەر زارما دەرۆیی. دیتم ماسۆن بۆ کەنارەکە دەگەڕێتەوە تا لەبەر هەتاوەکەدا راکشێت. لە دوورەوە زەلام دەینواند. ماری ویستی پێکڤە مەلە بکەین. کەوتمە دوایەوە تا دەست بخەمە ناو قەدی وئەو بە باسکە مەلە دەچووە پێشێ ومنیش بە پا مەلە یارمەتیم دەدا. شڵپە شڵپی ئارامی ئاوەکەمانم بە دوواوە بوو، هەستم کرد ماندوو بووم. ئیدی وازم لە ماری هێناو لەکاتێکا بە رێك وپێکی مەلەم دەکرد و بەدروستی هەناسەم دەدا گەرامەوە. لەسەرکەنارەکە، بەدەماو لە پاڵ ماسۆندا راکشام و دەموچاوم خستە سەر لمەکە. پێم گووت: ((کە بەلەزەت بوو.)) وئەویش هەمان رای هەبوو. دوای تۆزێك ماری هات. ئاورم دایەوە تا هاتنەکەی تەمەشا بکەم. ماری لە شۆراوکی ئاوەکەدا لینج و لیغیز بوو بوو. قژەکەی بە پشتا رژابوو. لە پاڵ منا راکشاو گەرمی بەدەنی ئەو و هەتاوەکە، بەرەبەرە خەویان لێخستم.

دوای تۆزێك ماری تەکانی دام و گووتی ماسۆن بۆ ماڵ گەرایەوە، دەبێ فراڤین بخۆین. چونکە برسی بووم یەکسەر هەستام. لێ ماری پێی گووتم کە لە بەیانییەوە تا ئیستا رام نەمووسیوە. راستی دەکرد، منیش حەزم لێ بوو.گووتی: ((وەرە ناو ئاوەکە)) غارمان دا تا خۆ بخەینە هەمێزی هەوەڵین وردە شەپۆلانەوە. تۆزێك مەلەمان کردو ئەو خۆی پێوە چەسپاندم. هەستم کرد لاقەکانی لە لاقم هاڵاند و هەوەسم چووە سەری..

کە دەگەراینەوە، ماسۆن بانگی دەکردین. گووتم کە زۆرم برسییە ویەکسەر بە ژنەکەی گووت کە خۆشی لێم دێ. نانێکی بە لەزەت بوو. من بەشە ماسییەکەی خۆم ماشییەوە. ئەوجا نۆرەی گۆشت و پەتاتەی سورەوەکراو هات. هەموومان کڕ وکپ نانمان دەخوارد. ماسۆن پەیتا پەیتا شەرابی دەخواردەوەو لێکدا لێکدا بۆ منیشی تێدەکرد. کە سەرە هاتە سەر قاوە، سەرم هەندێ قورس بوو وجگەرەیەکی زۆرم کێشا. ماسۆن وریمۆن و من هات بەبیرماندا کە مانگی ئاب پێکەوە، بەشەریکی، لە کەناری دەریاببەینە سەر. ماری لە پڕ گووتی: ((دەزانن سەعات چەندە؟ سەعات یانزەو نیوە.))هەموومان سەرمانسوڕما. ماسۆن گووتی زۆر زوو نانمان خوارد. و شتێکی ئاساییە پیاو هەرکاتێ برسی بێ، وەختی نانخواردنە. نازانم ماری بۆچی بەم قسەیە پێکەنینی هات. وابزانم کەمێك زیادی خواردبووەوە. هەنگێ ماسۆن لێی پرسیم ئایا حەزم لێیە پیاسەیەکی کەنارەکەی لە گەڵا بکەم.((ژنەکەم هەمیشە دوای فراڤین دەخەوێ، بەڵام من حەزم لێ نییە. دەبێ رێبکەم. هەمیشە پێی دەڵێم کە ئەم رێکردنە بۆ سەلامەتی باشە. بە هەرحاڵ، مەیل مەیلی خۆیەتی.)) ماری گووتی لەگەڵ خانم ماسۆن دا دەمێنێتەوە، تا قاپەکانی لە گەڵا بشوات.

www.pertwk.com

خانم ماسۆن گووتی بۆ ئەنجامدانی ئەم کارە دەبیٚ بەر لە هەر شتێك پیاوان لە ماڵ وەدەر بنرێن. بە سیٚ قۆڵی لە ماڵ هاتینە دەریٚ.

هەتاوەکە بە شێوەیەکی ئەستوونی لە لمەلأنەکەی دەداو تیشکەکەی بەسەر دەریاکەوە تەحەمول نەدەکرا. چ کەسێك بەسەر کەنارەکەوە نەبوو.لە کابینەکانی قەراخ تەپەکەوە، کە دەیروانییە دەریاکە، دەنگی ئامان وقاپ و چەتالأن دەهات. ئەو هالأوە گەرمەی کە لە تاوێرەکانەوە هەڵدەستا هەناسەی پیاوی سوار دەکرد. ریمۆن وماسۆن کەوتنە باسی کۆمەڵێك شت وخەڵکانێك کە من نەمدەناسین. ئیدی زانیم کە ئەمانە لە مێژە یەکتری دەناسن و ماوەیەکیش بەیەکەوە ژیاون. بەرەو دەریا چووین و بەکەناریا کەوتینە پیاسە. جار جار شەپۆلێکی چکۆلەی لەوانی دی گەورەتر دەهات و پێڵأوەکەتانەکانی تەڕ دەکردین. من بیرم لە هیچ نەدەکردەوە چونکە ئەو هەتاوەی لەسەری کۆتی دەدام، خەواڵوی کردبووم.

لەم کاتەدا، ریمۆن شتێکی بە ماسۆن گووت کە باش گوێم لیٚ نەبوو. بەلأم لە هەمان کاتا لە دووری دوورەوە، لەوسەری کەنارەکەوە، دوو عەرەبم بەجلی شینی کارەوە بینی کە بەرەو لا ئێمە دەهاتن. نیگایەکی ریمۆنم کرد و ئەو پێی گووتم: ((خۆیەتی)) ئێمە درێژەمان بە پیاسەکەمان دا. ماسۆن پرسی چۆن توانیویانە تا ئێرە تاقیبمان بکەن. لە دڵی خۆما بیرم کردەوە کە بیگومان کاتیٚ کە بەجانتای تایبەتی کەناری دەریاوە، سواری پاس بووین، دیتویانین. بەلأم هیچم نەگووت.

عەرەبەکان هێدی هێدی دەهاتنە پێشیٚ ونهۆ زۆر نزیك بوو بوونەوە. ئێمە رەوتی خۆمان نەگۆڕی وریمۆن گووتی: ((ئەگەر لێمان بوو بەشەڕ، ماسۆن تۆ ئالکاوی دووەمیان ببە ومن دەکەومە گیانی رەقیبەکەی خۆم. تۆش مەرسۆ ئەگەر کەسی سێیەم هات ، دەست بکەوە.)) گوتم: ((باشە)) ماسۆن دەستەکانی خستنە گیرفانی. لمەکە کە لەرادەبەدەر گەرم بووبوو نهۆ سوور دەینواند. بە هەنگاوی هێدییەوە بەرەزو عەرەبەکان دەرۆیشتین. فاسیلەی نێوانمان کەم و کەمتر دەبووەوە. کاتیٚ گەییشتینە نزیکی یەکترو چەند هەنگاوێکمان بۆ لای یەکتر مابوو، عەرەبەکان وەستان. من و ماسۆن پێمان سووك کرد. ریمۆن یەکسەر بەرەو رەقیبەکەی رۆیی. باش گوێم لیٚ نەبوو کە چی پیٚ گووت. بەلأم عەرەبەکە خۆی ئامادەکرد کە بەر کەللەی بدات. هەنگیٚ ریمۆن جەزرەبەی یەکەمی وەشاند و بەتوندی ماسۆنی گازکرد. ماسۆن بەرەو لای عەرەبی دووەم رۆیی تا هێزی تیابوو دوو جەزرەبەی خێواندیٚ. کابرا بەسەرا کەوتە ناو ئاوەکەوە. چەند ساتێك بەودەقەوە مایەوە، لای سەرییەوە چەند بڵقە ئاوێك هاتە سەریٚ. لەم ماوەیەدا ریمۆن لە رەقیبەکەی دەدا. و دەمووچاوی خڵتانی خوێن کردبوو. ریمۆن ئاوری لای منی دایەوەو گووتی: ((بزانە چی بەسەر دێنم.)) وهاوارم کرد: ((وریا بە چەقۆی پێیە.)) لیٚ تازە کار لەکار ترازابوو وبازوی ریمۆن بریندار بووبوو وزاری دادڕابوو.

ماسۆن تەکانێکی بۆ پێشەوە دا. بەلأم عەرەبەکەی دیکەش هەستابووەوە خۆی گەیاندبووە پشت ئەو عەرەبەی کە چەقۆکەی پیٚ بوو. زاتی جوڵەمان نەبوو. ئەوان بە ئەسپایی و بیٚ ئەوەی چاو لەئێمە بگوازنەوە پاشە کشەیان کرد. بە هەرەشەی چەقۆ بەریان لیٚ گرتبووین. کە دیتیان

مەدایەکی باش کەوتە نێوانمان، بەخێرایی پێیان وەغارێوە نا. کاتێ کە ئێمە لەژێر هەتاوەکەدا لەجێی خۆمان چەقی بووین، ریمۆن بازووی خۆی کە خوێنی لێ دەچۆڕا دەگوشی.

ماسۆن یەکسەر گووتی: دکتۆرێك هەیە کە یەکشەمموانی خۆی لەسەر گردەکە بەسەر دەبات. ریمۆن ویستی یەکسەر بچێ بۆ لای ئەو. بەلاٚم هەرجارێ کە قسەی دەکرد، خوێنی زامەکەی لە زاریا بلّقی دروست دەکرد. ژێر باڵیمان گرت و بەپەلە خۆمان گەیاندەوە کابینەکە. ولەوێندەر ریمۆن گووتی کە زامەکانی سوکەو دەتوانێ بۆ لای دکتۆر بڕوات. ئەو لەگەڵ ماسۆن دا رۆیی و من بۆ رونکردنەوەی روداوەکەلای ژنەکان مامەوە. خانم ماسۆن دەگریاو ماری رەنگی پێ نەمابوو. رونکردنەوەی رووداوەکە بۆ ئەوان بێتاقەتی کردم. ئەنجام بێدەنگ بووم و بەدەم جگەرە کێشانەوە چاوم برییە دەریاکە.

ریمۆن وماسۆن نزیکەی سەعات یەك ونیوی پاش نیوەرۆ گەرانەوە. بازوی ریمۆن بەسترابوو وپلاستەری پزیشکی لە گۆشەی زاری نرابوو. دکتۆر پێی گووتبوو چ نییە. بەلاٚم ریمۆن پەست بوو. ماسۆن هەوڵی دا بیهێنێتە پێکەنین. بەلام هەر مات بوو. کاتێ گووتی کە دەخوازێ بۆ کەنار بڕوات، لێم پرسی بۆ، وەلاٚمی دامەوە کە دەیەوێ هەوا بگۆڕێ. ماسۆن و من گووتمان لەگەڵی دەچین. هەنگێ تورەبوو و جنێوی دا. ماسۆن گووتی نەدەبوو تورەی بکەین. بەهەرحاڵ من بەدوویدا رۆییشتم.

ماوەیەك بە قەراخی دەریاکەدا پیاسەمان کرد. گەرمای ئەم کاتەی هەتاوەکە لە کێشا نەبوو. پیاوی گێژ دەکرد. هەتاو بەسەر لمەلاٚنەکەو بەسەر دەریاکەدا دادەرژا. هەستم کرد ریمۆن دەزانێ کێوە دەچێ. بەلاٚم بیگومان هەستەکەم هەڵە بوو. لەوسەری کەنارەکە، گەییەنە کانییەکی چکۆلە کە لەپشت تاشەبەردێکەوەو لەناوجەرگەی چەوو لمەکەوە بەرەو دەریاکە هەڵدەقوڵی و دەرۆیی. ئەو دوو عەرەبە لەوێندەر بوون. بەجلە کەوەیی و گریساوییەکانیانەوە راکشابوون. زۆر ئارام و تەقریبەن شاد دەهاتنە بەرچاو. هاتنی ئێمە هیچ شتێکی نەگۆڕی. ئەوەیان کە ریمۆنی بریندار کردبوو، بێ ئەوەی چ قسەیەك بکات نیگای ئەوی دەکرد. ئەوی تریان نەیەکی بەدەمەوە بوو ولە کاتێکا کە بەتیلەی چاو دەیڕوانییە ئێمە، پەیتا پەیتا ئەو سێ نۆتەیەی کە دەیتوانی بە نەیەکەی دەریبێنێ، دووبارە دەکردەوە.

بەدرێژایی ئەم ماوەیە هەر هەتاو بو وهەمان بێدەنگی، لەگەڵ قوڵەقوڵی کانییەکەو سێ دانە نۆتەکەدا..ئەوجا ریمۆن دەستی برد بۆ ئەو گیرفانەی کە دەمانچەکەی تیا بوو. لێ رەقیبەکەی لە جێی خۆی نەجولاٚ وبەو دەقەوە نیگای یەکتریان دەکرد، سەیرم کرد نەیژەنەکە قامکی پێیەکانی زۆر لەیەکدییەوە دوورن. ریمۆن بێ ئەوەی چاو لە رەقیبەکەی بگوازێتەوە لێی پرسیم: ((تەقەی لێ بکەم؟)) بیرم کردەوە گەر بڵێم نە، ئەوا تورە دەبێ و تەقەی لێدەکات. بۆیە تەنیا ئەوەندەم گووت: ((خۆ هێشتا چ قسەیەکی پێ نەگووتویت. بۆیە ئەم جۆرە تەقەکردنە نامەردییە.)) جارێکی دیکە لەناو جەرگەی گەرماو بێدەنگییەوە گوێمان لە خوڕەخوڕی کانییەکە و نەوای نەیەکە بوو. ئەوجا ریمۆن گووتی: ((کەواتە من جنێوی دەدەمێ و کە وەلاٚمی دایەوە بەرگوللەی دەدەم.)) وەلاٚمم دایەوە: ((باشە، بەلاٚم ئەگەر چەقۆکەی دەرنەهێنا بۆت نییە تیرەندازی بکەی.)) ریمۆن

خەریك بوو تورە دەبوو. عەرەبەكەی دیكە هەر لەسەر نەیژەنینی خۆی بەردەوام بوو، وهەردووكیان تاقیبی رەفتار و ئەتواری ریمۆنیان دەكرد. بە ریمۆنم گووت: ((نە. تۆ پڕی بدەیێ ودەمانچەكەت بدە بە من. ئەگەر ئەوی دیكە یارمەتی دا یا رەقیبەكەت چەقۆكەی دەرهێنا، من تەقەی لێدەكەم.))

كاتێ ریمۆن دەمانچەكەی دامێ، لەبەرتیشكی خۆرەكەدا بریقایەوە. لەگەڵ ئەوەشا، ئێمە هێشتا لە جێی خۆمانا چەقی بووین. لە تۆ وایە هەموو شتەكانی دەوروبەرمان دەركەیان لە خۆ داخستبوو. بێ ئەوەی چاوان بتروكێنین، چاومان بڕیبووە یەكدی. لێرەدا هەموو شتێك لە نێوان دەریاو لم و هەتاوو بێدەنگی دووانەی ئاو و نەیەكەدا وەستابوو. لەم ساتەدا بیرم كردەوە ە مرۆڤ دەشێت تیرەندازی بكات و دەتوانێ نەیكات. و ئەم دووە یەكسانن. لێ لە نكاو عەرەبەكان پاشەكشەیان كردو چوونە پشتی تاوێرەكەوە. هەنگێ من و ریمون دووبارە دەستمان بە پیاسە كردەوە و لەوە دەچوو حاڵی ریمون باشتر بووبێ، باسی پاسی گەرانەوەی كرد.

هەتا كابینەكە لەگەڵیا رۆیشتم، كاتێ كە بە نەردەوانەكەدا سەردەكەوت، من لەبەردەم یەكەم پلەدا مامەوە، سەرم لەبەر تیشكی هەتاوەكەدا دنگەی دەهات و تاقەتی ئەوەم نەبوو بە پلیكانەكاندا سەربكەوم و دیسان ببم بە هاودەمی ژنەكان. بەڵام گەرماكە بە ڕادەیەك بوو كە بەلامەوە زەحمەت بوو بەوجۆرە وبێ جووڵە لە ژێر ئەو بارانە بە خورەمەی كە لە ئاسمانەوە دادەباری، راوەستم. وەستان یان ڕۆیشتن لەوێدا هەردوكیان یەك شت بوون. دوای تۆزێك بەرەو كەنارەكە گەڕامەوە و دەستم بە ڕێكردن كرد. هەمان تیشكی سوور بەرقەرار بوو، دەریا هەناسەی تونـدو بەكەفی وردە شەپۆلەكانی خۆی دەكرد بەرووی لمەكاندا. هێدی هێدی بەرەو تاشە بەردەكان هەنگاوم دەناو هەستم دەكرد تەوێڵم لەژێر خۆرەكەدا ئاوساوە. هەموو ئەم گەرمایە قورسایی دەخستە سەرم، و رێگەی لە پێشڤەچوونی ئەز دەگرت.هەركاتێ كە هاڵاوی گەرمییەكە لەسەرو چاوی دەدام، ددانەكام دەنان بەیەكدا، كوڵە مستم لەناو گیرفانەكانمدا دەگوشی، وبە هەموو هێزێكمەوە هەولم دەدا بەسەر هەتاوەكەداو بەسەر ئەم چڕەمەستییەدا كە شپرزەی كردبووم زاڵ ببم. لە گەڵ هەر تیرۆژیكا كە لە دەنكە لمێكەوە یا لە سەدەفێكەوە یا لە لەتە شووشەیەكەوە بەرز دەبووەوە، شەویلاگەم گرژ دەبوو. ماوەیەك رێم كرد. لەدوورەوە تاپۆی بچووك وتاریكی تاشەبەردەكەم دەبینی كە خەرمانەیەكی تیژی چاوكوێركەر لە تیرۆژو غوباری دەریا دەوری دابوو. بیرم لە كانییە فێنكەكەی پشت تاشە بەردەكە كردەوە. حەزم دەكرد جارێكی دیكە قوڵە قوڵی ئاوەكەی بژنەوم. دەمویست لە خۆرەكە هەڵێم. لە تەقەلاو گریانی ژنەكان هەڵێم، دەمویست سایەو ئارامییەكەی ببینمەوە. لێ كاتێ كە زیاتر نزیك بوومەوە، سەیرم كرد حەریفەكەی ریمۆن دووبارە گەڕاوەتەوە. بەتەنێ بوو. بەپشتا خەوتبوو. دەستی نابووە ژێر سەری. نێوچەوانی لەبەر سێبەری تاشە بەردەكەدا بوو و ئەودوای بەدەنی لەبەر خۆرەكە بوو. جلە شینەكەی لە گەرما دوكەڵی دەكرد. كەمێكم پێ سەیر بوو. چیرۆكەكە بەلای منەوە كۆتایی هاتبوو و بەبێ هیچ مەبەستێك بۆ ئێرە هاتبووم. هەركە منی بینی نیوە ئاخێزێكی كردو دەستی بۆ گیرفانی برد. هەڵبەتە منیش خۆ بەخۆ دەمانچەكەی ریمۆنم لە گیرفانی چاكەتەكەمدا گوشی.

هەنگێ بێ ئەوەی دەستی لەگیرفانی دەربێنێ، خۆی بۆ دواوە برد. من تەواوێك ، نزیكەی دە دوانزە مەترێك لەوەوە دوور بووم. جارجارێ مانای روانینەكەیم لە نێوان پێڵوە نیوە نوقاوەكانیا دەخوێندەوە. بەڵام لەم هەوا گڕگرتووەدا، وێنەكەی بەردەوام لەبەرچاوما دەرەقسی. دەنگی شەپۆلەكان لە نیوەڕۆ خاوتر و درێژ تربوو. هێشتا هەر هەمان خۆر، هەمان تیرۆژو تیشك و هەمان لمەلآن سەرانسەری ئێرەی گرتبووەوە. دوو سەعاتێك بوری رۆژ هەر لە جێی خۆی بوو. نەچووبووە پێشێ. دوو سەعات دەبوو كە رۆژ لە ئۆقیانوسێكی كانزای وەجۆش هاتگدا لەنگەری خستبوو. لە دوورەوە پەڵە هەڵمێكی بچووك تێپەری و من بەگۆشەی چاو تارماییەكەیم بینی. چونكە چاوم لە پیاوە عەرەبەكە نەدەگواستەوە.

بیرم كردەوە كە پێوست پێچێكی بۆ بكەمەوەو كۆتایی بەم مەسەلەیە بێنم. بەڵام سەرانسەری كەنارە داغبووەكەی باوەشی هەتاو، نووسابوو بە پشتمەوە. چەند هەنگاوێكم بەرەو كانییەكە نا. پیاوە عەرەبەكە نەبزوا. هێشتاش هەر تەواو لێمەوە دوور بوو، رەنگە بەهۆی سێبەرەكەی سەر دەموچاوییەوە بووبێ كە لە تۆ وایە پێدەكەنێ. هەڵوەستەیەكم كرد. هەستم كرد كە دڵۆپە عارەقە لە نێو برۆكانمدا كۆبووەتەوە. ئەمە هەمان ئەو هەتاوەبوو كە لە رۆژی ناشتنەكەی دایكم دیتبووم. رێك وەكو ئەو رۆژە، بەتایبەتی تەوێڵم دەیەشا و هەموو دەمارەكانی لەژێر پێستەكەیەوە پێكەوە لێیان دەدا. بەهۆی ئەو سۆزی گەرمایەوە كە نەمدەتوانی تەحەمولی بكەم جوڵەیەكم بەرەو پێشەوە كرد. دەمزانی كە ئەم جوڵەیە گەوجانیە، دەمزانی بەتاقە هەنگاوێك خۆم لەشەڕی گەرمای هەتاو رزگارناكەم. بەڵام یەك هەنگاوم نا، تەنیا یەك هەنگاو بۆ پێشەوەو ئەمجارە كابرای عەرەب بێ ئەوەی لە جێی خۆی هەستێ، چەقۆكەی لە گیرفانی دەرهێنا و بەبەرچاوی منەوە دایە بەر تیشكی هەتاوەكە. تیشكی خۆرەكە لەدەمە پۆڵاییینەكەی دا و وەكو شفرەیەكی درێژی بریقەدار بەر تەوێڵم كەوت. لەم كاتەدا ئەو ئارەقەیەی كە لەسەر برۆكانم كۆبووبووەوە لەپڕ بەسەر پێڵوەكانمدا داڕژاو پەردەیەكی ئەستوری فێنكی بەسەردا هێنان. چاوەكانم لەپشت ئەم پەردەی ئەشك و خوێیەوە كوێرە بووبوون. ئیدی هەستم بە هیچ نەدەكرد جگە لە تیشكی هەتاوەكە كە دەیدا لە تەوێڵم، و بەشێوەیەكی هەست پێنەكراو ئەو بریقەیەی كە لە چەقۆكەوە بەرانبەرم دەبزوا. ئەم شمشێرە سووتێنەرە، برژانگەكانمی دەخوارد و بەچاوانی پڕ ئازارمدا رۆدەچوو. رێك لەم كلاتەدا بوو كە هەموو شتەكان لەرزین. چڕە هەڵمێكە گڕگرتوو لە دەریاوە هەستا. وام هاتە بەرچاو كە سەرانسەری ئاسمان دەمی كردەوە تا ئاگر ببارێنێ. هەموو بوونم گرژ بوو، دەستم لەسەر دەمانچەكە توند بوو، زامنەكەی كرایەوە، دەستم بە دەسكە سافەكەیدا هێنا، ولێرەدا، لەناو هەراو زەنای وشك و كەڕكەردا، هەموو شتێك دەستی پێكرد، ئارەقەو هەتاوەكەم لە خۆم تەكاند. ئیدی زانیم كە هاوسەنگی رۆژو كڕی و كپی ریزپەڕی كەنارەكەم سەنگەلا كردووە، ئەو كەنارەی لەسەریا خۆشحاڵ بووم. هەنگێ چوار جاری دیكە دەمانچەكەم نا بە جەستەیەكی بێ گیانەوەو گوللەكانی پێدا چوون، بێ ئەوەی چ شتێكی پێوە دیار بێ. ئەمە وەكو چوار سووكە تەقولباب بوو كە من لە دەركەی بەدبەختیم دا.

بەشی دووەم

((1))

یەکسەر دوای گرتنەکەم، چەندجارێك پرسوجۆم لەگەڵ کرا. بەڵام هەموو پرسوجۆکان لەمەڕ ناسنامەی من بوو و زۆری نەخایاند. یەکەمجار لە پۆلیسخانەدا وام دەهاتە بەرچاو کەس هەقی بەسەر کارەکەی منەوە نییە. دوای هەشت رۆژ، قازی بەپێچەوانەوە، کنەکارانە تەمەشای کردم، بەڵام لەسەرەتادا، تەنیا ناوم و ئەدرەس و کارو مێژووی لەدایکبوونی پرسیم. پاشان ویستی بزانێ کە ئاخۆ ئەوقاتم هەڵبژاردووە یان نا. پێم گووت هەڵمنەبژاردووە. جا هەر بۆ دڵنیایی لێم پرسی کە ئاخۆ ئەوقات پێویستە؟ گووتی: ((بۆچی دەپرسیت؟)) وەڵامم دایەوە کە بەرای من قەزییەکەم زۆر سادەیە. بەپێکەنینەوە گووتی: ((ئەمەش بۆچوونێکە. لەگەڵ ئەمەشا یاسا لەبەر دەستدایە. ئەگەر تۆ ئەوقات هەڵنەبژێری، ئێمە بۆتی دادەنەین.)) لە دڵی خۆدا گووتم چەند باشە دادگا ئەم وردەکاریانەشی لە ئەستۆ گرتووە. ئەمەم بە قازییەکە گووت. پشتگیری قسەکەی کردم و بەوە بڕانییەوە کە یاسا بەشێوەیەکی باش دانراوە.

لەسەرەتاوە ئەم پیاوەم بەهەند وەرنەگرت. لە ژوورێکا پێشوازی کردم کە پەردەکانی دادرابوونەوە. تەنیا یەك گڵۆپ لەسەر مێزەکەی بوو، کە ئەو کورسییەی کە منی لەسەر دانرابووم، روناك دەکردەوەو بەخۆی لە تاریکییەکەدا بوو. کاتی خۆی، زوو وەسفی دیمەنێکی لەم بابەتەم لە کتێباندا خوێندبووەوەو هەموو ئەمەم وەکو گەمە ونماییش دەهاتە بەرچاو. پاش گفتوگۆیەکەمان، بەپێچەوانەی تەسەوری خۆمەوە، سەیرم کرد پیاوێکی سیما ناسك، چاوشینی چاو درشتی بەقوڵاچوو، بالأبەرز، سمێڵ درێژی بۆز، وقژ زۆری مەیلەو سپییە. وەکو بنیادەمێکی زۆر بەهۆش ومەنتیقی هاتە بەرچاوم. هەرچەندە جارجارێ جوڵەیەکی لائیرادی زاری کرژ دەکرد ودەلالەتی لە تورەیی ئەو دەکرد، سیمای لەبەردلآن و خۆشەویست بوو. تەنانەت لە کاتی دەرچوونا بەتەمابووم تەوقەی لەگەڵ بکەم، بەڵام یەکسەر بیرم کەوتەوە کە من پیاوێکم کوشتووە.

بۆ سبەینێ ئەوقاتێك لە زیندانا هاتە دیدەنیم. پیاوێکی چکۆلەی خرکەڵەی مەیلەو گەنج بوو، بە دیقەت کرێمی لە قژی دابوو وتەخت و سافشانەی کردبوو. هەرچەند گەرمابوو(من بەتۆی کراسێکی قۆڵ کورت بووم.) جل و بەرگێکی تۆخی یەخە هەڵگەڕاوەی لەبەردابوو، بۆینباخێکی سەیری موقەلەمی پانی رەش وسپی لەمل کردبوو. جانتایەکی بە بن هەنگڵەوە بوو، جانتاکەی لەسەر تەختە خەوەکەی من داناو خۆی ناسادو پێی گووتم دۆسییەکەی خوێندوومەتەوەو قەزییەکەم حەساسە. و ئەگەر متمانەی پێ بکەم، ئەوا گومانی لەسەرکەوتن

نابیٚ. سوپاسم کردو گووتی: ((جا ئێستا با بچینه سەر ئەسڵی مەسەلەکە.)) لەسەر تەختە خەوەکەم دانیشت و ئەوەی باس کرد کە هەندیٚ زانیاری لەسەر ژیانی تایبەتیم کۆکراوەتەوە. زانراوە کە دایکم تازە لە لەنگەرخانە مردووە. ئەوجا لە مارنکۆ هەندیٚ تەحقیق کراوە. تەحقیقکاران بۆیان دەرکەوتووە کە لەرۆژی ناشتنەکەی دایکما، من بیٚ موبالاتی و خەمساردیم نیشانداوە. ئەوجا پێی گووتم: ((هەڵبەتە بە خۆت دەزانی کە پێم ناخۆشە کە ئەم پرسیارەتان لێدەکەم، بەلاّم زۆر زەرورییە، چونکە ئەگەر وەلاّمێکی ئەم پرسیارەم دەست نەکەویٚ، بە بەڵگەیەکی گەورەی تاوانباری دەژمێردریٚ.)) دەیویست هاوکاری بکەم. لێی پرسیم کە ئایا لەو رۆژەدا خەمبار بووم. ئەم پرسیارەم بەلاوە سەیربوو، و وام بەخەیاڵدا هات ئەگەر من پرسیارێکی وام بکردایە زۆر نارەحەت دەبووم. لەگەڵ ئەمەشا وەلاّمم دایەوە کە ماوەیەکە عادەی پرسیار کردنم لەخۆ لەدەست داوەو وەلاّمی پرسیارەکەیم بەلاوە زەحمەتە. بێگومان دایکم زۆر خۆش دەویست، بەلاّم ئەمە هیچی نەدەگەیاند. هەموو کەسێکی تەندروست کەم وزۆر ئارەزووی مەرگی ئەو کەسانە دەکەن کە خۆشیان دەوێن. لێرەدا پارێزەرەکە قسەکەی پیٚ بڕیم و تەواو شڵەژا. ئیدی قەولی لیٚ وەرگرتم کە ئەم قسەیە نە لە دادگاو نە لەلای سەرۆکی دادگا نەکەم. ئیدی بۆم باسکرد کە تەبیعەتم جۆرێکە کە بەزۆری پێداویستییە بەدەنییەکانم، هەستەکانم دەشێوێنیٚ. ئەو رۆژەی دایکم بەخاك سپارد، زۆر ماندووبووم و خەوم دەهات. بەجۆریٚ کە چەند شتێکی ئەو رۆژەم لەبیر نەماوە. ئەوەی دەمتوانی بە دڵنیاییەوە بیڵێم ئەمە بوو کە خۆزیم دەخواست دایکم نەمردبایە. لیٚ پارێزەرەکەم کە پێناچوو ئاسودە بیٚ گووتی: ((ئەمە بەس نییە.))

لەفکران راچوو. پرسی ئایا دەتوانم بڵێم کە لەو رۆژەدا بەسەر هەستە ئاساییەکانما زاڵ بووم؟ گوتم: ((نە، چونکە ئەمە دروست نییە.)) بەشێوەیەکی سەیر نیگای کردم، وەکو ئەوەی کەمێك رقی هەستێنم وبێزاری بکەم. بەجۆرە فێڵبازییەکەوە گوتی بەهەرحاڵ بەرێوەبەرو کارمەندانی کەترەخانەکە وەکو شایەت گویٚ لە قسەکانی من دەگرن و((ئەمەش بۆ تۆ خراپ دەبیٚ)) دڵنیام کردەوە کە ئەم چیرۆکە هیچ پەیوەندییەکی بە دۆزەکەی منەوە نییە، بەلاّم ئەو هەر ئەوەندەی گووت کە دیارە هەرگیز سەروکارم لەگەڵ دادگادا نەبووە.

ئەوجا بەتورەیی رۆیی. دەمویست رایگرم و تێی بگەیەنم کە هاودڵی ئەوم مەبەستە نەك بۆ ئەوەی باشتر بەرگریم لیٚ بکات، بەڵکو لەبەر ئەوەی بەتەبیعەت هاودەردی ئەوم دەویٚ! بەتایبەتی کە هەستم کرد نارەحەتم کردووە. لەقسەکەی من تیٚ نەدەگەیی و لەبەر ئەمە کەمێك رقی لێم هەستا بوو. حەزم لیٚ بوو کە دڵنیای بکەم کە منیش وەکە هەموو خەڵکیم، تەواو وەکو هەموو خەڵکی وەهام. بەلاّم هەموو ئەم شتانە لە راستیا بێفایدەبوون ومن لەبەر تەمەڵی خۆم چاو پۆشیم لە گوتنیان کرد.

دوای تۆزیٚ هەمدیس بۆلای قازیی تەحقیقیان بردم. سەعات دووی پاش نیوەرۆ بوو. ئەمجارەیان ژوورەکەی نوقمی تیشك بوو کە پەردە تۆرییەکەی گلی نەدەدایەوە. زۆر گەرم بوو، دانیشاندم وبەرێزێکی زۆرەوە پێی راگەیاندم کە پاێزەرەکەم((لەبەر هۆیەکی چاوەروان نەکراو)) نەهاتووە. جا من هەقم هەیە کە وەلاّمی پرسیارەکانی نەدەمەوەو چاوەریٚ بکەم کە

ئەوقاتەکەم بێت. لێ من گووتم بەخۆم دەتوانم وەلاّم بدەمەوە. قامکی نا بە دوگمەیەکی سەر مێزەکەیدا. سکرتێرێکی لاو وەژوور کەوت و تەقریبەن لەپشت منەوە دانیشت.

هەردووکمان لەسەر کورسییەکانمان دانیشتبووین. پرس وجۆ دەستی پێکرد. هەوەڵجار گووتی وادیارە تۆ بنیادەمێکی کەمدوو ومەندەی، ورای منی لەمبارەیەوە دەویست. وەلاّمم دایەوە: ((لەبەر ئەوەیە کە هیچ کاتێ شتێکی گرینگم نییە کە باسی بکەم. بۆیە قسە ناکەم.)) وەکو جاری پێشوو پێکەنی و سەلماندی کە ئەمە باشترین بەڵگەیە و لەسەری رۆیی: ((بەلاّم ئەمە هیچ بایەخێکی نییە)). بێدەنگ بوو، نیگایەکی کردم و لەپڕ خۆی راست کردەوەو بە پەلە پەل پێی گووتم: ((من تەنیا خۆتم مەبەستە.)) دروست لە مەبەستی حاڵی نەبووم و هیچ وەلاّمێکم نەدایەوە. لەسەری رۆیی کە: ((هەندێ لایەنی ئەم کارەی تۆ هەیە کە سەریان لێدەرناکەم. هەڵبەتە دڵنیام کە یارمەتیم دەدەی تا لێیان حاڵی ببم.)) گووتم شتەکان زۆر سادەن. ناچاری کردم کەشتەکانی ئەو رۆژەی دووبارە بۆ بگێڕمەوە. بەکورتی ئەوەی کە لەوەو پێش بۆم باسکردبوو، بۆم گێڕایەوە: ریمۆن، کەناری دەریا، مەلەوانی، شەڕوقەرقەشە، دیسانەوە کەنار، کانییە چکۆلەکە، هەتاوو پێنج فیشەکی دەمانچەکە. لەسەری هەر ڕستەیەکدا دەیگووت: ((زۆر باشە، زۆر باشە.)) کە گەییمە سەر جەستە کەوتووەکە هەمدیس پشتگیری قسەکەی کردم و گووتی: ((زۆر باشە)).لەدووبارە کردنەوەی ئەم حیکایەتە بێتاقەت بووبووم وهەستم دەکرد هەرگیز ئەوەندەم قسە نەکردبوو.

دوای تۆزێك هەستاو گووتی دەیەوێ یارمەتیم بدات، چونکە بووم بەمایەی بایەخی وی و پەنا بەخوا کارێکم بۆ دەکات. بەلاّم هەوەڵجار ویستی دیسان هەندێ پرسیارم لێبکات، یەکسەر لێی پرسیم کە دایکم خۆشدەویست، گووتم: ((بەڵێ وەکو هەموو خەڵکی.)) و سکرتێرەکە کە تا ئەم کاتە بەردەوام تایپی دەکرد، وەك بڵێی بە هەڵە تایپەکەی لێدا، چونکە لە کارەکەی وەستاو ناچار ئاوڕی دواوەی دایەوە. قازییەکە هەمدیس بێ هیچ هۆیەکی ئاشکرا لێی پرسیم: ((ئایا هەر پێنج گوللەکەم دوا بەدوای یەك تەقاند؟ کەمێك لەفکرانراچووم و گووتم هەوەڵجار یەك گوللەم تەقاند، و پاش چەند ساتێك چوارەکەی دیکە، هەنگێ گووتی:((بۆچی لە نێوان یەکەم و دووەمدا هەڵوەستەت کرد؟)) جارەکی دی کەنارە سورەوەبووەکەم لەبەرچاو بەرجەستە بوو و هەستم بەگەرمییە سووتێنەرەکەی لەسەر تەوێڵم کرد. لێ ئەمجارە هیچ وەلاّمێکم نەدایەوە. لەماوەی ئەو بێدەنگییەی پاش ئەمە، قازی پەشێو دەینواند، دانیشت. قامکەکانی خستە ناو قژی، ئانیشکەکانی دادایە سەر مێزەکەی و بەسیمایەکی غەریبەوە تۆزێ بەلای منا دانەوییەوە: ((لەبەرچی؟ بۆچی تەقەت لە جەنازەیەکی بێگیان کرد؟)) هەمدیس نەمزانی چ وەلاّمێکی بدەمەوە. قازی دەستی بەناوچەوانی خۆیدا هێناو پرسیارەکەی بەتۆزێ دەسکارییەوە دووبارە کردەوە: ((لەبەرچی ؟ دەبێ پێم بڵێی لەبەرچی؟)) بێدەنگ بووم.

لەپڕ هەستا، بەپەلە چوو بۆ ئەوسەری ژوورەکە، چەکمەجەی مێزێکی راکێشا. خاچێکی زیوینی بە نەخشی عیسای لێ دەرهێنا ولە حاڵێکا دەیجوڵاند بەرەو لای من هات و بەدەنگێکی لەرزۆك کە تەواو گۆڕابوو هاواری کرد: ((ئایا ئەمە دەناسیت، ئەمە ئەمە؟)) گووتم:

((بەڵێ، هەڵبەتە)) ئەوجا زۆر بەپەلەو بە هەڵچوونەوە گوتی کە باوەڕی بەخوا هەیە کە هیچ مرۆڤێك ئەوەندە گوناحکار نییە کە خوا نەتوانێ بیبەخشێت. بەلاّم بۆ ئەم کارە مرۆڤ دەبێ تۆبە بکات، پەشیمان ببێتەوەو ببێتەوە بە منالێ کە ویژدانی پاك ببێتەوەو ئامادەی قەبوڵکردنی هەر نەخشێك بێ. هەموو هەیکەلی خۆی دابوو بەسەر مێزەکەدا. خاچەکەی تەقریبەن بەسەر سەری منەوە تەکان دەدا. ڕاستت دەوێ، من بە باشی پەیگیری قسەکانیم نەکرد، چونکە گەرمام بوو و چەند مێشێکی گەورە لەژوورەکەدا بوون کە بەدەمووچاومەوە دەنیشتنەوە. هەروەها لەبەر ئەوەی بەخۆی تۆزێك خستبوومیە ترسەوە. لەهەمان کاتدا هەستم دەکرد ئەم ترسە مایەی پێکەنینە. چونکە بەهەموو حالێ وحەساوێك تاوانبارەکە من بووم. بەلاّم ئەو هەر بەردەوام بوو. ئیدی کەم دابێـژێك بۆم دەرکەوت کە بە بۆچوونی ئەو تەنیا یەك خاڵی تاریك لە قسەکانی مندا هەیە، ئەویش ئەوەیە کە چ شتێك بووە هۆی هەڵوەستە کردنم لەنێوان گوللەی یەکەم وگوللەکانی دواترا. ئەو دوای قەزییەکە زۆر باش بوو، لێ ئەو تەنیا سەری لەم خاڵە دەرنەدەکرد.

دەمویست تێی بگەیەنم کە پێ داگرتنی ئەو بێهودەو هەڵەیە. چونکە ئەم خاڵەی دوایی ئەو بایەخەی نییە. لێ ئەو قسەکەی بڕیم و لە کاتێکا بە پێوە وەستا بوو بۆ جاری دووەم هانی دەدام وەلاّم بدەمەوە، لێی پرسیم کە ئایا باوەڕم بە خوا هەیە. وەلاّمم دایەوە نە. بەتوڕەیی وبێزاری دانیشت. گووتی ئەمە مەحاڵە، گووتی هەموو خەڵکی باوەڕیان بە خوا هەیە. تەنانەت ئەوانەش کە روویان لێوەرگێڕاوە. ئەمە باوەڕی ئەو بوو. ئەگەر ڕۆژێ گومانی لەوە بکردایە، ئیدی ژیانی مانایەکی نەدەبوو. هاواری کرد: ((ئایا دەتەوێ ژیانم مانایەکی نەبێ؟)) بەرای من ئەمە پەیوەندییەکی بە منەوە نەبوو وپێم گووت. لێ لەم کاتەدا لەسەر مێزەکەی پەیکەرێکی مەسیحی لە بەرچاوم ڕاگرت و شێت ئاسا هاواری کرد: ((من مەسیحیم داوا لەم دەکەم کە لە گوناهەکانی تۆ خۆش بێ، چۆن باوەڕت بە کەسێك نییە کە لەپێناوی تۆدا ڕەنجی کێشاوەو ئازاری چەشتووە؟)) هەستم کرد بەشێوەیەکی خۆیی دەمدوێنێ، بە وشەی ((تۆ)) دەمدوێنێ. لێ شەکەت و بێتاقەت بوو بووم. گەرماکە زیاتر زیاتر دەبوو، وەکو هەمیشە کە کاتێ دەمەوێ خۆم لە دەستی کەسێك ڕزگاربکەم گوێ لە قسەکانی ناگرم، حالەتێکم لە خۆگرت لە تۆوایە بە بۆچوونەکانی قایلم، وپێم سەیر بوو کە وایزانی سەرکەوتووەو گووتی: ((دەبینی، دەبینی کە باوەڕت پێیەتی، و ئێستا دەتەوێ ئیمانی پێ بێنی؟)) هەڵبەتە جارێکی دیکەش گووتم نە. کەوتە سەر کورسییەکەی خۆی.

زۆر ماندوو دیار بوو. کەمێك بێدەنگ بوو. لەم کاتەدا تایپەکە، کە لە نووسینی گفتووگۆیەکە دوا نەدەکەوت، دوا ڕستەکانی لێدا. ئەوسا بەوردی و کەمێك خەمینییەوە تەمەشای کردم، و لە ژێـر لێـوەوە گـووتی: ((مـن هـەرگیز روحێکـی بـە بـەردبووی وەکـو روحـی تـۆم نـەدیوە. ئـەو تاوانبارانەی کە تا نهۆ ڕووبەڕووی من بوونەتەوە، هەر هەموویان لە بەردەم ئەم وێنەی ئازارو خەمەدا کەوتوونەتە گریان.)) ویستم بڵێم کە گریانەکەیان لەبەر تاوانباریان بووە. بەلاّم بیرم کردەوە کە منیش وەکو ئەوانم. نەمدەتوانی ئەم بیرە قبوڵ بکەم. ئیدی قازییەکە هەستا. وەك ئەوەی بڵێ کە پرس و جۆیەکە تەواو بوو. بەلاّم بە هەمان سیمای نەختێ شەکەت و تەنیا لێی

پرسیم ئایا لە کارەکەی خۆم ژێوانم . بیرم کردەوەو گووتم لە جیاتی پەشیمانی راستەقینە هەست بە جۆرە پەستی و خەمینییەك دەکەم. هەستم کرد لە مەبەستم حاڵی نەبوو. بەلاّم ئەو رۆژە کارەکان لێرەدا وەستان و هێوەتر نەچوون.

ئیدی لەوە بەدواوە زۆر جار قازییەکەم دەبینی، بەلاّم هەموو جارێ هەر لەگەڵ پارێزەرەکەمدا بووم. هەموو جارێ بەوە دەبڕایەوە کە هەندێ خاڵیان لەمەڕ ئیعترافەکانی پێشووم بۆ روون بکەمەوە. قازییەکەم و پارێزەرەکەم هەندێ باس و خواسیان لەمەڕ هەنجەتەکانم دەکرد. بەلاّم ئەوی راستی بێ ئەوان لەودەمانەدا هیچ بایەخێکیان بە من نەدەدا. بەهەر حاڵ بەرەبەرە رەوت و تۆنی پرس و جۆیەکان گۆڕان. وادیار بوو کە قازییەکە چیتر منی بەلاوە مەبەست نییە و داوەری خۆی سەبارەت بە من بەشێوەیەك لە شێوەکان تەواو کردووە، چیتر باسی خوای لەگەڵ نەکردم. چیتر بەو هەڵچوونەی یەکەم رۆژەوە نەم بینی. بەکورتییەکەی گفتوو گۆیەکەی نێوانمان گەرمترو دۆستانەتر بووبوو. چەند پرسیارێك، چەند قسەیەك لەگەڵ پارێزەرەکەما، وئەوجا پرس و جۆیەکان تەواو دەبوویەگووتەی قازییەکە، قەزییەکەم رەوتی خۆی دەبڕی. وهەندێ جارش کە باس باسی بابەتە گشتییەکان بوایە، منیشیان تیا بەشدار دەکرد. بەرەبەرە پشووم وەبەرهاتەوە. لەم سەعاتانەدا هیچ کەسێك دژم نەبوو. شتەکان هێندە ئاسایی و رێك و پێك و وردو بەقایدە بەرێوە دەچوون، گەوج گەوج وام خەیاڵ دەکرد کە ((بووم بەپێری ئەوان.)) لە کۆتایی ئەم پرس و جۆیانەدا کە یانزە هەیڤی خایاند، دەتوانم بڵێم کە سەیرم پێدەهات کە هەرگیز لە هیچ شتێك ئەوەندەی ئەو ساتە دەگمەنانە لەزەتم نەدەبرد کە قازییەکە منی تا بەردەرکەی ژوورەکەی بەرێ دەکرد وبە سەدایەکی دۆستانە دەیگووت: ((بۆ ئەمرۆ بەسە جەنابی دژە مەسیح.)) ئەوسا بەدەستی پۆلیسیان دەسپاردم.

((2))

هەندێ شت هەن کە هەگیز حەزم نەکردووە باسیان بکەم. کە چوومە زیندانەوە، وای چەند رۆژێك بۆم دەرکەوت کە حەزناکەم تاقە یەك وشە دەربارەی ئەم بەشەی ژیانم باس بکەم.

پاشان زانیم کە ئەم حەزنەکردن و بێ مەیلییەش هیچ پایەو بناغەیەکی نییە. لەراستیدا لە رۆژانی هەوەڵدا هەستم بە زیندانی بوونی خۆم نەدەکرد چونکە بەشێوەیەکی نادیارو ئاڵۆز چاوەنۆڕی رووداوێکی تازە بووم. ئەم رووداوە پاش یەکەمین و لەهەمان کاتا دوایەمین دیدەنی ماری روویدا. لەو رۆژەوە کە کاغەزەکەیم پێ گەیی (بۆی نووسی بووم چونکە ژنی من نییە چیتر مۆڵەتی نادەن دیدەنیم بکا.) بەڵێ لەو رۆژە بەدواوە هەستم کرد کە ئەم ژووری زیندانە ماڵی منەو ژیانم لێرەدا دەوەستێ. ئەو رۆژەی کە دەسگیریان کردم، هەوەڵجار لە ژوورێکا زندانیان کردم، کە زندانییانێکی زۆری تیا بوو، زۆربەیان عەرەب بوون. ئەوانە هەرکە منیان بینی پێکەنین، پاشان لێیان پرسیم کە چیم کردووە، گووتم عەرەبێکم کوشتووە، وئیدی ئەوان بێدەنگ بوون. بەلاّم دوای کەمێك شەو بەسەرا هات، فێریان کردم کە چۆن حەسیرەکەی ژێرم بۆ خەوتن رێك بخەم، بە لوول دانی سەرێکی، سەرینێك دروست دەکرا. بە درێژایی شەوەکە مێشولە بەسەر

سەروچاوما تەراتێنیان کرد. دوای چەند رۆژێك بۆ ژوورێکی تەنیایان بردم کە لەوێ لەسەر تەختێکی دار دەخەوتم. لەگەنێکم لە جیاتی ئاودەست هەبوو. تەشتۆکەیەکی ئاسنیشم هەبوو. زندانەکە رێك کەوتبووە سەرووی شارەوە، لە کلاورۆژنەیەکەوە دەمتوانی دەریا بدینم. رۆژێك کە خۆم بە شیشبەندەکەوە نووساندبوو و رووم کردبووە روناکییەکە، پاسەوانێك وەژوور کەوت و پێی گووتم کە میوانم هاتووە. لە دلی خۆدا گوتم ماری یە. هەرواش بوو.

بۆوەی بگەینە ژووری دیدەنی، بە دالانێکی درێژا، پاشان بە قالدرمەیەکا و ئەوجا بەرارەوێکی دیکەدا رەتبووین. چووینە ناو هۆلێکی زۆر گەورەوە، لەدەرگایەکی گەورەوە روناکی تێدەکەوت. دوو موحەجەری ئاسن درێژایی هۆلەکەیان دەبڕی وکردبوویان بەسێ بەشەوە. لە نێوان دوو موحەجەرەکەدا مەیدانێکی هەشت تا دە مەتری دروست بووبوو کە مواجەهەچییەکان و زندانییەکانی لێکدی جیا دەکردەوە. ماریم لە بەرانبەر خۆدا، بەجلە موقەلەم و دەموچاوە تاوانگازەکەیەوە بینی. دە دوانزە زندانییەك کە زۆربەیان عەرەب بوون لە تەنیشت منەوە وەستابوون. چواردەوری ماری ژنانی جەزایری ناوچەیی بوو، کەوتبووە نێوان دوو ژنی مواجەهەچییەوە: پیرەژنێکی زیتەلەی لێو هەلقورتاوی رەشپۆش، و ژنێکی قەلەوی سەرڕووت کە زۆر بەدەنگی بەرز بە حەرەکەوە قسەی دەکرد. بەهۆی مەودای نێوان موحەجەرەکانەوە مواجەهەچییەکان و زندانییەکان ناچار بوون بەدەنگی بەرز قسە بکەن. کاتێ وەژوور کەوتم غەلبە غەلبی دەنگەکان کە لەسەر دیوارە رووتەکەی هۆلەکە دەنگی دەدایەوە، ئەو تیشکە تیژەی کە لە ئاسمانێ را دەیدا لە شووشەکان و لە هۆلەکەدا پەخش و بلاو دەبووەوە سەرەگێژکەیان پێخستم. ژووری زندانەکە زۆر هێدیترو تاریکتر بوو. چەند ساتێکم دەویست تا بەم وەزعە رابێم. ئەوجا سیماکانم لەبەر روناکی ژوورەکەدا بە جوانی لێدەرکەوت. بینیم پاسەوانێك لەوسەری دالانەکەو لە نێوان دوو موحەجەرەکەدا وەستاوە. زۆربەی زندانییە عەرەبەکان بەرانبەر بە خزم و کەسوکاریان، بە چیچکانەوە دانیشتبوون. ئەمانە هاواریان نەدەکرد. وێرای ئەو هەموو هەراو زەنایە بە ئەسپایی قسانیان دەکردو لە قسەی یەکدیش حالی دەبوون. چپە مەنگەکانیان کە لە خوارەوە دەهات تێکەلێ بەو گفتو گۆیانە دەبوو کە لەسەریانەوە دەکران. هەموو ئەمانەم زۆر بە خێرایی بۆ دەرکەوت و بەرەو لای ماری چووم. خۆی دابوو بە شیشبەندەکەدا، بە هەموو توانایەوە بۆم دەخەنی، لەبەرچاوم زۆر جوان بوو، بەلام نەمتوانی ئەوەی پێ بلێم.

بەدەنگی بەرز گووتی: ((چۆنی؟)) وەلامم دایەوە: ((هەر وادەبێ)) گووتی: ((باشی، هەموو شتێکت هەیە؟)) وەلامم دایەوە:((بەلێ، هەموو شتێك.))

بێدەنگ بووین و ماری هەر پێدەکەنی. ژنە قەلەوەکە بەرەو هاوسێکەی من هاواری دەکرد کە بێگومان مێردی بوو. پیاوێکی چوارشانەی قژزەردی جوان بوو. قسەکەیان پاشماوەی گفتو گۆیەك بوو کە ماوەیەك پێشتر دەستیان پێکردبوو.

ژنەکە بە هەموو هێزییەوە هاواری کرد: ((جان نایەوێ وەری بگرێ)) پیاوەکە دەیگوت: ((بەلێ، بەلێ)) – پێم گووت کە هاتییە دەرێ وەری دەگریتەوە، بەلام جان رازی نەبوو وەری بگرێ.

ماری لە پاڵ ئەو ژنەوە هاواری کرد کە ریمۆن سلاّوم لێدەکات و من گووتم: ((سوپاس)) بەلاّم دەنگی من لەناو دەنگی هاوسێکەمدا کە پرسی: ((ئایا حاڵی باشە)) گووم بوو. ژنەکە پێکەنی و گووتی: ((هیچ کاتێك ئەوەندە باش نەبووە.)) ئەوەی دەستە چەپم، پیاوێکی وردیلەی گەنج بوو، جووتێ دەستی ناسکی پێوە بوو و هیچی نەدەگووت. سەیرم کرد کە بەرانبەر بە پیرەژنێکی لاواز دانیشتووەو هەردووکیان بە تامەزرۆیی چاویان بریوەتە یەکدی. نەمتوانی لەوەی پتر لێیان وردببمەوە، چونکە ماری بەرەو من هاواری کرد کە دەبێ بە ئومێد بم. گووتم: ((بەڵێ)) و لەهەمان کاتا تەمەشای ئەوم دەکرد و حەزم دەکرد لەسەر کراسەکەیەوە شانی بگوشم. هەوەسی ئەو قوماشە ناسکە لە کەللەی دابوم و بەچاکی دەمزانی کە جگە لەو بە چ شتێك ئومێدەواربم. ماری دەیویست ئەمە بڵێ. ماری هەر پێدەکەنی. من جگە لە بریقەی ددانەکانی ، و وردەچرچی دەوری چاوەکانی چیترم نەدەبینی. دووبارە هاواری کرد: ((دێیتە دەرێ و زەماوەند دەکەین!)) وەلاّمم دایەوە: ((پێت وایە؟)) ئەم رستەیەم هەر بۆ ئەوە گووت کە شتێکم گووتبێ. هەنگێ بە دەنگی زۆر بەرزو خێرا گووتی: بەڵێ، وگووتی کە من تەبرێ دەبم و دووبارە دەچینە مەلەوانی. لە پاڵ ماری دا، ئەو ژنە هاواری دەکرد کە زەمیلەیەکی لە نوسینگەکە داناوەو شتەکانی ناو زەمیلەکەی یەك یەك دەژمارد تا وەریان بگرێ، چونکە نرخیان گران بوو. هاوسێکەی دیکەی من و دایکی هەر بەو دەقەوە نیگای یەکتریان دەکرد. چپەچپی عەرەبەکان لە خوارەوە بەردەوام بوو. لەدەرێ ڕا وادیار بوو کە روناکی لەبەر پەنجەرەکەدا شەپۆل دەدا. روناکی وەکو خۆشاوی تازەی میوە بەسەر سەروچاوەکانا دەرۆیی.

هەستم دەکرد بێتاقەتم و دەمویست بڕۆم. غەڵبە غەڵبەکە ئەزیەتی دەدام. بەلاّم لە لایەکی دیکەوە دەمویست تێر تەمەشای ماری بکەم. نەمزانی چەند وەخت بوری. ماری باسی کارەکەی خۆی دەکردو بەردەوام دەخەنی. چپەچپەکان، هەراو زەناکان و گفتو گۆکان تێکەڵ بەیەکدی دەبوون. تاقە دوڕگەی مات وکپ تەنیشتی من بوو، لەو شوێنەی کە ئەم لاوە وردیلەیەو ئەو پیرەژنە دەیانڕوانییە یەکدی. وردەوردە عەرەبەکانیان برد. هەرکە نەفەری یەکەم رۆیی، ئیدی هەموو بێدەنگ بوون. پیرەژنەکە خۆی لە شیشبەندەکە نزیك کردبووەوە، ولەم کاتەدا پاسەوانەکە ئاماژەیەکی بۆ کوڕەکەی کرد، وئەویش گوتی: ((بە هیوای دیدار دایکە.)) دایکەکە دەستی لەنێو دوو شیشەوە درێژ کرد تا کورتە ئاماژەیەکی خاو و درێژی بداتێ.

پیرەژن رۆیی. لەم کاتەدا پیاوێکی کلاّو بەدەست وەژوور کەوت و شوێنەکەی ئەوی گرت. زندانییەکیان هێنا، ئەو جووتە زۆر بەگەرمی قسەیان دەکرد، بەلاّم بە ئەسپایی، چونکە هەمدیس بێدەنگی باڵی بەسەر هۆڵەکەدا کێشابوو. هاتن بە سۆراخی یارۆی دەستە راستی منەوە، و ژنەکەی بێ ئەوەی دەنگی نزم بکاتەوە، وادیار بوو هێشتا نەیزانی بوو کە چیتر پێویست بە هاوار کردن ناکات، پێی گووت: ((ئاگاداری خۆت بەو وریابە.)) ئەوجا نۆرە هاتە سەر من. ماری بە ئاماژە ماچێکی تێ گرتم. بەرلەوەی لە چاوی ونبم، دووبارە ئاوڕم دایەوە. بێ جوڵە بوو، دەموچاوی خۆی بەهەمان خەندەی درێژو چڕەوە نابوو بە موحەجەرەکەوە.

دوای ماوەیەکی کەم نامەیەکی بۆ نووسیم. لەمە بەدواوە ئەو شتانە دەستیان پێکرد کە هەرگیز حەزم نەکردووە باسین بکەم، حەزناکەم موبالەغە بکەم، ئەمە بۆ یەکێکی وەکو من لەخەڵکانی دی ئاسانتر بوو. لەسەرەتای حەپسییەکەمدا ناخۆشترین شت بەلای منەوە ئەمە بوو کە بیرکردنەوەم وەکو بیرکردنەوەی مرۆڤێکی ئازاد وابوو. بۆ نمونە ئارەزووم دەکرد بچمە کەناری دەریا. دەنگی هەوەڵین شەپۆلانی ژێر پێیەکانم، چوونم بۆ ناو ئاوەکە، ئەو ئاسودەی و ئیسراحەتەی کە لەوە دەمبینی، هەموو ئەمانەم لای خۆم بەرجەستە دەکرد. و لەپڕ هەستم دەکرد کە چوار دیواری زندانەکەم چەند تەنگە، چەند هاتوونەتەوە یەك، بەلأم ئەم حاڵەتە تەنیا چەند مانگێك بەردەوام بوو. لەوە بەدواوە وەکو زیندانییەك بیرم دەکردەوە: چاوەروانی ئەو رۆژانە پیاسەیە دەبووم کە لەناو حەساری زیندانەکەدا دەمکرد. یان دادەنیشتم و چاوەروانی پارێزەرەکەم دەکرد. باقی وەختەکەم بەباشی رێك خستبوو. هەنگێ بەزۆری وام خەیاڵ دەکرد کە ئەگەر ناچاریان کردبام، لە کلۆری دارێکی وشکا بژیم, و چ کارێکم نەبوایە جگە لە تەمەشاکردنی گوڵی ئاسمان، هەنگێش وردە وردە ڕادەهاتم.(لێرەدا مەرسۆ ئاسمان وەکو گوڵێك بەدیار سەرییەوە دەبینێ). لەم حاڵدا وەختی خۆم بەدەم چاوەروانی تێپەڕینی باڵندان، ویا بەچاوەروانی یەکانگیری هەورانەوە دەگوزەران. وەکو چۆن لێرەدا چاوەڕوانی دیتنی بۆینباخە سەیرەکانی پارێزەرەکەمم، یا وەك چۆن لە جیهانێکی دیکەدا رۆژانم دەژمارد کە شەممە بێ تا ماری لەباوەش بگرم. بەڵێ کە لەفکرانڕا دەچووم، لەناو کلۆرە دارێکی وشکدا نەبووم. خەڵکانی لە منیش نەگبەت تر هەبوو. بەڵێ، ئەمە بۆچوونی دایکم بوو و بەزۆری دووبارەی دەکردەوە کە مرۆڤ لەگەڵ هەموو شتێکدا ڕادێ.

بەهەرحاڵ زۆریش لەم خەیالأنە دوور نەدەکەوتمەوە. مانگەکانی سەرەتا ناخۆش بوو. بەلأم بەزەبری ئەو هەوڵ و تەقەللایەی دەمدا تێم دەپەڕاندن. بۆ نموونە ئارەزووی ژن ئەزیەتی دەدام. ئەمە ئاسایی بوو. من گەنج بووم. هەرگیز بەتایبەتی بیرم لە ماری نەدەکردەوە. بەلأم بەجۆرێ بیرم لە ژنێك، لە ژنان، لە هەموو ئەو ژنانەی کە ناسیبوومن، ولە هەموو ئەو کات و شوێنانەی کە ئاشقێنیم لەگەڵدا کردبوون، دەکردەوە، کە ژوورەکەم پڕ دەبوو لە سیمای ئەوان و لە ئارەزووەکانی من. ئەمە لە لایەکەوە هاوسەنگی هزری منی دەشێواند، بەلأم لە لایەکی ترەوە وەختەکەی دەکوشت. لە ئەنجاما کاتێ کە ئاشنایەتیم لەگەڵ سەرپاسەواندا، کە لەکاتی خواردن دابەشکردندا لەگەڵ شاگرد ئاشپەزەکەدا دەهات، پەیدا کرد، ئەم خەیالأتانە کۆتاییان هات. ئەو هەوەڵجار باسی ژنانی لەگەڵ کردم، و گووتی ئەمە گەورەترین شتە کە خەڵکی پێوەی دەناڵێنن. گووتم منیش وەکو ئەوانم و ئەم جۆرە رەفتارانە بە ناڕەوا دەزانم. گووتی: ((بەلأم رێك لەسەر ئەم بابەتەیە کە ئێوە دەخەنە زندانەوە. — چۆن لەسەر ئەم بابەتەیە؟ –بەڵێ، لەسەر ئەم بابەتەیە، ئەمە ئازادییە. لە ئازادی مەحرومتان دەکەن.))

من هەرگیز بیرم لەم مەسەلەیە نەکردبووەوە. قسەکەیم سەلماند. گووتم: ((دروستە ئەگەر ژن هەبێ، سزایەك نامێنێ. گووتی: بەڵێ، تۆ لەشتان دەگەی، تۆ نەك ئەوانی دی، بەلأم ئەوانی

دیکەش دەگەنە ئەم ئەنجامەی کە خۆیان هۆکاری تەسکینی خۆیان فەراهەم بکەن. خۆیان ڕابێنن.)) ئەوجا پاسەوانەکە ڕۆیی.

جگەرەش مەسەلەیەك بوو. کە هاتمە ناو زندان، پشتێنەکەم، قەیتانی پێڵاوەکانم، بۆینباخەکەم و هەرچییەکم لە گیرفانا بوو ، بەتایبەتی جگەرەکانیان لێ سەندم. لە زندانەکەمدا جارێکم داواکرد کە جگەرەکانم بدەنەوە. بەلاّم گووتیان قەدەغەیە. ڕۆژانی یەکەم زۆر زەحمەت بوو، ورەنگە هەر ئەمەش لە هەر شتێکی دی داغانی کردبم، تەلزمە دارم لە تەختەکەی ژێرم دەکردەوەو دەمجوو. بە درێژایی ڕۆژ دڵم تێك هەڵدەهات. نەمدەزانی بۆچی لە شتێکیان مەحرووم کردووم کە زیانی بە چ کەسێك نەدەگەیاند. پاشان بۆم دەرکەوت کە ئەم مەحرومیەتەش بەشێکە لە سزا. لەم ساتە بەدواوە خۆم ڕاهێنا کە چیتر جگەرە نەکێشم. ئیدی ئەم سزایەش بۆ من حوکمی سزای نەما.

ئەم وردە نارەحەتیانی لێ دەرچێ، ئیدی حاڵم زۆر خراپ نەبوو. گرنگترن شت دیسانەوە کوشتنی وەختەکە بوو. بەلاّم لەوساتەوە کە فێربووم بیرەوەریانی رابردوو دووبارە زندوو بکەمەوە ئیدی هیچ شتێك بێتاقەتی نەدەکردم. هەندێ جار دەکەوتمە بیرکردنەوە لە ژوورەکەم و بە خەیاڵ لە سوچێکەوە بۆ گۆشەیەکی دیکەی ژوورەکەم دەرۆییشتم، یەك یەك شتەکانی سەر ڕێگەمم دەژمارد. هەوەڵجار ئەم کارە زوو تەواو دەبوو. بەلاّم هەر کەڕەتێ کە دووبارە دەستم پێدەکردەوە، کەمێك زیاتری دەبرد. چونکە یەك یەك کەل وپەلەکان و دەربارەی هەر کەلو پەلێکی ژوورەکە، هەر شتێکە بەسەرەوە بایە و دەربارەی هەر شتێك هەموو وردەکارییەکانی و تەنانەت خودی وردەکارییەکانیش، لە نەخشێکەوە بیگرە تا درزێك یا قەراخێکی شکاو، و ڕەنگ و پەڵەکانی سەر شتەکانم وەبیر دەهێنایەوە. لە هەمان کاتا هەوڵم دەدا داوی خەیاڵم نەپچڕێ، تا بەتەواوەتی بیانژمێرم. بەجۆرێ لەم کارە ڕاهاتم کە دوای چەند هەفتەیەك دەمتوانی چەندین سەعات بەو حاڵەوە بمێنم بێ ئەوەی جگە لە ژماردنی هەموو شتەکانی ناو ژوورەکەم بیر لە هیچ شتێکی دیکە بکەمەوە. بەمجۆرە هەرچی پتر بیرم دەکردەوە شتانی گوم و فەرامۆشکراوی زیاترم لە قوڵایی زەینمەوە دێنایە دەرێ. هەنگێ حاڵی بووم کە پیاوێك تەنیا یەك ڕۆژ ژیابێ دەتوانێ بە ئاسانی سەد دانە ساڵ لە زیندانا بژی. چونکە هێندەی بیرەوری لا کۆدەبێتەوە کە بێتاقەت نەبێ. ئەمە بۆخۆی جۆرە دەسکەوتێك بوو.

نارەحەتی خەوتنیش لە ئارادا بوو. لە سەرەتادا، شەوان باش نەدەخەوتم وبە ڕۆژەوە هەر نەدەخەوتم. وردە وردە شەوانم باشتر بوو و تەنانەت دەمتوانی بە ڕۆژیش بخەوم. ڕاستییەکەی لەدوامانگەکاندا، شەوو ڕۆژی شانزە تا هەژدە سەعاتان دەخەوتم. تەنیا شەش سەعات دەمایەوە کە ئەویشم بە نانخواردن، پێشاو، وبە بیرەوەرییەکانم و سەربوری کابرا چیکۆسلۆفاکییەکە دەقەتاند.

لە بەینی تەختەکەمو دۆشەکە ناواخن پوشەکەم دا پارچە ڕۆژنامەیەکی کۆنم دۆزییەوە کە تەقریبەن نووسابوو بە بەرگی دۆشەکەکەو، تەواو زەرد هەڵگەڕابوو و تەنك بووبووەوە. ئەمە سەربورێکی کورتی نادیاری دەگێڕایەوە کە هەوەڵەکەی گووم بووبوو، بەلاّم دیاربوو کە لە

چیکۆسلۆفاکیا رووی دابوو. پیاوێك لە گوندێکی چیکەوە بەمەبەستی دەوڵەمەند بوون رۆیی بوو. دوای بیست و پێنج ساڵان، بە دەوڵەمەندی لەگەڵ ژنەکەی و منداڵێکدا گەڕابووەوە. دایك و خوشکەکەی لە گوندەکەی زاگەی وی میوانخانەیەکیان بەڕێوە دەبرد. بۆ غافڵگیرکردنی وان، ژن و منداڵەکەی لە ئوتێلێکی دیکەدا دانابوو، و چوو بوو بۆ میوانخانەکەی دایکی کە ئەمی نەناسیبووەوە. هەر بۆ خۆشی و شۆخی هاتبوو بە بیریا کە ژوورێك لەوێندەر بەکرێ بگرێ. پارەکەی پێ نیشاندابوون. دایك و خوشکەکەی، بەمەبەستی دزینی پارەکەی، شەوێ بە چەکوش کوشتبوویان و لاشەکەیان فڕێ دابووە روبارەوە. بەیانی ژنەکەی هاتبوو، وبێ ئەوەی ئاگای لە واریقاتەکان بێ، ناسنامەی رێبوارەکەی ئاشکرا کردبوو. ئیدی دایکەکە خۆی هەڵواسی بوو و خوشکەکەی خۆی خستبووە بیرەوە. ئەم سەربووەم هەزاران جار خوێندبووەوە. لە سەرێکەوە مەحاڵ بوو، بەلاّم لە سەرێکی دیکەوە ئاسایی بوو. بەڵێ هەستم کرد کە کابرای رێبوار تارادەیەك شایستەی ئەم چارەنووسە بوو. وهەرگیز نابێ شۆخی و تەمسیل بکرێ. بەمجۆرە وەختەکە بە خەو، بیرەوەری، خوێندنەوەی سەربورە چیرۆکەوانییەکەم و بە دووی یەکا هاتنی روناکی و تاریکی، دەبوری. لە شوێنێکا خوێندبوومەوە کە مرۆڤ لە دوائەنجامدا، لە زندانا چەمك و مانای زەمان لەدەست دەدا. بەلاّم ئەمە بەلای منەوە مانایەکی ئەوتۆی نەبوو. لەمە حاڵی نەبووبووم کە رۆژان چۆن لە هەمان کاتاهەم کورت دەبن و هەم درێژ. بی گومان بۆ ژیانکردن درێژ بوون، بەلاّم بە رادەیەك دەکشان کە لە ئەنجامدا بەسەر یەکدا دەڕژان و ئاوێتەی یەکدی دەبوون. رۆژەکان لێرەدا ناوی خۆیان لە دەست دەدا. وشەی ((دوێنێ)) و ((سبەی)) تاقە وشەبوون کە بەلامەوە مانایەکیان هەبوو.

کاتێ کە رۆژێك پاسەوانەکە پێی گووتم کە پێنج مانگە لێرەم، باوەڕم پێکرد. بەلاّم لە ماناکەی حاڵی نەبووم. بەلای منەوە هەمووی هەر ئەو یەك رۆژەبوو کە لەناو زندانەکەمەوە درێژ دەبووەوەو هەمان ئەو کارەبوو کە پەیگیریم دەکرد. ئەو رۆژە کە پاسەوانەکە رۆیی لە تەشتۆکە ئاسنینەکەمدا تەمەشای خۆم کرد، وام هاتە بەر خەیاڵ کە وێنەکەم حاڵەتێکی جدی هەیە و تەنانەت کاتێ کە ویستم بەروویا پێ بکەنم هەر جدی بوو. تەشتۆکەکەم لە بەرانبەر خۆما جولاّند. من پێکەنیم و ئەو هەر حاڵەتە جدی و غەمناکەکەی خۆی لەدەست نەدا. رۆژ لە تەواو بوونا بوو ئەو سەعاتە دەهاتە پێشێ کە نامەوێ باسی بکەم. ئەو سەعاتە بێ ناوەی کە سەدای خۆرنشین و شەو لە هەموو قاتەکانی زندانەکەوە بە ناو کاروانی بێدەنگی دا بەرز دەبووەوە. چووە بەر کلاّو رۆژنەکە، لەبەر دواتیشکی روناکییەکەدا، جارێکی دیکە روانیمە وێنەکەی خۆم. وێنەکە هەر جدی بوو، ئەمجارەیان سەیر نەبوو چونکە بە خۆیشم هەمان حاڵەتم هەبوو. بەلاّم لە هەمان کاتدا و بۆ یەکەمین جار پاش تێپەڕبوونی چەندین مانگ، بەروونی گوێم لە ئاهەنگی دەنگی خۆم بوو. دەنگەکەم ناسییەوە، زانیم هەمان دەنگە کە رۆژگارێکی درێژ لە گوێمدا دەنگی دەدایەوە. ئەوسا حاڵی بووم کە هەموو ئەو کاتە بەتەنێ قسەم لەگەڵ خۆدا کردووە. هەنگێ گووتەی پەرستارەکەم لە کاتی بە خاکسپاردنی دایکما بیرکەوتەوە. نە، هیچ مەفەڕێك نەبوو. کەس ناتوانێ شەوانی زندان تەسەوربکات.

((3))

ناتوانم بڵێم که ئەو مانگانه درەنگ تێپەڕین، تەنیا ئەوەنده دەزانم بەر لەوەی یەکەمین هاوین تەواو بێ، هاوینێکی دیکه هاتەوەو جێی هاوینی یەکەمی گرتەوە. دەمزانی که لەگەڵ بەرزبوونەوەی یەکەم گەرمادا، شتێکی تازەم لێدەقەومێ. دۆسییەکەم هەواڵەی دوا دەورەی دانیشتنی دادگا کرا. ئەم دەورەیە لە مانگی حوزەیرانا کۆتایی دەهات، ئەو ڕۆژەی که دادگاییەکەی من دەستی پێکرد، له دەرێ، هەموو شتێك نقومی هەتاو بوو. پارێزەرەکەم دڵنیای کردم که ئەم دانیشتنانه پتر له دوو یا سێ ڕۆژ ناخەیەنێ و لەسەری ڕۆیی: ((ئەمه زێدەباری ئەوەی که دادگا پەلەیەتی. چونکه پرسەکەی تۆ گرنگترین پرسی ئەم دەورەیەی دانیشتنەکه نییه. لەدوای ئەوه یەکسەر دۆسییەی تاوانبارێکی بابکوژ دەخرێته ڕوو.))

سەعات حەوت و نیوی بەیانی به دووەمدا هاتن. ئۆتومبیلی زیندان بۆ هۆڵی دادگای بردم. دوو پۆلیس بردیانمه ژوورێکەوه که بۆنی تاریکی لێدەهات. له نزیکی دەرگایەکەوه بەدەم چاوەڕوانییەوه دانیشتین که لەو دیوییەوه دەنگی هەراو زەناو گواستنەوەی کورسیان و هاتو چۆ دەهات و یادی جەژن و ئاهەنگەکانی گەڕەکی خۆمانی وەبیر دەهێنامەوه که لەدوای تەواوبوونی ئاهەنگی گۆرانی و کۆنسێرت، کورسییەکانیان دەگواستەوه تا جێگه بۆ سەما کردن بکەنەوە. پۆلیسەکان پێیان گووتم دەبێ چاوەڕوانی ئەندامانی دادگا بین. ویەکێکیان جگەرەیەکی بۆ درێژ کردم که وەرم نەگرت. دوای تۆزێك پرسی که ((ئایا دەترسم)). وەڵامم دایەوە: ((نه)). تەنانەت له سەرێکەوه پێم خۆش بوو که دادگایەك ببینم. له ژیانما هەرگیز دەرفەتی وەهام بۆ نەرەخسابوو. پۆلیسی دووەم گووتی: ((بەڵێ، بەڵام له دوا ئەنجاما بنیادەم ماندوو دەکات.))

دوای کەمێك زەنگێکی بچووك له هۆڵەکەدا لێدرا. کەلەبچەکانیان لەدەستم کردەوە. دەرگاکەیان کردەوەو بردیانمه شوێنی تاوانباران. هۆڵەکه هێنده قەرەباڵغ بوو دەرزیت هەڵدابا نەدەکەوته سەرزەوی. هەرچەند پەردەکان لانەبرابوون، هەتاو له گۆشەو کەنارانەوه دەهاته ژوورەوەو هەوای هۆڵەکه هەناسەی بنیادەمی تەنگ دەکرد. پەنجەرەکان داخرابوون. من دانیشتم و پۆلیسەکان دەوریان گرتم. لەم دەمەدا بوو که ریزێك سیماو دەموچاوم له بەرانبەر خۆما بینی. هەموویان تەمەشای منیان دەکرد، زانیم که ئەمانه ئەندامانی دادگان. بەڵام ناتوانم بڵێم که چ جیاوازییەکیان له یەکدی هەبوو. تەنیا هەستێکم لادروست بوو که: من لەبەردەم تەختی ترامواییەکدام و هەموو ئەم ڕێبواره نەناسراوانه له کەمینان بۆ تازه ڕێبوارێك تا بەوردی تەمەشای ئەداو ئەتواری پێکەنیناوی ئەو بکەن. هەڵبەته دەمزانی که ئەمه بەراوردێکی ساویلکانه بوو. چونکه ئەمانه، لێرەدا عەودالی تەمەشاکردنی تاوان بوون، نەك عەودالی ڕەفتارو ئەتواری پێکەنیناوی. لەگەڵ ئەمەشا جیاوازییەکه گەوره نەبوو. بەهەرحاڵ ئەمه بیرێك بوو که بەزەینمدا هات.

بەهۆی قەرەباڵغییه زۆرەکەی ناو ئەم هۆڵه داخراوەوه کەمێك گێژ بووم. جارێکی دی تەمەشای هۆڵی دادگاکەم کردەوەو هیچ سیمایەکم جیا نەکردەوە. پێم وایه هەوەڵجار نەمزانی که

ئەم هەموو خەڵکە لە هەوڵی دیتنی مندان. لە ژیانما. ئەوەندە خەڵکە لە خەمی منا نەبوون. دەبوایە هەوڵبدەم تاوەکو تێ بگەم کە من هۆی ئەم هەموو هەراو هەنگامەیەم. بە پۆلیسەکەم گووت: ((چەند قەرەباڵغە!)) وەڵامی دایەوە کە هۆی ئەم قەرەباڵغییە رۆژنامەکانن، وژمارەیەکی پێ نیشاندام کە لەپشت مێزێکەوە لە خوار شوێنەکەی ئەندامانی دادگاوە دانیشتبوون و گووتی: ((ئەوانەن)) پرسیم: ((کێ؟))و دووبارەی کردەوە: ((رۆژنامەکان)). یەکێك لە رۆژنامە نووسەکانی دەناسی کە لەم کاتەدا ئێمەی بینی و بەرەو لامان هات. پیاوێکی بەتەمەن بوو، گەرچی تۆزە گرژییەك بە دەمووچاوییەوە بوو، بەلاّم دەچووە دڵەوە. زۆر بەگەرمی دەستی پۆلیسەکەی گوشی. لەم دەمەدا، ملاحەزەم کرد کە خەڵکەکە کاتێ یەکدی دەبینن چاك و خۆشی دەکەن و پێکەوە قسە دەکەن، رێك وەکو ئەوکاتەی ئینسان لە یانەیەکدا خۆی لە نێو هاوشانانی خۆیدا دەبینێتەوە، خۆشحاڵ دەبێ. حاڵتێکی غەریب و سەیر گرتمی، هەستم کرد من لە ناویاندا زیادەم، غەیارەم. لەگەڵ ئەمەشا رۆژنامە نووسەکە دەم بەپێکەنین، رووی کردە من و پێی گووتم هێڤیدارە دۆزەکەم بە دڵی خۆم بشکێتەوە. سوپاسم کرد و لەسەری رۆیی: ((دەزانی، ئێمە قەزییەکەی تۆمان کەمێك گەورە کردوەتەوە. هاوین وەرزی کەسادی بازاڕی رۆژنامانە وجگە لە قەزییەکەی تۆ و تاوانبارە بابکوژەکە چ شتێکی دیکەی شایانی باسمان نەبوو.)) ئەوجا لەناو ئەو دەستەیەی کە لای ئەوانەوە هاتبوو، کابرایەکی ریوەڵەی رەقەڵەی نیشاندام کە لە سمۆرەیەکی قەڵەو دەچوو و عەینەکێکی چوارچێوە رەشی لە چاوبوو. گوتی ئەم پیاوە نوێنەری تایبەتی یەکێك لە رۆژنامەکانی پاریسە: ((جا ئەو بۆ دۆزەکەی تۆ نەهاتووە. چونکە راسپێردراوە کە لە دادگایی ئەو تاوانبارە بابکوژەدا بەشداری بکات، و لە هەمان کاتدا داوای لێکراوە کە سەبارەت بە تۆش راپۆرێك ئامادە بکات.)) لێرەدا چی وای نەمابوو کە سوپاسی بکەم. لێ بیرم کردەوە کە ئەم سوپاسگوزارییە مایەی پێکەنین دەبێ. بە دەست ئاماژەیەکی دۆستانەی بۆ کردم و لێمان جیا بووەوە. چەند دەققەیەکی دی چاوەروانمان کرد.

پارێزەرەکەم بە جلی فەرمییەوە لەگەڵ ژمارەیەك لە هاوکارانیدا وەژوور کەوت. چوو بۆلای رۆژنامە نووسەکان. دەستی گووشین. سوعبەتیان لەگەڵ یەکدیدا کرد. پێکەنین ، تەواو ئاسودە دەهاتنە بەرچاو. تا ئەو کاتەی کە دەنگی زەنگ، لەلای مێزی ئەندامانی دادگاوە بەرز بووەوە. هەمووان لە شوێنی خۆیان دانیشتن. پارێزەرەکەم هات بۆ لای من. دەستی گوشیم و ئامۆژگاری کردم کە بەکورتی وەڵامی ئەو پرسیارانە بدەمەوە کە لێم دەکرێن، لە قسە کردنا دەست پێشکەری نەکەم و باقی کارەکان بەو بسپێرم.

لای چەپمەوە دەنگی کورسییەکم گوێ لێ بوو کە رایان دەکێشاو شوێن گۆڕکێیان پێدەکرد. و پیاوێکی لاوازی درێژی جل سوورم بینی کە عەینەکێکی تاکچاوی لە چاو کردبوو وبە وریایی چەمکی جلەکانی کۆدەکردەوەو دادەنیشت. ئەمە دادوەر بوو. سکرتێری دادگا رەسمییەتی دانیشتنەکەی راگەیاند. لەم دەمەدا دوو پانکەی گەورە کەوتنە خرەخر، و سێ قازی، دوانیان بەجلی رەش، سێیەمیان بەجی سوورەوە، دۆسییە بەدەست وەژوورکەوتن. و زۆر بە پەلە بەرەو ئەو مێزە چوون کە بەسەر هۆڵەکەدا زاڵ بوو. پیاوە سوورپۆشەکە لەسەر کورسی ناوەڕاست

دانیشــت. کــڵاوە فەرمییەکــەی لــە بــەردەم خۆیــدا دانــا. کەللــە بچــوکە روتاوەکــەی خــۆی بــە دەستەسرێك سڕی و کردنەوەی دانیشتنەکەی ڕاگەیاند.

ڕۆژنامە نووسەکان قەڵەمەکانیان بەدەستەوە گرت. سیمای هەموویان بێ موبالات و هەندێ پێکەنیناوی بوو. کەچی یەکێکیان کە لەوانی دی گەنجتر بوو، بە جلێکی فلانیلی کەوەیی و بۆینباخێکی شینەوە، پاندانەکەی لەبەردەم خۆیدا دانابوو و تەمەشای منی دەکرد. لە سیماو چارەی هەندێ ناڕێکیا، من چاوە پڕشنگدارەکانیم دەبینی کە بەوردی نیگای منی دەکرد، بێ ئەوەی گوزارشت لە شتێکی دیاری کراو بکەن. هەستێکی سەیرم لاپەیدا بوو، ئەو هەستەی کە خۆم خەریکم سەیری خۆم دەکەم. ڕەنگە لەبەر ئەمە بووبێ، هەروەها لەبەر ئەوەی شارەزای عادەت و ڕێو ڕەسمی ئەوێندەر نەبووم، کە دروست حاڵەی نەبووم دواتر چی ڕوویدا، نە قورعەکێشی قازییەکان، نە پرسیارەکانی سەرۆکی دادگا لە پارێزەرەکەم و لە دادسێن و لە ئەندامانی دادگا((هەموو جارێك، سەری هەموو قازییەکان پێکەوە بەرەو لای سەرۆکی دادگا دەسوڕایەوە.))

خوێندنەوەی خێرای دەقی تاوانبارییەکە کە ناوی هەندێ شوێن و کەسانم تیادا ناسییەوە، وئەو پرسیارە تازانەی کە لە پارێزەرەکەم کران، هیچیان بە دروستی حاڵی نەبووم. ئەوجا سەرۆك گووتی نهۆ نۆرەی ئامادەبوونی شایەتەکانە. سکرتێرەکە هەندێ ناوی خوێندەوە کە مایەی سەرنجی من بوون. سەیرم کرد لە نێو ئەو ئاپورایەوە کە تا دەمێك لەوەپێش شێوەیەکی دیاری نەبوو، بەڕێوەبەرو دەرگاوانی لەنگەرخانەکە، تۆماس پیرزی پیر، ڕیمۆن، ماسۆن، سالامانۆ و ماری یەك یەك هەستان و لە دەرگایەکی لاوەکییەوە وەدەرکەوتن. ماری سووکە ئاماژەیەکی هاوخەمی بۆ کردم. من تا ئەوکاتەی کە سیلست، کە دوا نەفەر بوو کە ناویان خوێندەوە، هەستا، پێم سەیر بوو کە چۆن تا نهۆ نەمدیتبوون. لە پاڵ ئەودا ژنە وردیلە زیتەڵەکەی ریستۆرانتەکەم ناسییەوە، هەمان چاکەتی لەبەردابوو، بەڕقەوە نیگای دەکردم. من کاتی بیرکردنەوەم نەبوو. چونکە سەرۆك دەستی بە قسان کرد. گووتی: نهۆ دادگایی ڕاستەقینە دەست پێدەکات و بە پێویستی نازانێ کە بەئامادەبووان بڵێ ئارام و بێدەنگ بن. بە باوەڕی ئەو بە ڕەچاوکرنی ئەم پرەنسیپە دەشێت دادگاییەك بەشێوەیەکی واقیعبینانەو بێلایەنانە بەڕێوە ببرێ. حوکمی قازیانی دادگا بە گیانێکی دادپەروەرییەوە دەردەچێ. بەهەرحاڵ لەگەڵ بچووکترین پەشێوی دا تەمەشاڤانان دەکاتە دەرەوە.

گەرما زیادی دەکرد و دەمبینی لە هۆڵەکەدا، تەمەشاڤانان بە ڕۆژنامە خۆ باوەشێن دەکەن. خشەخشی بەردەوامی کاغەز هەڵدەستا. سەرۆك ئاماژەیەکی کردو سکرتێرەکە سێ باوەشێنی حەسیری هێنا کە سێ قازییەکە یەکسەر کەوتنە بەکارهێنانیان.

ئیدی لەودەمەوە پرس و جۆی من دەستی پێکرد. سەرۆك بەهێمنی، و بگرە وام هەست دەکرد کە میهرەبانە، دیسان پرسیاری ناسنامەیان لێکردم و وێرای نارەحەتی و تووڕەییم هەستم کرد کە لەڕاستیا ئەمە کارێکی زۆر ئاساییە. چونکە بۆ دادگا شورەیی بوو ئەگەر کەسێك لەبری کەسێکی دیکە دادگایی بکات. ئەوجا سەرۆك سەربردەی کارەکەی منی شرۆڤە کرد. و دوای

خوێندنـەوەی سـێ ڕسـتەو جارێـك لێـی دەپرسـیم: ((وایـە؟)) منـیش بـەگوێرەی ئامۆژگـاری پارێزەرەکەم، هەموو جارێ وەڵامم دەدایەوە: ((بەڵێ ، جەنابی سەرۆك.)) ئەم کارە درێژەی کێشا. چـونکە سـەرۆك وردەکارییـەکی زۆری تێهەڵکێشـی قەزیەکـە کردبـوو. ڕۆژنامـە نووسـەکان بـە درێژایی ئەم ماوەیە هەر دەیاننووسی. من هەستم بە نیگای هەرەگەنجەکەیان و ئەو ژنـە زیتەڵەکە دەکرد. تـەختی ترامواپەکـە بەتـەواوەتی ڕووەو سـەرۆك وەرچـەرخابوو. سـەرۆك کۆکەیـەکی کـرد، لاپەرەی دۆسییەکەی هەڵدایەوە، و بەدەم خۆباوەشێن کردنـەوە، بۆ لای مـن ئـاوڕی دایـەوە. پێـی گووتم ئێستا دەبـێ هەنـدێ پرسـیاران بکـەین کـە بەرواڵـەت پەیوەنـدی بەقەزیەکـەی منـەوە نییـە، بەڵام لەوەیە پەیوەندی نزیکی پێوەی هەبێ. هەستم کرد کە دەیەوێ دیسان باسی دایکم بکات. و لەم دەمەدا هەستم کرد کە ئەم کارە چەند بێتاقەت و ناڕەحەتی دەکردم. لێی پرسیم بۆچی دایکم لە کەترەخانـە دانـابوو؟ وەڵامـم دایـەوە چـونکە پـارەم نـەبوو تـا لای خـۆم گلـی بدەمـەوەو خزمـەتی بکەم. لێی پرسیم ئایا ئەم جوداییە کاری لە شەخسی من کردووە؟ وەڵامم دایەوە کە دایکم و مـن، چـاوەڕوانی هـیچ نـە لەیـەکترو نـە لەکەسـانی دیکـە نـەبووین و هـەردووکمان خوومـان بـە ژیـانی تازەمانـەوە گرتبـوو. هـەنگێ سـەرۆك گـووتی نایـەوێ زۆر لەسـەر ئـەم بابەتـە بـڕوات. ئـەوجا لـە دادستانی پرسی ئایا هیچ پرسیارێکی هەیە لەمن؟ دادستانەکە کە نیوەی پشـتی لـە مـن بـوو، بـێ ئەوەی نیگای من بکات، گووتی بەیارمەتی جەنابی سەرۆك، دەیەوێ بزانێ کە ئایا گەڕانەوەی من بە تاقی تەنیا بۆ سەر کانییەکە بە قەستی کوشتنی کابرای عەرەب بووە؟ گووتم: ((نە.)). ((چاکە، بۆچی چەکداربووەو لەبەرچی یەکڕاست بـەرەو هـەمان شـوێنی دیاریکراو گـەڕابووەوە؟)) گـوتم بـە ڕێکـەوت بـوو. دادسـتانەکە بەتەوسـەوە گـووتی: ((جـارێ ئەوەنـدەمان بەسـە.)) هـەنگێ شـتەکان کەمێك ئاڵۆزان، یـان بـەلای کەمـەوە مـن وام هەسـتدەکرد. بـەڵام دوای هەنـدێ چپـە چـپ و ڕاوێـژان بـەم وبـەو، سـەرۆك کۆتـایی دانیشـتنەکەی ڕاگەیانـد و دانیشـتنی پـاش نیـوەڕۆ بـۆ گـوێگرتن لـە گەواهی شایەتەکان، تەرخان کرا. فریای بیرکردنەوە نەکەوتم. سواری ئۆتومبیلی زندانیان کـردم وبۆ زندانەکەیان بردمەوە کە لەوێندەر نانم خوارد. پاش ماوەیەکی کورت هەر بەئەندازەی ئـەوەی کە هەست بکەم ماندووم، هاتنەوە بە شوێنما. هەموو شتێك لە نوێ دەسـتی پێکـردەوەو مـن خـۆم لە هەمان هۆڵداو لە بەردەم هەمان ئەو سیمایانە بینییەوە. بەڵام دنیا زۆر گـەرمتر بووبـوو، هـەموو قازییـەکان و دادسـتان و پارێزەرەکـەی مـن و چـەند ڕۆژنامەنووسـێکیش باوەشـێنیان بەدەسـتەوە بـوو، لـەتۆ وایـە بـە موعجیزەیـەك ئەمـە کـراوە. ڕۆژنامەنووسـە گەنجەکـەو ئـەو ژنـە زیتەلەیـەش لـە جێی خۆیان دانیشتبوون، بەڵام ئەمانە خۆیان باوەشێن نەدەکردو خـامۆش و بێـدەنگ، تەمەشـای منیان دەکرد.

ئارەقەکەی دەمووچاوم سڕی و تـەنیا کـاتێ وەئاگـا هاتمـەوەو زانـیم لـە کـوێم کـە گـوێم لێ بـوو بەڕێوەبەری لەنگەرخانەکەیان گاز کردو لێیان پرسی کە ئایا دایکم گلەیی لەمن هـەبووە؟ وەڵامـی دایـەوە بـەڵێ، ئەمـە عـادەتی کەسـانی نـاو کەترەخانەکـە بـوو کـە سـکاڵا لـە کـەس وکاریـان بکـەن. سەرۆك داوای لێکرد ڕوونتر قسە بکات کە ئایا دایکم سکاڵای ئەوەی لێدەکردم کـە لـە کەترەخانـە دامنـابوو؟ و بەڕێوەبـەر هەمـدیس گـووتی بـەڵێ. بـەڵام ئـەمجارەیان هیچـی تـری نـەگووت. وەڵامـی

www.pertwk.com

پرسیارێکی دیکەی دایەوە کە گوایە لە هێمنی و ئارامی من، لە ڕۆژی ناشتنی دایکمدا، سەری سوڕمابووە. پرسیاری لێکرا مەبەستی ئەو لە هێمنی و ئارمی چییە؟ هەنگێ بەرێوەبەر چاوی بڕییە نوکی پێڵاوەکانی، و گووتی لەو ڕۆژەدا من نەم ویستبوو دایکم ببینم و تەنانەت بۆ تاقە جارێکیش نەگریابووم، و پاش ناشتنەکە بێ ئەوەی بەدیار گۆڕەکەیەوە ڕابمێنم یەکسەر گەڕابوومەوە. شتێکی دیکەش ئەوی سەرسام کردبوو: یەکێك لە مامورانی ناشتنەکە بەوی گوتبوو کە من تەمەنی دایکم نەدەزانی. بۆ ساتێك بێدەنگی بەرقەرار بوو. وسەرۆك لەوی پرسی ئایا ئەو قسانەی کە کردنی بەڕاستی دەربارەی منە؟ لەبەر ئەوەی بەرێوەبەر لە پرسیارەکە حاڵی نەبوو، سەرۆك پێی گووت: ((ئەمە یاسایە.)) ئەوجا سەرۆك لە دادستانی پرسی ئایا هیچ پرسیارێکی لە شایەدەکە هەیە؟ و دادستانەکە هاواری کرد: ((نەخێر ئەوەندە بەسە.)) و ئەم ڕستەیەی هێندە بە خرۆشەوە و هێندە بە نیگایەکی سەرکەوتوانەوە ڕووەوە من گووت، کە بۆ یەکەمین جار دوای چەندین ساڵ، ئارەزوویەکی گەوجانەی گریان گرتمی. چونکە هەستم کرد کە تا چ ڕادەیەك مایەی نەفرەت و بێزاری ئەو خەڵکانەی ئەوێندەرم.

سەرۆك لە قازییەکان و لە پارێزەرەکەمی پرسی کە ئایا پرسیاریان نییە. دەرگاوانی کەترەخانەکەی گاز کرد. سەبارەت بەویش وەکو خەڵکانی دی هەمان تەشریفات دووبارە بووەوە. دەرگاوانەکە کە هات نیگایەکی منی کردو چاوانی خۆی وەرگێڕا. وەڵامی ئەو پرسیارانەی دایەوە کە لێی کران. گووتی کە من نەمویستبوو دایکم بدینم. و جگەرەم کێشابوو و خەوتبووم و دواجار شیرو قاوەم خواردبووەوە. لەم کاتەدا هەستم کرد کە شتێك هەموو هۆڵەکەی هاڕوژاند. و بۆ یەکەمجار زانیم کەمتەرخەم بووم. دەرگاوانەکەیان والێکرد مەسەلەی شیرو قاوەکەو جگەرەکێشانەکە دووبارە بکاتەوە. دادستان بە نیگایەکی پڕ لە پڕشنگی تەوسەوە تێی ڕوانیم. لەم دەمەدا پارێزەرەکەم لە دەرگاوانەکەی پرسی ئایا ئەو لەگەڵ منا جگەرەی نەکێشابوو؟ بەڵام دادستانەکە بە توندی دژی ئەم پرسیارە وەستایەوەو گووتی: ((تاوانبار لێرەدا کێیە؟)) ئەم ڕێبازی بوختان کردنە بە شایەدان لە پای چی؟ بەم بوختانانە دەیانەوێ لە گرنگی ئەو شایەتیانە کەم بکەنەوە کە بە هەموو حاڵ و حیسابێك شایەتی بنجبڕو سەلمێنەری تاوانەکەن.)) وێڕای ئەمەش دادستان داوای لە دەرگاوانەکە کرد کە وەڵامی پرسیارەکە بداتەوە. پیرەمێرد بە پەشۆکاوی گووتی: ((من چاك دەزانم کە هەڵەم کرد. بەڵام دڵم نەهات جگەرەکەی ئاغا ڕەت بکەمەوە.)) لێرەدا لە منیان پرسی ئایا شتێکی زیاترم هەیە بیڵێم. وەڵامم دایەوە: ((هیچم نییە تەنیا ئەوەنەبێ کە بڵێم شایەدەکە ڕاست دەکات. ڕاستە من جگەرەم دایێ.)) هەنگێ دەرگاوانەکە بە کەمێك سەرسامی ئاوێتە بە سوپاسگوزاری نیگای کردم. کەمێك پەشۆکاو وئەوجا گووتی کە ئەو قاوەو شیری بە من دابوو. پارێزەرەکەم وەکو ئەوەی فەتحێکی گەورەی کردبێ، بە هات و هاوارەوە ڕایگەیاند کە ئەندامانی دادگا ئەم خاڵە ڕەچاو دەکەن. بەڵام دادستان لە سەروومانەوە هاواری کرد و گووتی: ((بەڵێ ئەندامانی دادگا ڕەچاوی دەکەن و ئەو ئەنجامگیرییە دەکەن کە پیاوێکی بێگانە دەتوانێ قاوە پێشکەش بکات، بەڵام کوڕێك لە بەردەم جەنازەی کەسێکدا کە

بوون وژیانی پیٚ بەخشیوه، دەبیٚ ئەوه رەفز بکات.)) دەرگاوانەکە گەڕایەوەو لەسەر تەختەکەی خۆی دانیشتەوه.

کە نۆرە هاتە سەر تۆماس پیرز، دەبوو دەرگاوانێك دەستی بگریٚ تا بیگەیەنێتە محەجەرەکە. پیرز گووتی تەنیا دایکمی دەناسی و منی تەنیا جارێك، ئەویش لە رۆژی ناشتنەکەدا دیتووه. پرسیاری لێکرا کە من لەو رۆژەدا چیم دەکرد. وەڵامی دایەوە: ((من بە خۆم لەو رۆژەدا یەجگار خەمباربووم، حاڵی هەن. لەبەر ئەمە هیچم نەبینی. خەم و پەژارە بەری چاویان گرتبووم، هیچم نەدەبینی، چونکە ئەم رووداوە بۆ من خەمێکی زۆر گەورە بوو. تەنانەت بورامەوه. بۆیە نەمتوانی ئاغا بدینم.)) دادستانەکە لێی پرسی: ئاخۆ بەلای کەمەوە منی بینیوە کە بگریم. پیرز وەڵامی دایەوە نە. هەنگیٚ دادستانەکە گووتی: ((ئاغایانی قازی ئەم خاڵە رەچاو دەکەن.)) بەڵام ئەوقاتەکە تورە بوو. بە دەنگێك کە موبالەغە ئامێز هاتە بەرچاوم لە پیرزی پرسی: ((ئایا دیتبووی کە من نەگریم.)) پیرز گووتی((نە)). وخەڵکەکە پێکەنین. پارێزەرەکەم بەدەم هەڵکردنی قۆڵێکییەوە بە دەنگێکی بنجبڕ گووتی: ((ئەمە بە ماهییەتی ئەم دادگاییە هەموو شتێك راستەو هیچ شتێك راست نییە!)) دادستان ئەم قسەیەی پشت گویٚ خست، و بە نووکی قەڵەمێك، عینوانی دۆسییەکای کون دەکردو بە رواڵەت خەمساردو بێموبالات دەینواند.

دوای پشوویەکی پێنج دەقەیی کە پارێزەرەکەم لەو ماوەیەدا پێی گووتم هەموو شتەکان خەریکە بە باشی دەچنە پێشیٚ، سیلست-یان بانگ کرد کە وەکو شایەتی بەرگری بۆ دادگا هێنابوویان. مەبەست بەرگری لە من بوو. سیلست جارجاریٚ تەمەشایەکی لای منی دەکردو کڵاوە حەسیریەکەی بەدەستییەوە با دەدا، ئەو جلە نوێیەی لەبەر بوو کە هەندیٚ یەکشەمووان لەبەری دەکرد و لەگەڵ مندا بۆ جریدبازی ئەسپان دەهات. بەڵام پێم وایە نەیتوانی بوو بۆینباخ ببەستیٚ چونکە تەنیا یەك دوگمەی مسین یەخەی کراسەکەی دادەخست. لێیان پرسی ئایا من مشتەری ئەوبووم؟ و گووتی: ((بەڵیٚ، جگە لەمە دۆستیشم بوو.)) لێیان پرسی رای دەربارەی من چییە وەڵامی دایەوە کە من پیاو بووم. لێیان پرسی مەبەستی لەم قسەیە چییە وەڵامی دایەوە هەموو کەسێك مانای ئەم قسەیە دەزانیٚ. لێیان پرسی ئایا من بنیادەمێکی مەنگ و کەم دووبووم؟ وەڵامی دایەوە ئەوەی ئەو زانیویەتی کە من تەنیا کاتیٚ قسە دەکەم کە قسەیەکم پیٚ بیٚ. دادستانەکە لێی پرسی ئایا من بە رێك و پێکی پارەی خواردنەکانم دەدا؟ سیلست پێکەنی و گووتی: ((ئەمانە وردەشتی بەینی خۆمان بوو)). لێیان پرسی رای دەرهەق بە تاوانەکەی من چییە. لەم دەمەدا دەستی بە محەجەرەکەوە گرت و پێدەچوو پێشوەختە شتێکی ئامادە کردبیٚ، گووتی: ((بەرای من ئەمە روداوێکی چاوەروان نەکراوبوو، یان دەشێت بگوتریٚ بەڵایەکی ناگەهانی بوو. بەڵایەك کە بنیادەم دەرەقەتی نایەت.)) دەیویست درێژە بە قسەکانی بدات بەڵام سەرۆکی دادگا پێی گووت زۆر باشە، بەسە، سوپاس. هەنگیٚ سیلست کەمێك داماو گووتی هێشتا قسەی ماوە. داوایان لێکرد کورتی بکاتەوه. هەمدیس دووبارەی کردەوە کە ئەمە بەڵایەکی ناگەهای بوو. رووداوێکی چاوەروان نەکرابوو. و سەرۆکی دادگا گووتی: ((بەڵیٚ بەڵگە نەویستە لیٚ ئێمە بۆیە لێرە کۆدەبینەوە تا دەربارەی ئەم جۆرە رووداوانە بە گوێرەی قانون

داوەری بکەین، دەتوانی دانیشیت.)) هەنگێ سیلست کە پێدەچوو زانیاری و چاکە خوازییەکانی تەواو بووبێ، ئاوڕێکی لای منی دایەوە. وام هاتە بەرچاو کە چاوەکانی دەبریقێنەوەو لێوەکانی دەلەرزن: وەکو ئەوە بوو کە بەمن بڵێ: لەوەی پتر چم لەدەست دەهات؟ من هیچم نەگووت. وهیچ رەفتارێکم نەنواند، بەلاٌم بۆ یەکەمجار لە ژیانما حەزم کرد پیاوێك لە ئامێز بگرم و ماچی بکەم. سەرۆك دیسان ئەمری پێکرد کە محەجەرەکە بەجێ بێڵێ. سیلست رۆیی و لە شوێنی شایەتەکان دانیشت. بە درێژایی کاتی دادگاییەکە هەر لەوێندەر دانیشتبوو. خۆی کەمێك بە پێشا دانەواندبووەوە، ئانیشکەکانی نابوونە سەر زرانییەکانی و کلاٌوە حەسیرییەکەی بە دەستەوە بوو. گوێی لە هەموو ئەو قسانە دەگرت کە دەکران.

ماری وەژوورکەوت. کلاٌوێکی لەسەر بوو و هێشتا هەر جوان بوو. بەلاٌم من بەقژی رووتەوە پترم خۆش دەویست و لەو شوێنەوە کە لێی دانیشتبووم بارستایی ناسکی مەمکەکانیم دەبینی، و هەروەها لێوی خوارەوەی کە هەمیشە تۆزێك ئاوسا بوو و هەمیشە منی فریو دەدا. زۆر تورە دیار بوو، هەوەڵجار پرسیاری لێکرد کە لەکەیەوە منی ناسیوە. باسی ئەو زەمانەی کرد کە لە دایەرەی ئێمەدا کاری دەکرد. سەرۆکی دادگا ویستی بزانێ کە پەیوەندی لە گەڵ منا چۆن بووە. ماری گووتی کە هاوڕێی من بووە. لە وەلاٌمی پرسیارێکی دیدا گووتی: راستە قەرار بوو ببمە ژنی. دادستانەکە کە دۆسییەکی هەڵدەدایەوە، لەنکاو لێی پرسی پەیوەندی ئێمە لە چ رۆژێکەوە دەستی پێکردبوو. ماری رۆژەکەی گووت. دادستانەکە بە ساردییەوە گووتی وابزانێ کە ئەم رۆژە یەکەم رۆژی دوای مردنی دایکی منە. ئەوجا بەتەوسەوە گووتی هەرچەند نایەوێ پێ لەسەر ئەم خاڵە ناسکە دابگرێ چونکە هەست بە نارەحەتی و ختوکەدانی بیرەوەرییەکانی ماری دەکات و لێی دەگات، بەلاٌم (لێرەدا تۆنی قسەکەی زۆر توند بوو) ئەرکی سەرشانی وای لێدەخوازێ کە گوێ بە هەلو مەرجی ئەدەب نەدات. هەنگێ داوای لە ماری کرد کورتەی رووداوەکانی ئەو رۆژەی کە لە نزیکەوە منی ناسی، بگێڕێتەوە. ماری نەیدەویست قسە بکات. بەلاٌم لە ژێر گوشاری دادستانەکەدا چیرۆکی مەلەکردنەکەمان و چوونە سینەماو گەڕانەوەمانی بۆ ماڵەکەی من باس کرد. دادستانەکە گووتی دوای ئیفادەکانی ماری لەبەردەم دادگا، لە بەرنامەکانی سینەمای ئەو رۆژە تەواو وردبووەتەوە. و ئەوجا لەسەری رۆیی کە ماری بەخۆی پێمان دەڵێت کە لەو کاتەدا چ فیلمێك پیشاندەدرا. ماری بە دەنگێکی مەیلەو روون گووتی کە فیلمێکی فرناندل بوو. کاتێ کە ئەو قسەکانی تەواو کرد بێدەنگییەکی تەواو باڵی بەسەر هۆڵەکەد کێشا. هەنگێ دادستانەکە بە ویقارێکی زۆرەوە هەستاو بەدەنگێکی پڕ لە هەڵچوونەوە، لە حاڵێکا کە قامکی بەرەو من درێژ کردبوو، بەکاوەخۆو وشە بەوشە دەستی بە قسان کرد: ((ئاغایانی قازی! ئەم پیاوە رۆژی دوای مردنی دایکی، بۆ مەلەوانی دەچێت بۆ کەنار، پەیوەندی ناڕەوا لەگەڵ ژنێکدا دەست پێ دەکات. و هەر بۆ پێکەنین دەچێتە فیلمێکی کۆمیدی و پێکەنیناوی. چ شتێکی ترم نییە پێتانی بڵێم.)) ودانیشت. بێدەنگییەکە بە هەمان دەقەوە بەردەوام بوو. بەلاٌم لە پڕ ماری لەسەلاٌی گریانی داو گووتی وانییەو شتی دیکە لەئارادایە و ناچاریان کردووە کە بەپێچەوانەی بیری خۆیەوە قسە بکات، ومن باش دەناسێت و من هیچ

کارێکی خراپم نەکردووە. بەڵام دەرگاوانەکە، بە ئاماژەیەکی سەرۆکی دادگا ماری بردە دەرێ و دادگاییەکە بەردەوام بوو. ئەوجا دەنگی ماسۆن هات کە دەگووت من پیاوێکی ئابڕومەند بووم، و بگرە کوڕێکی مەندو کەم دوو بووم.)) هەڵبەتە هیچ کەسێك گوێی نەدایێ. هەروەها کەس گوێی بە سالامانۆش نەدا کە دەیگووت من هەڵس و کەوتم لەگەڵ سەگەکەیا باش بووە. و لە وەڵامی پرسیارێکدا سەبارەت بەمن و دایکم گووتی کە من هیچ قسەیەکم پێ نەبوو لەگەڵ دایکما بیکەم، لەبەر ئەوە لە کەترەخانەم دانابوو. سالامانۆ دەیگووت: ((دەبێ تێبگەن، پێویستە تێبگەن.)) بەڵام پێناچوو چ کەسێك تێبگات. و کرایە دەرەوە. ئەوجا نۆرە هاتە سەر ریمۆن کە دوا شایەد بوو. ریمۆن سوکە ئاماژەیەکی بۆ من کردو یەکسەر گووتی کە من بێگوناح بووم، بەڵام سەرۆك گووتی تاوانباری یا بێتاوانی منیان لەو ناوێ، بەڵکو باسکردنی رووداوەکەی لێدەپرسن. سەرۆك داوای لێکرد کە سەبر بکات تا پرسیاری لێدەکەن ئەوجا وەڵام بداتەوە. داوایان لێکرد کە پەیوەندی خۆی لەگەڵ کوژراوەکەدا رون بکاتەوە. ریمۆن ئەمەی بە هەلزانی و گووتی پاش ئەوەی زللەیەکی لە خوشکی کوژراوەکە دابوو، ئیدی کوژراوەکە رق و کینەی لێ هەڵگرتبوو. لەگەڵ ئەمەشا، سەرۆك لێی پرسی کە ئایا دژمنایەتی کوژراوەکە دەرهەق بە من هۆیەکی هەبووە. ریمۆن گووتی بوونی من لە کەناری دەریا تەنیا رێکەوت بوو. هەنگێ دادستان لێی پرسی، ئەدی چۆن ئەو نامەیەی کە سەرچاوەی ئەم رووداوەیە لەلایەن منەوە نووسرابوو. ریمۆن وەڵامی دایەوە ئەمەش رێکەوت بوو و دادستانەکە گەییە ئەو ئەنجامگیرییەی کە تا نهۆ رێکەوت لەم روداوەدا کارێکی شوم و خراپی کردۆتەسەر هەست و هوشیاری. و ویستی بزانێ کاتێ کە ریمۆن توقاتی لە ماشوقەکەی دابوو، ئایا رێکەوت بووە کە من دەخالتم نەکردبوو؟ ئایا رێکەوت بووە کە لە پۆلیسخانەدا بە قازانجی ئەو شایەتیم دابوو؟ و هەروەها ئایا رێکەوت بووە کە لەو شایەتییەدا مجامەلەم کردووە؟ لە کۆتایی دا لە ریمۆنی پرسی کە چۆن دەژی و کە ریمۆن لە وەڵاما گووتی دوکاندارە، دادستانەکە بە قازییەکامنی راگەیاند کە لە نێو خەڵکیدا وەها باوە کە کاری ئەم شایەدە گەوادییە. و منیش شەریکی تاوان ودۆستی ئەو بووم. و لێرەدا سەروکارمان لەگەڵ یەکێك لە نزمترین جۆرە رووداوی نەنگینە، ئەمە جگە لەوەی لەمبارەیەوە لە رووی ئەخلاقییەوە، روو بەرووی بنیادەمێکی شەیتان سیفەتین. ریمۆن ویستی بەرگری بکات و پارێزەرەکەم ئیعترازی گرت. پێیان گووتن کە دەبێ رێگە بدەن دادستان قسەی خۆی تەواو بکات. دادستان گووتی: ((چ شتێکی وا نەماوە)) و لە ریمۆنی پرسی: ((ئایا ئەو دۆستی تۆ بوو؟)) وەڵامی دایەوە: ((بەڵێ، هاوڕێم بوو.)) هەنگێ دادستان هەمان پرساری لە من کرد و من تەمەشایەکی ریمۆنم کرد کە هێشتا نیگای لە من نەگواستبووەوە.و وەڵامم دایەوە: ((بەڵێ)) ئەوسا دادستان رووی کردە ئەندامانی دادگاو گووتی: ((هەمان ئەو پیاوەی کە رۆژی پاش مردنی دایکی، دەست دەداتە نەنگینترین پەیوەندی ناڕەوا، بە بێ هۆو بەمەبەستی یەکلایی کردنەوەی رووداوێکی بێ ناموسیی لە گووتن نەهاتوو، پیاوێکی کوشتووە.))

ئەوسا دانیشت. بەڵام پارێزەرەکەم کە کاسەی سەبری سەرڕێژ بووبوو دەستی خۆی بەرزکردەوە، بە جۆرێ کە قۆڵەکانی داخزین و چینی کراسە ئاهارییەکەی بە دیارکەوت، وهاواری

کرد: ((نەمانزانی ئایا ئەو بەوە تاوانبارە کە دایکی ناشتووە یا بەوەی کە پیاوێکی کوشتووە؟))و خەڵکەکە پێکەنین. بەڵام دادستانەکە دیسان هەستا. چرچی جبەکەی ساف کردو گووتی:مرۆڤ دەبێ بە قەد جەنابی پارێزەر ساویلکەبێ تا بەستەگی قووڵ و پڕ سوێ وزەروری ئەم دوو بابەتە حاڵی نەبێ. بە هەموو هێزییەوە هاواری کرد: ((بەڵێ ، من ئەم پیاوە بەوە تاوانبار دەکەم کە بە دڵ ودەروونی کەسێکی تاوانکارەوە دایکی بە خاك سپاردووە.)) وادیار بوو کە ئەم قسەیە کارێکی زۆری کردە سەر ئاپوراکە. پارێزەرەکەم شانەکانی هەڵتەکاند و ئەو ئارەقەیەی کە نیشتبووە سەر تەوێڵی سڕی و وا دەهاتە بەرچاو کە بۆڕی خواردووە و ئیدی من حاڵی بووم کە رەوتی کارەکان بە قازانجی من ناڕوات.

دانیشتنی دادگاییەکە هەڵگیرا. کاتێ کە لە تەلاری دادگا هاتمە دەرێ تا سواری ئۆتومبیلی زندان ببم، بۆ ساتێکی کورت خایەن، رەنگو بۆی شەوی هاوینم لە درزی دەرگاکانەوە هەست پێکرد. لە تاریکایی ژوورە بزۆزەکەمەوە، لە قوڵایی مێشکی ماندوومەوە، هەموو دەنگە ئاشناکانی شارێکم لا زندوو بووەوە، شارێك کە خۆشم دەویست، کات و ساتێ کە زۆربەی کات تیایدا خۆشحاڵ بووم دووبارە لام بەرجەستە بووەوە. هاواری رۆژنامە فرۆشان لە هەوای فێنکدا، دوا باڵندانی مەیدانەکە، جاڕی سەندەویچ فرۆشان، نەڕەنەڕی تراموایان لە پێچە هەورازەکانی شاردا، زەمزەمەی ئاسمان بەرلەوەی شەو باڵ بەسەر بەندەرا بکێشێت، هەر هەموو ئەمانە بۆ من رێك زناکی کوێران بوون، کە بەر لەچوونە زندانم ، بەباشی دەمناسین. بەڵێ ، ئەمە ئەو سەعاتە بوو کە جارانی زۆر پێش ئێستا تیایدا شادمان بووم. ئەو شتەی کە ئەوسا لەم سەعاتەدا چاوەڕوان بووم، هەمیشە خەوێکی سووك و بێ خەون بوو. بەڵام لەگەڵ هەموو ئەمەشا شتێك گۆڕابوو. چونکە لە چاوەڕوانی سبەینێدا تەنیا ژووری زندانەکەم بوو کە دەیگرتمە خۆی. وەك بڵێی ئەو جادە ئاشنایانەی کە لە ئاسمانی هاویندا رەسم کرابوون دەیانتوانی بە شێوەیەکی یەکسان هەم بگەنە خەوی بێگەرد، و هەم بگەنە زندان.

((4))

تەنانەت لەسەر کورسی تاوانبارانیش دا مایەی سەرنجە کە مرۆڤ گوێ لەقسەی کەسانی دی بگرێ دەربارەی خۆی. دەتوانم بڵێم لە قسەکانی دادستان و پارێزەرەکەما لەڕاستیدا زیاتر دەربارەی شەخی من قسە کرا تا دەربارەی تاوانەکەم. ئایا ئەم قسەو گەنگەشانە زۆر لێکدی جیاواز بوون؟ پارێزەرەکە دەستی هەڵدەبڕی ووەکو تاوانبارێك بەرگری لێدەکردم و داوای بەخشینی بۆ دەکردم. دادستانەکە دەستی درێژ دەکردو تاوانباری منی رادەگەیاند، بێ ئەوەی داوای بەخشینم بۆ بکات، لەگەڵ ئەمەشا شتێك بەشێوەیەکی نادیارو ئاڵۆز نارەحەتی دەکردم، وێڕای جەنجاڵی بیرم، زۆر جار بەسەرما دەهات کە قسەیەك بکەم. لێ پارێزەرەکەم لەوکاتەدا دەیگووت: ((بێدەنگ بە، بێدەنگی زیاتر بە قازانجی تۆیە.)) لەوە دەچوو کە کاری دادگاییەکە لە دەرێی بوونی مندا حەل وفەسڵ بکەن وهەموو شتێك بەبێ تەدەخولی من بەرێوە دەچوو. بەبێ ئەوەی پرسێك بەمن بکەن یان ڕایەکم وەربگرن، چارەنووسی من دیاری دەکرا. جارجارێ لە

کەللـەی دەدام کـە قسـەی هـەمووان بـبڕم و بڵـێم: ((بەهـەرحاڵ کـێ تاوانبـارە؟ تاوانبـاربوون مەسەلەیەکی گرنگە. ومنیش قسانم هەیە کە پێویستە بیکەم!)) لێ کە بیرم دەکردەوە دەمبینی هیچم پێ نییە بیڵێم. ئەمە جگە لەوەی کە دەبێ ئیعتراف بکەم کە ئەو کەیفەی پیاو لە مژولکردنی خەڵکی بە خۆوە دەیبێنێ، زۆر ناخایەنێ. بۆ نموونە مرافەعەکانی دادستان زۆر زوو بێتاقەتیان کردم. تەنیا هەندێ بڕگە یا رەفتار یا هەندێ ڕستەی تەواو کە لە کۆی قسەکانی جیابوون، سەرنجیان رادەکێشام یان دەیانهاڕوژاندم.

ئەگەر بە هەڵە نەچووبم، بنەمای بیرکردنەوەی دادستانەکە ئەمە بوو کە من تاوانەکەم بە ئانقەست ئەنجام دابوو. یان بەلای کەمەوە هەوڵی دەدا ئەوە بسەلمێنێ. وەکو خۆی دەیگووت: ((ئاغایان بۆ سەلماندنی ئەم بۆچوونەم نەك بەڵگەیەك بەڵکو دوو بەڵگەی بتەوم بەدەستەوەیە. یەکەم لەبەر رۆشنایی ئاشکراو بێ چەندو چوونی رووداوەکان و دووەم لەبەر ئەو رۆشناییە لێڵەی کە دەرونی ئەم رۆحە تاوانکارە بۆمی فەراهەم دەکات.)) ئەوجا هەموو رووداوەکانی لە دوای مەرگی دایکمەوە بە کورتی گێڕایەوە. ئەمجارەش بێ موبالاتی و خەمساردی من، بێ ئاگاییم لە تەمەنی دایکم، چوونە مەلەوانیم لە رۆژی پاش مردنی دایکم، ئەویش لەگەڵ ژنێکا، سینەمای فرناندل و دواجار گەڕانەوەمی لەگەڵ ماری دا بۆ ماڵەوە دووبارە کردەوە.

لەم دەمەدا ماوەیەك بیرم کردەوە تا لە قسەکەی حاڵی بم. چونکە سەبارەت بە ماری دەیگووت: ((ماشوقەکەی))و بەلای منەوە ماری تەنیا ماری بوو. ئەوجا یەکسەر هاتە سەر باسی ریمۆن، و ئیدی زانیم کە تێگەییشتنی بۆ رووداوەکان لە ڕونی و ڕاستی بەدەر نییە. ئەوەی ئەو دەیگووت لە ڕاستییەوە نزیك بوو. من لەگەڵ ریمۆندا نامەیەکم نووسی بوو تا ماشوقەکەی فریوو بدەم و تەسلیم بە بەدرەفتاری کابایەکی((ئەخلاق گومانـاوی.)) بکەم. لە کەناری دەریادا ڕەقیبەکەی ریمۆنم هاڕوژاندبوو، ریمۆن زامدار بوو بوو ومن دەمانچەکەیم بردبوو و بەتاقی تەنیا گەڕابوومەوە تا بەکاری بێنم. وەکو چۆن پێشتر نەخشەم بۆ کێشابوو گوللەیەکم بەکابرای عەرەبەوە نابوو: چاوەڕوانم کردبوو و((هەر بۆ دڵنیابوون لەوەی کە کارەکە بەباشی ئەنجام دراوە)) هەمدیس بەکاوەخۆو بەوردی و بە هوشیارییەوە چوار گوللەی دیکەم تیا خاڵی کردبووەوە.

دادستانەکە گووتی: ((فەرموون ئاغایان م لەبەردەم ئێوەدا باسی ئەو زنجیرە رووداوانەم کرد کە ئەم پیاوەیان بە هوشیارییەوە بەرەو قەتڵ بردووە- وگووتی- من جەخت لەسەر ئەم مەسەلەیە دەکەمەوە. چونکە لێرەدا باس باسی تاوانێکی ئاسایی یا کارێکی لائیرادی نییە، کە ئەنگۆ بتوانن حیسابی کاریگەریی وەزع و حاڵەکانی بۆ بکەن، ئەم پیاوە زیرەکە، هوشیارە، گوێتان لە قسەکانی بووە، وانییە؟ دەزانێ چ وەڵامێك بداتەوە. بایەخی پەیڤان دەزانێ و ناشێت بگوترێ بێ ئاگایانەو بێ مەبەست ئەو کارەی ئەنجام داوە.))

من گوێم دەگرت و گوێم لێ بوو کە بەزیرەك و هوشیارم دەزانن. بەڵام باش حاڵی نەدەبووم کە چۆن دەشێت خەسڵەتی کەسێکی ئاسایی بە بارێکی قورس بۆ تاوانبارێك بێتە ژماردن. بەهەر حاڵ ئەم بابەتە پەستی کردم و ئیدی گوێم لە دادستانەکە نەگرت تا ئەو دەمەی کە گوێم لێ بوو

دەیگووت: ((ئایا هیچ پەشیمانییەکی دەربڕیوە؟ هەرگیز ئاغایان! بە درێژایی ماوەی تەحقیقەکە تەنانەت تاقە جارێکیش ئەم شەخسە سووی لە تاوانە چەپەڵەکەی خۆی نەخواردووە.)) لەم ساتەدا، لە کاتێکا کە درێژەی بە قسە ناخۆشەکانی خۆی، کە لەراستیا هۆیەکەیم نەدەزانی، دەدا، بۆ لای من وەرسوڕاو قامکی بۆ ڕاکێشام. هەڵبەتە ناچاربووم کە هەق بەو بدەم. من زۆر لەو کارەی کە کردبووم ژێوان نەبووم. بەلاّم سەرم لەم هەموو کەرەب و کینەکێشییە سوڕ دەما. حەزم دەکرد دۆستانەو بگرە دڵسۆزانە ئەوەی بۆ روونبکەمەوە کەتا نهۆ هەرگیز نەمتوانیوە لە هیچ شتێك ژێوان ببمەوەو سووی لێ بخۆم. من هەمیشە بایەخم بەوەداوە کە روودەدا، ئەمرۆ بێ یا سبەی. بەلاّم هەڵبەتە بەو وەزع و حاڵەوە کە منیان تێ خزاندبوو، نەمدەتوانی لەگەڵ هیچ کەسێکدا بەمجۆرە قسان بکەم. هەقی ئەوەم نەبوو خۆم میهرەبان بنوێنم، هەقی ئەوەم نەبوو خۆم چاکەخواز نیشان بدەم. هەمدیس هەوڵمدا گوێ بگرم. چونکە دادستانەکە دەرهەق بە رۆحی من قسەی دەکرد.

دەیگووت کە: ئاغایانی قازی لە رۆحی من وردبووەتەوە، بەلاّم هیچ شتێکی تیا نەبینیوە. دەیگووت لەڕاستیا من رۆحم نییە وهیچ خەسڵەتێکی مرۆڤانی لە مندا نییە. لەو پرەنسیپە ئەخلاقیانەی کە دڵی مرۆڤ دەپارێزن تاقە یەکێکیانم تیا نییە. و لەسەری رۆیی: ((بێگومان ناتوانین گلەیی نەبوونی شتێکی لێ بکەین کە نەیتوانیوە بە دەستی بێنێ. بەلاّم لێرەدا، لەم دادگاییەدا، فەزیلەتی سەلبی لێبوردەیی و مەدارا بگۆڕێ بۆ فەزیلەتێکی سەخت تر، بەلاّم بالاّتر، بۆ فەزیلەتی دادپەروەری. بەتایبەتی کاتێ کە دڵێکی ڤالا، بەو جۆرەی کە لەم پیاوەدا دەی بینین دەبێ بە هەڵدێرێك و مەترسی ئەوەی لێدەکرێ کۆمەڵگەی تێ بکەوێ.)) لەم دەمەدا بوو کە باسی تەرزی رەفتاری منی لەگەڵ دایکما هێنایە ئاراوە. هەر هەموو ئەو شتانەی کە لەماوەی محاکەمەکەدا باسی کردبوون، دووبارەی کردنەوە، لێ زۆر زیاتر لەو کاتەی کە سەبارەت بە تاوانەکەی من قسەی دەکرد، قسەی کرد. هێندەی درێژدادڕی کرد کە ئەنجام جگە لە گەرمای ئەو بەیانییە هەستم بە هیچی دی نەدەکرد تا ئەو دەمەی کە دادگەرەکە لە قسە وەستاو دوای کەمێك بێدەنگی، دووبارە بەدەنگی بەرزو کاریگەر دەستی بە قسان کردەوە: ((ئاغایان، ئەم دادگایە سبەینێ دەربارەی چەپەڵترین ودزێوترین تاوان، واتا تاوانی بابکوژی داوەری دەکات.)) بە باوەڕی ئەو تەسەور لە هەنبەر ئەم تاوانە ترسناکەدا دەستەوستان دەبێ. دەیگووت بەو پەڕی جورئەت و ڕاشکاوییەوە هێڤیدارە کە دادخوازی جەماوەری خەڵك بێ هیچ کەم و کوڕی و سستییەك سزای ئەم تاوانە بدات. بەلاّم لە گووتنی ئەمەش نەدەپرینگایەوە کە ئەو نەفرەتەی ئەم تاوانی بابکوژییە لە لای دروست کردبوو، لەچاو ئەو نەفرەتەی کە لە ئەنجامی خەمساردی و بێ موبالاتی منەوە لای دروست بووبوو، کەمتر بوو زیاتر نەبوو. هەروەها بەباوەڕی ئەو، پیاوێك کە لەرووی ئەخلاقییەوە دایکی خۆی بکوژێ، وەکو هەمان تاوانکارە کە دەستی تاوانی بۆ ئەو کەسە درێژ کردووە کە ژیانی پێ بەخشیوە، زیان بە کۆمەڵگە دەگەیەنێ. بەهەرحاڵ یەکەمیان زەمینە بۆ دووەمیان خۆش دەکات. یەکەمیان بە شێوەیەك لە شێوەکان سەرمەشقی دووەمەو شەرعیەتی پێ دەبەخشێت، و بەدەم دەنگ بەرزکردنەوە لەسەری رۆیی: ((ئاغایان، من دڵنیام کە ئەگەر بڵێم

ئەو پیاوەی کە لەسەر ئەم تەختە دانیشتووە تاوانەکەی لە گەڵ تاوانی ئەو پیاوەدا کە دەبێ سبەینێ لێرەدا دادگایی بکرێ یەکێکە، ئەوا لێم ناگرن و قسەکەم بە زیادەڕۆیی نازانن. لە ئەنجامدا دەبێ بە سزای خۆی بگات.))لێرەدا دادستانەکە سەروچاوی لە ئارەقە هەڵکشاوی خۆی سڕی و ئەوجا گووتی هەرچەندە ئەرکێك بە سوێی لە ئەستۆیە، بەڵام بێ دوودڵی ئەنجامی دەدات، و رایگەیاند کە من هیچ کارێکم بەکاری کۆمەڵگەوە نەبووە کە بنەرەتیترین یاساو رێ و رەسمەکانیم پێشێل کردووە، و لەدوائەنجاما ناتوانم بە دڵێکەوە کە سەرەتایی ترین کاردانەوەی نییە داوای کۆمەك لە کۆمەڵگەیەکی واهی بکەم، ئەوجا گووتی: ((من سەری ئەم پیاوەم لە ئێوە دەوێ و بەدڵێکی ئاسودەوە ئەم داوایەتان لێدەکەم, چونکە ئەگەرچی لەماوەی ئەم کارە دوورودرێژەمدا چەندین جار داوای ئەم جۆرە سزا قورسانەم کردووە، دەبێ ئەوە بڵێم کە هیچ جارێك بەورەبەرزی ئەمڕۆکەوە، ئەم ئەرکە دژوارەم ئەنجام نەداوە. چونکە گازییەکی بێ چەندو چوون و پیرۆز ئەم ئەرکە دژوارەم دەخاتە ئەستۆ و ئەو نەفرەتەی کە بە دیتنی ئەم پیاوە شەیتان رەفتارە لەلام دروست دەبێ دوا شوێنەواری دوودڵیم لەدڵ دەردەکات.))

کاتێ دادستانەکە لە شوێنەکەی خۆی دانیشت، بێدەنگییەکی هەندێ دوورو درێژ بەرقەرار بوو. من لە گەرماو لە سەرسامیدا گێژو مەنگ بووبووم. سەرۆك تۆزێ کۆکی و بەدەنگێکی یەجگار ئەسپایی لێی پرسیم کە ئاخۆ هیچم نییە بیڵێم؟ هەستام و چونکە حەزم دەکرد قسە بکەم، –ئەللا خوایی گووتم کە بەنیازی کوشتنی ئەو کابرا عەرەبە نەبووم. سەرۆك وەڵامی دایەو کە ئەمە تەنیا قسەیەو گوتی تا ئێستا سەری لە جۆری بەرگرییەکەم دەرنەکردووەو زۆری پێ خۆش دەبێ ئەگەر بەر لە قسەکردنی پارێزەرەکەم، ئەو هۆیانە روونبکەمەوە کە وایان لێکرد بووم ئەم کارە بکەم. من لەکاتێکا قسەکانم تێکەڵ و پێکەڵ دەکردو پەیم بە وەزع و حاڵی گاڵتەبازاڕی خۆم دەبرد. بەپەلە گووتم هەتاو باعیسی ئەم کارە بوو. هۆڵەکە پڕبوو لە پێکەنین. پارێزەرەکەم شانەکانی هەڵتەکاندو یەکسەر رێگەی قسەکردنی درایێ. و رایگەیاند کە تازە درەنگەو پێویستی بە چەند سەعاتێکەو تکا دەکات کە دانیشتنەکە بخرێتە دوای نیوەڕۆ، دادگا قاییل بوو.

لە دوای نیوەڕۆ پانکە کارەباییەکان هەوای قورسی هۆڵکەیان دەجولاندو باوەشێنە بچووك و رەنگاو رەنگەکانی قازییەکانیش بەیەك ئاڕاستەدا دەجولان. پێدەچوو کە بەرەڤانی پارێزەرەکەم هەرگیز تەواو نەبێ. لەگەڵ ئەمەشا لەدەمێکی دیاریکراوا گوێم بۆ رادێرا. چونکە دەیگووت راستە کە من بکوژم. ئەوجا بە هەمان تۆن درێژەی بە قسەکەی خۆی دا . زۆرم پێ سەیر نەبوو هەرجارێ دەهاتە سەرباسی من، وشەی ((من))ی بەکاردەهێنا. بەلای پۆلیسێکا دانەویمەوەو هۆی ئەمەم لێ پرسی، پێی گووتم بێدەنگ بم و پاش تۆزێك گووتی: ((هەموو پارێزەرەکان وادەکەن.)) هەستم کرد کە ئەم کارە هێندەی دی لە دادگاییەکە دوورم دەخاتەوە، زەربی سفرم دەکات. بە گوتەیەکی دی ئەو خۆی لە شوێنی من دادەنات. بەڵام پێم وایە هەر لە ئێستاوە زۆر لە دانیشتنی دادگاییەکە دوور خرابوومەوە. ئەوی راستی بێ پارێزەرەکەشم وەکو مەخسەرەیەك دەهاتە بەرچاو.

زۆ بەپەلەو خێرا بەرگری لە بابەتی ئەو بانگەشانە کرد کە بۆ من کرابوون و ئەوجا ئەویش هاتە سەرباسی رۆحی من. بەلاّم وا هاتە بەرچاو کە زۆر لە دادستانەکە بیّ تواناترە. گووتی: ((منیش لە نزیکەوە سەرنجی رۆحی ئەم پیاوەم داوە، بەلاّم بە پێچەوانەی دادستانی بەرێزەوە، کۆمەڵێك شتم تیا بەدی کردووە. و دەتوانم بڵێم کە پەرە بە پەرەی رۆحی ئەوم خوێندووەتەوە.)) لە کتێبی رۆحی منا ئەوەی خوێندبووەوە کە من پیاوێکی شەریف، کارمەندێکی رێك و پێك و ئیشکەرو پشوودرێژ، و وەفاداربووم سەبارەت بەو دایەرەیەی کە کارم تیا دەکرد. خۆشەویستی هەمووان و هاوخەمی ناخۆشی خەڵکانی دی بووم. بە بۆچوونی وی من کوڕێکی نموونەیی بووم کە بۆ ماوەیەکی زۆر، تا لەتواناما بوو خزمەتی دایکی خۆم کردبوو، و لە دوا ئەنجاما بە هیوا بووبووم کە کەترەخانە، هۆکاری ئاسودەیی و ئارامی، کە دەرامەتی ناچیزی من ئەوەی پیّ هەڵنەدەسوڕا، بۆ ئەم پیرێژنە فەراهەم بکات. و لەسەری رۆیی: ((ئاغایان، من پێم سەیرە کە ئەم هەموو هەراو هوریایە لەسەر ئەم کەترەخانەیە نراوەتەوە. خۆ باشترین بەڵگە لەسەر سوودو گەورەیی ئەم دەزگایانە ئەوەیە کە دەوڵەت بەخۆی کۆمەکی داراییان دەکات.)) بەلاّم چ قسەیەکی لەمەڕ رێورەسمی ناشتنەکە نەکرد و هەستم کرد کە گووتە بەرگرییەکەی لەم رووەوە نوقوستانە. بەلاّم بە هۆی ئەم هەموو رستە درێژانەو ئەم رۆژانەو ئەم سەعاتە بیّ کۆتاییانە کە باسی رۆحی منیان تیا کردبوو، هەستم کرد کە هەموو شتێك لەبەرچاوم بووە بە ئاوێکی بیّ ڕەنگ و من تیایدا دووچاری سەرەگێژکیّ بووم.

لەئەنجاما تەنیا ئەوەندەم بە بیر دیّ کە کاتیّ پارێزەرەکەم درێژەی بەقسەکانی خۆی دەدا، لە کوچەو کۆلاّنەکانەوە، لەناو هۆڵەکەو لەناو دادگاکەوە، دەنگی شەیپوری بەستەنی فرۆشێك دەنگی دایەوەو گەییە گوێم. یادو بیرەوەریانی ژیانێك کە چیتر پەیوەندی بە منەوە نەبوو، بەلاّم من ناچیزترین و مکومترین شادییەکانی خۆم تیا بینی بووەوە، هێرشیان بۆ هێنام: بۆن وبەرامەی هاوین، گەرەکێك کە خۆشم دەویست، ئاسمانی شەو، خەندەو جلەکانی ماری. ئەو کارە بێهودانەی کە لەم دادگایەدا ئەنجامم دەدا بینی گرتم. خواخوام بوو زووتر تەواوی بکەن، تا دووبارە بۆ ژوورەکەم بچمەوەو بخەوم. بۆیە بەحالّ گوێم لەپارێزەرەکەم بوو کە لەکۆتایی قسەکانیا هاواری کردو دەیگووت کە دادپرسان، کارمەندێکی شەریف بەهۆی ئەوەوە کە بۆ ساتێك شعوری خۆی لەدەست داوە، حوکمی مەرگ نادەن، و داوای سووککردنی سزای ئەو تاوانەی دەکرد کە من لەئێستاوە باری سەنگینیم هەڵدەگرت ودەیگوت توندترین سزا بۆ من پەشیمانی ئەبەدییە. دانیشتنەکە هەڵگیراو پارێزەرەکەم بە شەکەتی دانیشت. لیّ هاوکارانی بۆ دەست خۆشی هاتن بۆلای. ڕستەی ((جوانبوو ئازیزەکەم)) بەرگویّ کەوت. تەنانەت یەکێك لەوانە بۆ سەلماندنی قسەکەی خۆی ڕای منی پرسی و گووتی: ((وانییە؟)) من قسەکەیم سەلماند، بەلاّم دەستخۆشییەکەم راستگۆیانە نەبوو. چونکە زۆر ماندوو بووبووم.

لەم کاتانەدا، لەدەرەوەی دادگا، رۆژ بەرەو تەواو بوون دەچوو و دەقی گەرما کەمتر بووبووەوە. بەو دەنگانەیا کە لە کۆلاّنەکانەوە دەگەیینە گوێم هەستم بە جوانی خۆر ئاوا کرد. هەمووان هەرچاوەروان بووین، ئەوەی کە چاوەڕوانی بووین، تەنیا پەیوەندی بە منەوە بوو.

سەیرێکی ناو هۆڵەکەم کردەوە، هەموو شتەکان وەکو رۆژی یەکەم بوون. نیگام لە نیگای رۆژنامەوانە چاکەت کەوەییەکەو ژنە زیتەڵەکە هەڵەنگووت. ئەمە وای لێکردم بیرم بکەوێتەوە کە بە درێژایی ماوەی دادگاییەکە چاوم بۆ ماری نەگێڕابوو. لەبیرم نەکردبوو، بەلاّم زۆر مژول بووم. ئەوم لە نێوان سیلست و ریمۆندا بینی. سوکە ئاماژەیەکی بۆ کردم. لەتۆوایە دەیگووت: ((ئاخری.))و سیمای کەمێك نیگەرانیم بینی کە پێدەکەنی. لێ هەستم دەکرد کە دڵم گیراوەو تەنانەت نەمتوانی وەلاّمی خەندەکەشی بدەمەوە.

قازییەکان هاتنە سەر جێگای خۆیان. بەپەلەیەکی زۆر خێرا زنجیرە پرسیارێك بۆ قازییەکان خوێنرایەوە. گوێم لە وشەیەلێ: ((تاوانبار بەکوشتن،))... ((قەستی پێشوەختە)) ((فاکتەرێن سوککردن)) بوو. قازییەکان وەدەرکەوتن و منیان بۆ ئەو هۆڵە بچووکە بردەوە کە پێشتر لەوێ چاوەڕوان بووم. پارێزەرەکەشم خۆی گەیاندمێ. زۆر بە پەلە قسەی دەکرد. بە دڵنیایی و میهرەبانییەکی ئەوتۆ دوواندمی کە پێشتر لێم نەدی بوو. پێی وابوو کە قەزییەکە بە باشی دەڕوات و من بەچەند ساڵێ حەپس لەگەڵ کاری سەختا لەم گرفتارییە دەخەلەسم. لێم پرسی ئەگەر داوەرییەکە خراپ شکایەوە ئومێدی ئیعتراز هەیە؟ وەلاّمی دامەوە نە. چونکە ئەو بۆ ئەوەی ئەندامانی دادگا تورەو نارەحەت نەکات عادەتی وایە کە پێشوەختە داوای تازەکردنەوە ناکات. وبۆی رونکردمەوە کە هەروا بەئاسانی و بێ چ هەنجەتێك ئەم جۆرە حوکمە تەمیز ناکرێتەوە. بۆچوونەکەیم پێ پەسندبوو و خۆم تەسلیمی بەڵگەکانی ئەو کرد. ئەگەر ئاسایی بڕوانینە بابەتەکە، دەبینین مەسەلەیەکی تەواو ئاساییە. بەپێچەوانەوە دووچاری کاغەزبازییەکی خۆڕایی دەبین و پارێزەرەکەم گووتی: ((بەهەرحاڵ هەرچۆنێ بێ دەتوانی بە شێوەیەکی ئاسایی داوای تەمیز بکەی. بەلاّم من دڵنیام کە ئەنجامی داوەرییەکە بە قازانجی ئێمە دەبێ.))

ماوەیەکی زۆر چاوەڕوانمان کرد. نزیکەی وابزانم سێ چارەکە سەعات. دوای ئەم ماوەیە، زەنگێك لێدرا. پارێزەرەکەم بەدەم بەجێهێشتنی منەوە گووتی: ((سەرۆکی دادگا نهۆ وەلاّمەکان دەخوێنێتەوە. تەنیا بۆ ڕاگەیاندنی حوکمەکە تۆ بانگ دەکەنە ژوورەوە.)) تەقەی چەند دەرگایەك هات. خەڵکانێك بە قاڵدرمەدا غاریان دەدا کە نەمدەزانی نزیکن یا دوور. ئەوجا دەنگێکی منگم بەر گوێ کەوت کە لە هۆڵەکەدا شتێکی دەخوێندەوە. کاتێ کە دیسان زەنگ لێدرایەوەو دەرگا ژوورە بچووکەکە کرایەوە، شەپۆلی بێدەنگی هۆڵەکەم بۆ هات. هەر بێدەنگی بوو وکاتێ کە بینیم ئەو رۆژنامەوانە لاوە چاوی لێ گواستوومەتەوە، هەستێکی غەریب دایگرتم. سەیری لای ماری یەوەم نەکرد. دەرفەتی ئەم کارەم نەبوو. چونکە سەرۆك بەشێوەیەك غەریب پێی گووتم کە بەناوی میللەتی فەرەنساوە لە مەیدانێکی گشتیدا، لە ملم دەدرێ. هەنگێ وام بە خەیاڵدا هات کە مانای ئەو هەستەی کە بە هەموو سیماکانەوە دەمخوێندەوە، تێدەگەم. وا تێدەگەم کە جۆرە هەستێکی رێزو حورمەت بوو. پۆلیسەکان زۆر میهرەبان بوون لە گەڵما. پارێزەرەکەم دەستی خستە سەر مەچەکم. ئیدی بیرم لە هیچ شتێك نەدەکردەوە. بەلاّم سەرۆك لێی پرسیم ئایا هیچ شتێکم نییە بیڵێم. کەمێك بیرم کردەوەو گووتم: ((نە.))و ئیدی بردیانم.

بۆ جاری سێیەم دیتنی کەشیشم رەتکردەوە. هیچم نەبوو پێی بڵێم. تاقەتی قسەکردنم نەبوو. ئەمە جگەلەوەی کە بەو زووانە دەی بینم. ئەوەی لەم کاتەدا بۆ من گرنگە، هەلاّتنە لەم میکانیزمە، زانینی ئەمەیە کە ئایا مەفەرێك بۆ هەلاّتن لەم چارەنووسە حەتمییە هەیە؟ ژوورەکەیان گۆڕیم. لەم ژوورەدا، کاتێ کە ڕادەکشێم، ئاسمان دەبینم. جگە لە ئاسمان چیدی نابینم. هەموو رۆژەکانم بە تەمەشاکردنی ئاوابوونی رەنگەکانی رووی ئاسمان کە شەو دەدەنە دەم رۆژەوە، بەسەردەبەم. بەڕاکشانەوە دەستەکانم دەنەمە ژێر سەرم و چاوەڕوان دەکەم. نازانم چەندجارم لە خۆ پرسیوە ئایا لە ناو مەحکومان بەمەرگدا کەسێك هەبووە توانی بێتی لەم میکانیزمە هەڵێ. بەر لە ئیعدام کردنەکە وون بووبێ و بازنەی ریزی پۆلیسانی پچڕی بێ؟ ئەوسا لەسەر ئەوەی کە لەمەوپێش بەئەندازەی پێویست لە مەسەلەی ئیعدام و تول و تەفسیلی ئیعدام ورد نەبووبوومەوە ،خۆم سەرزەنشت دەکرد. مرۆڤ پێویستە هەمیشە بایەخ بەم مەسەلانە بدات. کێ دەزانێ چ روو دەدا. منیش وەکو هەموو خەڵکی ڕاپۆری رۆژنامەکانم خوێندبووەوە. بێگومان لەم بارەیەوە کتێبانی تایبەتی هەبووە کە من وەکو پێویست خولیای خوێندنەوەیان نەبووبووم. لەوەیە ئەگەر ئەمەم کردبا، هەندێ حیکایەتانم لەمەڕ هەلاّتن پەیدا کردبا. هەنگێ دەمزانی کە بەلای کەمەوە بۆ تاقەجارێك رەورەوەکەوەستا بووەو لەم پەلەکارییە حەتمییەدا، رێکەوت و شانس بۆ تاقەجارێك، هەندێ شتیان گۆڕی بووە. یەك جار! لە روویەکەوە پێم وایە ئەم تاقە جارەش بۆ من بەس بوو. دڵم باقییەکەی تەواو دەکرد. رۆژنامەکان بەزۆری قەرزێکیان دەکرد کە کۆمەڵگە لێمانی دەوێ. بەگووتەی ئەوان تاوانبار یا خەتاکار دەبێ ئەم قەرزە بداتەوە. بەلاّم ئەمە لەگەڵ خەیاڵ و وێنادا ناگونجێ. نە، ئەوەی بەلای منەوە گرنگ بوو، ئەگەرو دەرفەتی هەلاّتن بوو، بازدانێك بوو بۆ دەرەوەی ئەم هاماجە توندو زاڵمانەیە، ڕاکردنێکی شێتانە بوو کە هەموو ئەگەرێکی هیواداریی تێدا بوو. هەڵبەتە ئەم هیوادارییە بۆی هەبوو ئەمە بێ کە هەلاّتووەکە لە سوچێکی جادەیەکداو رێك لەگەرمەی راکردنا بە زەبری گوللەیەك بێتە کوشتن. بەلاّم دوای تاوتوێ کردنی هەموو لایەنەکانی کارەکە، هیچ شتێك دەرفەتی ئەم فەنبازییەی نەدەدام، هەموو شتێك ئەم فەنبازییەی لێ قەدەغە دەکردم.و دووبارە ئەم دەزگا میکانیکییە بەگیری دێنامەوە.

هەرچیم دەکرد نەمدەتوانی ئەم یەقینە بێ شەرمانەیە دەربارەی خۆم قبوڵ بکەم. چونکە لە نێوان ئەو حوکمەدا کە لەسەر بناغەی ئەم یەقینە داڕێژرابوو وچوونە پێشەوەی یەقینەکە لەو ساتەوە کە حوکمەکە ڕاگەیەنرابوو، ناکۆکییەکی کۆمیدیانە هەبوو. لەبەر ئەم حەقیقەتەی کە حوکمی دادگا لەبری لەسەعات هەڤدەدا بخوێنرێتەوە، لەسەعات بیستدا خوێندرابووەوە، ئەم حەقیقەتەی کە دەشیا رەئی دادگا شتێکی تەواو جیاوازبێ ،ئەم حەقیقەتەی کە حوکمەکە لەلایەن کەسانێکەوە کە جلی ژێرەوەیان دەگۆڕن، دەرکرابوو، وبەناوی بیرۆکەیەکی تەمومژاوی وەکو میللەتی فەرەنسا(یا ئاڵمان یا چین)ەوە دانرابوو، وام هات بەبیرا کە هەموو ئەمانە بەشی هەرە سەرەکی جدی بوونی ئەم حوکمەی دەسڕییەوە. لەگەڵ ئەمەشا، لەوساوە کە ئەم قەرارە

دەرچووبوو، ناچاربووم بیسەلمێنم کە جێبەجێکردنەکەی وەکو ئەم چوار دیوارەی کە خۆم تیا لە قاڵب دەدەم مکوم وجدییە.

لەم دەمانەدا ئەو حیکایەتەم وەبیر هاتەوە کە دایکم سەبارەت بە بابم بۆی دەگێڕامەوە. من بابی خۆم نەدی بوو. تەنیا شتێ کە دەربارەی ئەم پیاوە لە یادم مابوو، هەر ئەمە بوو کە دایکم لەمەڕ وی بۆی دەگێڕامەوە: ڕۆژێ چووبوو بۆ تەمەشاکردنی ئیعدامکردنی پیاوێ. هەرچەند چوونەکەی پێ ناخۆش دەبێ، بەڵام هەرچووبوو بۆ تەمەشاکردنەکەو، دوای گەڕانەوە تا ماوەیەك بەیانیان دەرشایەوە. ئەوسا هەندێ بەم کارەی بابم قەڵیس بووم. بەڵام ئێستا بۆم دەرکەوتبوو کە زۆر ئاسایی بووە. چۆن تا نهۆ نەمزانی بوو کە هیچ شتێك لە حوکمی ئیعدامێك گرنگتر نییە. بەکورتی ئەمە تەنیا شتێك بوو کە بەڕاستی شایستەی بایەخ پێدان بێ. ئەوجا بیرم کردەوە ئەگەر بەرێکەوت لەم زندانە رزگار بووم، دەچمە تەمەشای جێبەجێکردنی هەموو حوکمێکی ئیعدامان. پێم وایە هەڵەبووم لە بیرکردنەوە لەم ئەگەرە. چونکە بیرکردنەوە لەمەی کە بەیانییەکی زوو خۆم لەدەرەوەی بازنەی پاسەوانانا بەئازادی دەبینمەوەو بەهەرحاڵ لەو دیو ئەوانەوە دەبم، بیرکردنەوە لەوەی کە ڕووداوێکی واهی بە چاوی خۆ دەبینم و ڕەنگە دوای تەمەشاکردن دووچاری هێڵنج و ڕشانەوەبم، ئەم تەسەورو خەیاڵانە دەبوونە مایەی ئەوەی شەپۆلە شادمانییەکی ژەهراوی دڵم بگرێ، بەڵام ئەم خەیاڵانە ئەقڵانی و لۆجیکی نەبوو. چونکە دوای کەمێك سەرمایەکی تووش دەکەوتە گیانم کە لەژێر لێفەکەمەوە بەتوندی هەڵەلەرزیم و بێ ئەوەی جڵەوی خۆم پێ بگیرێ دانەجیڕەم پێدەکەوت.

بەڵام، هەڵبەتە بنیادەم ناتوانێ هەمیشە هەر ماقوڵ بێ. بۆ وێنە جاران هەندێ کات پرۆژە یاسام دادەڕشت. بەجۆری سزاکاندا دەچوومەوەو دەستکاریم دەکردن، ئەوەم بۆ دەرکەوتبوو کە مەسەلەی بنەرەتی ئەمەیە کە سوکە ئومێدێك بە مەحکوم بدرێ. یەك لە هەزاری شانسێکی واهی بەس بوو بۆ ئەوەی گەلێك لەمەسەلەکان بگۆڕێ. بۆ نموونە وام بە خەیاڵا دەهات کە دەشێت دەرمانێکی کیمیایی تایبەتی بەدەست بهێنرێ کە بەکارهێنانی لە هەر دە نەفەرا نۆ نەفەر لەنەخۆشان((لە خەیاڵی خۆدا نەخۆشم لە جیاتی مەحکوم بەکار دێنا.)) بکوژێت. بەمەرجێ خودی نەخۆشەکە بەمە بزانێ. چونکە پاش وردبوونەوەو لێکۆڵینەوەی وردی شتەکان، بۆم دەرکەوت کە خەوشی بنەڕەتی ئیعدام بە ساتۆری گیوتین لەمەدایە کە هیچ جۆرە شانسێکی تێدا نییە. بە هیچ جۆرێ. بەم جۆرە ئیعدامە مەرگی نەخۆش حەتمییە. ئەم جۆرە ئیعدامە کارێکە بڕاوەتەوە وسیستەمێك بوو گۆڕان ناپەزێر وسۆزێ بوو دەربارەی کارێك کە ئەگەری هیچ جۆرە گەڕانەوەیەکی تیا نییە، خۆ ئەگەر بە هۆی موجیزاتێکەوە ساتۆرەکە دانەیەتەوە، کارەکە دووبارە دەکەنەوە جا لەئەنجامی ئەمەوە، دەبوایە مەحکوم خۆزیا بخوازێ ئامێرەکە باش کار بکات، کە ئەمە لە هەموو شت پتر مایەی نارەحەتی بوو. من دەڵێم: ئەمە لایەنی عەیبداری کارەکەیە. ئەمە لەلایەکەوە تارادەیەك دروستە. بەڵام لەلایەکی دیکەوە ناچار بووم بیسەلمێنم کە هەموو نهێنی و ڕازی ڕێکخراوێکی باش لەمەدا پەنهانە. بەڵێ، لەم حاڵەدا مەحکوم ناچاری هاوکاری مەعنەوییە. قازانجی لەمەدایە کە کارەکان بێ هیچ کۆسپێك جێ بەجێ بن.

هەروەها ناچاربووم بیسەلمێنم کە تا ئێستا ئەو بۆچوونانەی لەمەڕ ئەم پرسانە هەمبوون دروست نەبوون. ماوەیەك وام خەیاڵ دەکرد– ونازانم بۆچی– کە بۆ چوونە پای گیوتین(مەقسەڵە) دەبوایە بچییە سەر سەکۆیەك و بە پەیژەدا سەربکەوی. وادەزانم ئەم خەیاڵە زادەی شۆڕشی 1789بوو. دەمەوێ بڵێم بەهۆی هەموو ئەو شتانەوە بوو کە دەربارەی ئەم بابەتانە فێریان کردم یا نیشانیان دابووم. بەڵام بەیانییەك، وێنەیەکم بیرکەوتەوە کە رۆژنامەکان بەبۆنەی ئیعدامکردنێکی پڕ دەنگ و دەنگدانەوە بڵاویان کردبووەوە. لەو وێنەیەدا، ئامێری ئیعدامەکە(مەقسەڵەکە) زۆر بەبێ بایەخی لەسەر عاردەکە دانرابوو. لەوە تەنگتر بوو کە تەسەورم دەکرد. سەیر بوو کە پێشتر بیرم لەم وێنەیە نەکردبووەوە. ئەم ئامێرە لە وێنەکەدا بووە مایەی ڕاکێشانی سەرنجی من چونکە وەکو دەزگەیەکی وردو پەرداختەو بریقەدار دەینواند. بنیادەم هەمیشە دەربارەی ئەو شتەی نایناسێت موبالەغە دەکات. من دەبوایە بە پێچەوانەوە پەی بە سادەیی شتەکان ببەم . چونکە ئامێرەکە لە ئاستی ئەو زەلامەدایە کە بەرەولای دەچێت. مەحکومەکە بەجۆرێ بەرەولای دەچێت وەك ئەوەی بچێتە دیداری کەسێك. ئەمە لەلایەکەوە مایەی ناڕەحەتی بوو. چونکە سەرکەوتن بەسەر سەکۆکەداو بەرزبوونەوە بۆ ئاسمان بۆ خەیاڵ و تەسەور خۆشتر بوو. بەڵام لێرەدا ئامێرەکە هەموو شتێك وردو خاش دەکات، دەیبڕێنێتەوە، و مەحکومەکە بەبێ دەنگی، بە کەمێك شەرمەوەو بە وردییەکی زۆرەوە دەکوژێت.

دوو شتی دیکەش هەبوون کە هەمیشە بیرم لێدەکردنەوە: سپێدەو تەمییزخوازی. لەگەڵ ئەمەشا سێ ودووی خۆم دەکردو هەوڵم دەدا کە ئیدی بیر لەم شتانە نەکەمەوە. ڕادەکشام، دەمڕوانییە ئاسمان و هەوڵم دەدا دڵی بدەمێ. ئاسمان کەسك دەبوو، شەو دەهات. هەمدیس هەوڵم دەدا ڕەوتی بیرکردنەوەم بگۆڕم. گوێم لەترپەی دڵم دەگرت. هەرگیز نەمدەتوانی خەیاڵی ئەوە بکەم کە ئەم دەنگەی ئەم هەموو ماوە درێژە لەگەڵما بووە بتوانێ بوەستێ. من هەرگیز خەیاڵ و خەیاڵکردنێکی ڕاست و دروستم نەبووە، لەگەڵ ئەمەشا هەوڵم دەدا ئەو چەند ساتەی کە ئیدی لێدان و ترپەی ئەم دڵە لە مێشکما دەنگ ناداتەوە لە خەیاڵی خۆدا بەرجەسە بکەم. بەڵام بێهودە. سپێدەو تەمییزخوازی بەرێوەبوون، لەبەردەمما بوون. سەرەنجام دەگەییمە ئەم ئەنجامەی کە بەخۆ بڵێم ئاقڵانیترین کار ئەوەیە کە زۆر لەخۆ نەکەم.

ئەمەم دەزانی کە سپێدە دێن بە دووما. بەشێوەیەکی گشتی شەوانم بەچاوەڕوانی ئەم سپێدەیەوە دەقەتاند. هەرگیز حەزم لێ نەبوو غافڵگیر ببم. کە شتێکم بۆ دێتە پێشێ حەزدەکەم کە تەیارو ئامادەبم. هەرلەبەر ئەمەش بەڕۆژەوە کەمێك دەخەوتم و بەدرێژایی شەوان چاوەڕوان بووم کە روناکی لە کلاورۆژنەکەی ئاسمانەوە هەڵبێ. دژوارترین کاتم، ئەو کاتە نادیارەبوو کە دەمزانی حوکمەکەی تیا جێبەجێ دەکەن. کە نیوەشەو دەبوری چاوەڕوانم دەکرد و پێشتر هەرگیز گوێچکەم ئەم هەموو دەنگەی نەگرتبوو، و یا ئەم هەموو دەنگە وردانەی دیاری نەکردبوو. ئەلهەقی دەتوانم بڵێم کە بەشێوەیەك لە شێوەکان بەدرێژایی ئەم ماوەیە بەخت یارم بوو. چونکە هیچ کاتێك گوێم لەدەنگی پێیەك نەبوو. دایکم زۆرجار دەیگووت کە هیچ کاتێ مرۆڤ بەتەواوەتی بەدبەخت نییە. لەزندانەکەما، گاڤێ کە ئاسمان سوور دەبوو، و ڕۆژی تازە

بەئەسپایی بۆ ژوورەکەم دەخزی، قسەکەی ئەوم دەسەلماند. چونکە زۆر چاك دەشیا گوێم لەدەنگی پێیەك بێ وزۆر چاك دەشیا دڵم بتەقێ. ئەگەرچی کەمترین و بچووکترین دەنگ بەرەو دەرگاکەی دەبزواندم، ئەگەرچی گوێم بە تەختەی دەرگاکەوە دەناو بە شپرزەییەوە هێندەم چاوەڕوان دەکرد تا دەنگی خۆم دەژنەفت و کە گوێم لێدەبوو وەکو خنکەخنکی تۆپینی سەگ دەچێت، ترسم لێدەنیشت، لە کۆتایی ئەم کارەشدا دڵم نەدەتەقی..و هەنگێ بیست و چوار سەعاتی دیکەم قازانج دەکرد یا دەبردەوە.

بەدرێژایی رۆژ بیرم لە تەمییز دەکردەوە. پێم وایە بە باشترین شێوە سوودم لەم بیرە وەرگرتبوو. کە حیسابی خۆم دەگرتەوە، باشترین دەسکەوتم لە بیرەکانی خۆم بەدەست دێنا هەمیشە خراپترین گریمانەم دەکرد. و وام گریمانە دەکرد کە داوای تەمییزو بەخشینەکەم رەت کراوەتەوە. ((ئێ، کەواتە دەمرم.)) ئەمە زۆر زووتر لە شتەکانی دی ئاشکرابوو. هەموو خەڵکی دەزانن کە ژی شایستەی ژیان نییە. بەڕاستی من لەوە بێ ئاگا نەبووم کە مردن لە سی ساڵیدا یان لە هەفتا ساڵیدا گرنگییەکی ئەوتۆی نییە، چوونیەکە، چونکە، هەڵبەتە لەهەردوو حاڵەتەکەدا پیاوان و ژنانی دیکە دەژین. و ئەمە هەزاران ساڵ بەردەوام دەبێ. بەکورتی، چ شتێك لەمە روونتر نەبوو. هەمیشە من بووم کە دەمردم، چ ئێستا بێ و چ بیست ساڵی دیکە. بەڵام ئەوەی لەم کاتەدا کەمێك ناڕەحەتی دەکردم، ئەوەبوو کە بیرم لەبیست ساڵی ئایندە دەکردەوە هەستم بە داچڵەکینێکی ترسناك دەکرد. بەڵام بۆ دامرکاندنەوەی ئەم داچڵکینە دەروونییە ئەوەندە بەس بوو کە بیرکردنەوەو هزرینی بیست ساڵی ئایندەم لەبەرچاودا بەرجەستە بکەم وبزانم کە لەو زەمانەشدا هیچ چارەیەکم نییە جگە لە قاییل بوون بە مەرگ. کاتێ کە مەرگی بنیادەم بوو بەشتێکی بەڵگە نەویست ئیدی چۆنییەتی و کاتی مردنەکە بایەخێکی نییە. کەواتە((دژوار ئەمە بوو کە ئەم (کەواتەیە) لە بەڵگەو هەنجەتە هزرییەکان دوور نەدەخرایەوە)) کەواتە دەبووایە بەڕەت کردنەوەی تەمییزەکەم قاییل بم..

لەم ساتەدا، دەتوانم بڵێم تەنیا لەم ساتەدا بوو کە هەقی ئەوەم هەبوو بەجۆرێك رێگە بەخۆم بدەم کە لە دووەمین گریمانە نزیك ببمەوە. واتە عەفوو بکرێم. ئەوەی مایەی ناڕەحەتی بوو ئەمە بوو کە دەبووایە ئەم هەڵچوونی خوێن و بەدەنەی کە شادمانییەکی شێتانەی دەڕشتە چاوەکانمەوە لە هەڵچوون بخەم. دەبوایە خۆم وا لێبکەم کە ئەم فریادە دەروونییە کەم بکەمەوەو بیخەمە قاڵبێکی ئەقڵانییەوە. دەبوایە تەنانەت لەم گریمانەیەشدا ئاسایی بم. تا بتوانم کارێکی وابکەم کە گریمانەی یەکەم بەجێتر بنوێنم. و نزیکتر بێ لە ماقولەوە. ئەگەر لەم کارەدا سەرکەوتبام، ئەوا یەك سەعات ئارامیم بەدەست دەهێناوئەمەش خۆی لە خۆیدا کەم نەبوو.

لە ساتێکی ئارامی وەهادابوو کە جارێکی دیکە پێشوازی قەشەم رەفز کرد. ڕاکشابووم و بەڕەنگی زەردی ئاسمانا وام مەزەندە دەکرد کە خۆری هاوین لە ئاوابوون نزیك دەبێتەوە. تازە لە رەتکردنەوەی تەمییزەکەم بووبوومەوە، دەمتوانی هەست بەوە بکەم کە شەپۆلی خوێن بە رێك و پێکی لە بەدەنما دەسورێتەوە. پێویستم بە دیتنی کەشیش نەبوو. دوای ماوەیەکی زۆر بۆ یەکەمجار، بیرم لە ماری کردەوە. دەمێك بوو کە نامەی نەدەنووسی. بەم دەمی زەردەپەڕی

ئێوارەیە بیرم کردەوەو بەخۆم گووت لەوەیە تاقەتی لەوەچووبێ کە ماشقەی بنیادەمێکی مەحکوم بە ئیعدامە. هەروەها ئەوەشم بە خەیالاّ هات کە رەنگە نەخۆش بێ یا مردبێ. هەر یەکێك لەم دووانە بەشێك بوون لە مەسەلە ئاساییەکانی ژیان. چۆن دەمتوانی ئەوە بزانم، لە کاتێك جگە لە بەدەنمان کە نهۆ لێکدی دابڕابوون، هیچ شتێکی دیکە ئێمەی پێکەوە نەدەبەستەوەو بیری یەکتری نەدەخستینەوە. ئەلهەقی لەم ساتە بەدواوە یادی ماری-م لەلا بوو بە شتێکی ئاسایی. ئەگەر مردبێ، گرنگ نییە. من ئەم شتەم پێ ئاسایی بوو. چونکە باش دەمزانی کە خەلّکیش من لەدوای مەرگم لەبیرم دەکەن. کاریان بەکاری منەوە نابێ. تەنانەت نەمدەتوانی بلّێم کە بیرکردنەوە لەم شتە سەخت بوو. لە ڕاستیا هیچ بیرێك نییە کە مرۆڤ لە ئەنجاما لە گەلّیا ڕانەیەت.

رێك لەم کاتەدا کەشیشەکە وەژوورکەوت. کە ئەوم بینی تەزوویەکی لەرزم پێدا هات. ئەویش هەستی پێکردو گووتی هیچ ترسێکم نەبێ. پێم گووت کە عادەتەن دەبوا کاتێکی دیکە بێت. وەلاّمی دامەوە کە ئەم دیدارە دیدارێکی تەواو دۆستانەیەو پەیوەندی بەو داوای تەمییزەوە نییە کە ئەو هیچی دەربارە نازانێ. لەسەر جێگەکەم دانیشت و داوای لێکردم لە نزیکییەوە دانیشم. قەبولّم نەکرد. لەگەلّ ئەوەشا زۆر نەرم و میهرەبان هاتە بەرچاوم.

بۆ ماوەیەك دانیشت. باسکەکانی لەسەر زرانییەکانی بوون و سەری دانەواندبوو و دەیروانییە دەستەکانی، دەستەکانی ناسك و خڕپن بوون، کە جووتێ گیانلەبەری بزێویان بیردەخستمەوە. بەنەرمی بە یەکیدا مالّین. ئەوجا هەر بەم دەقەوە، بەسەری داخراوەوە، ئەوەندە مایەوە کە بۆ ساتێ هەستم کرد کە فەرامۆشم کردووە.

لەپڕ سەری هەلّبڕی و نیگای بڕییە دەموچاوم و گووتی: ((بۆچی هەمیشە خۆت لە دیدەنی من دەدزییەوە.)) وەلاّمم دایەوە کە باوەڕم بەخوا نییە. ویستی بزانێ کە لەم شتە دلّنیام. گووتم تا ئێستا ئەمەم لەگەلّ خۆدا تاوتوێ نەکردووە چونکە ئەم بابەتە بەلای منەوە مەسەلەیەکی بێ بایەخە. هەنگێ خۆی بەدوواوە بردو پشتی بە دیوارەکەوە دا. دەستەکای بە کراوەیی خستنە سەر ڕانەکانی. تەقریبەن وەکو ئەوەی قسە لەگەلّ منا نەکات گووتی هەندێ جار بنیادەم وادەزانێ کە دلّنیایە. بەلاّم لەڕاستیا دلّنیا نییە. من هیچم نەگووت. نیگای کردم و پرسی: ((ڕات لەمبارەیەوە چییە؟)) گووتم رەنگە ئەمە وابێ. بەهەرحالّ رەنگە دلّنیا نەبم لەوەی کە مەبەستمە. بەلاّم تەواو دلّنیام لەوەی کە مەبەستم نییە. و بەڕاستی ئەوەی ئەو دەیگووت بۆ من مەبەست و گرنگ نەبوو.

چاوەکانی وەرگێڕان و بە هەمان دەقەوەو بێ ئەوەی وەزعی خۆی بگۆڕێ لێی پرسیم ئایائەم قسەیەم لە رووی نائومێدییەوە نییە؟ بۆم رونکردەوە کە من نائومێد نیم. تەنیا دەترسم، و ئەمەش ئاساییە. گووتی: ((کەواتە خوا کۆمەکت دەکات. هەر هەموو ئەو کەسانەی کە من لەم وەزع و حالّەی تۆدا دیتومن بۆلای خوا گەڕاونەتەوە.)) گووتم ئەو کەسانە هەقی خۆیان بووە. و ئەمەش دەسەلمێنێ کە ئەوانە وەختی ئەم کارانەیان هەبووە. من نامەوێ کەس یارمەتیم بدات، بەڕاستی کاتی ئەوەم نییە تا بایەخ بەشتێ بدەم کە مەبەستم نییە.

لەم ساتەدا بە نارەحەتییەوە دەستەکانی جولاند. پاشان بەسەر خۆیدا زاڵ بوو و چرچی جبەکەی ریك خست. کاتیێ کە ئەم کارەی تەواو بوو، لەکاتێکا کە بە((هاوڕێم)) دەیدوانم، گووتی ئەگەر ئەو بەم شێوەیە لەگەڵ منا دەدوێ لەبەر ئەمە نییە کە مەحکوم بە مەرگم. بەباوەڕی ئەو ئێمە هەموو هەر مەحکوم بە مەرگین. لێ من قسەکەیم بڕی و ئەم دوو مەحکومیەتە چوون یەك نین. ئەمە جگە لەوەی کە ئەم شتە هەرگیز نابێتە مایەی سوکنایی بیرو ئاسودەیی. قسەکەی سەلماندم و گووتی: ((هەڵبەتە وایە، بەلاّم ئەگەر ئەمڕۆ نەمری،سبەی هەردەمری. هەنگێ ڕووبەڕووی هەمان مەسەلە دەبیتەوە. چۆن تەحەمولی ئەم ئەزموونە ئەستەمە دەکەی؟))وەلاّمم دایەوە رێك وەکو چۆن ئێستا تەحەمولی دەکەم، تەحەمولی دەکەم.

هەنگێ لەجێی خۆی هەستاو رێك چاوی لە دوڕچاوم بڕی. ئەمە گەمەیەکە تایبەتییەو من زۆر چاکم دەزانی. زۆرجار ئەم گەمەیەم لەگەڵ عەمانۆئیل یان سیلست دا دەکردو، بەشێوەیەکی گشتی ئەوان چاویان دادەخست. کەشیشەکەش ئەم گەمەیەی باش دەزانی. یەکسەر ئەمەم بۆ دەرکەوت: نیگای نەدەلەرزی، و هەروەها دەنگیشی نەدەلەرزی کاتێ پێی گووتم: ((کەواتە هیچ ئومێدێکت نییە، بەم بیرەوە دەژی کە بۆ هەمیشە دەمری؟)) وەلاّمم دایەوە: ((بەڵێ)) .

هەنگێ سەری داخست و دووبارە دانیشتەوە. گووتی دڵی بەحاڵی من دەسووتێ و پێی وایە کە تەحەمولی ئەم جۆرە هزرینە بۆ پیاوێك مەحاڵە. من هەستم کرد کە خەریکە بێتاقەتم دەکات. منیش وەرسوڕام و چوومە ژێر کلاّوڕۆژنەکەو شانم بە دیوارەکەو دا. بێ ئەوەی بەتەواوەتی گوێ لە قسەکانی بگرم، گوێم لێ بوو دووبارە دەستی بەپرسیاران لە من کردەوە. بەدەنگێکی شپرزەو خێرا قسەی دەکرد. بۆیە زانیم کە هەڵچووە، و باشتر گوێم بۆ شل کرد.

پێی دەگووتم لێی عەیانە کە داوای تەمیزەکەم قەبوڵ دەکرێ. بەلاّم من دەبوایە خۆم لە باری قورسی ئەو گوناحە رزگار بکەم کە بەسەر شانمەوە بوو. بەباوەڕی ئەو عەدالەتی بەشەری هیچ بایەخێکی نییەو هەر عەدالەتی خوایی شتە. بیرم خستەوە کە عەدالەتی یەکەم منی مەحکوم کردووە. وەلاّمی دایەوە لەگەڵ ئەمەشا ئەم مەحکومییەتە گوناهی منی نەسڕیوەتەوە. گووتم من نازانم گوناه چییە. ئەوان تەنیا ئەوەیان تێ گەیاندبووم کە تاوانبارم. من تاوانبار بووم. و نەهۆ سزاکەیم دەدا، نەدەکرا لەوەی پترم لێ داوا بکەن. لەم ساتەدا، ئەو دیسان هەستایەوە سەرپێ و بیرم کردەوە کە نەدەکرا لەم ژوورەتەنگەدا بە جۆرێکی دیکە بجولێ. یا دەبێ دانیشێ یان بەپێوە بوەستێ. چاوم بڕی بووە عاردەکە. هەنگاوێکی بەرەو من ناو وێستا. لەوە دەچوو زات نەکات بێتە پێشترەوە. لە بەینی شیشەکانەوە دەیڕوانییە عاسمان. پێی گووتم: ((کوڕەکەم تۆ هەڵەیت. دەشێت لەمە پترت داوا لێبکرێ. رەنگیشە داوات لێ بکەن.)) پرسیم: ((لەوەی پتر چ شتێك هەیە؟)) گووتی: ((دەتوانن داوات لێ بکەن کە ببینی،–چ شتێ ببینم؟))

هەنگێ کەشیشەکە چاوێکی بە ژوورەکەما گێڕاو بەدەنگێك کە لەپڕ لەلام خەمناك بوو، وەلاّمی دایەوە: ((لەم دیوارە بەردینەوە رەنج و ئازار دەتکێ، من ئەمە دەزانم. هەرگیز بەبێ عەزاب سەیرم نەکردوون. بەلاّم لەناخی دڵەوە دەزانم کە کلۆڵترینتان بەچاوی خۆتان دیتوتانە کە

سیمایەکی خوایی لە قوڵایی تاریکییانەوە هاتۆتە دەرێ. ئەمە ئەو سیمایەیە کە دەیانەوێ ببیبنی.))

تۆزێ هەڵچووبووم. گوتم چەندین مانگە کە دەڕوانمە ئەم دیوارانە. لە دنیادا هیچ شتێك یا هیچ کەسێك نییە کە لەم بەردانەی باشتر بناسم. ماوەیەکی زۆر پێش ئێستا تیایانا بۆ سیمایەك گەڕابووم. بەڵام ئەم سیمایە ڕەنگی ئاسمان و گڕی خۆزیای تیا بوو: سیمای ماری بوو و من بێهودە بۆی گەڕابووم. ئیستا ئەویش تەواو بووبوو، و بەهەرحاڵ چ شتێکی دیکەم نەبینی کە لەم بەردە کەوەییانەوە بێتە دەرێ.

کەشیشەکە بە خەمینییەکی تایبەتییەوە سەیری کردم. نهۆ بە تەواوەتی پشتم بە دیوارەکەوە دابوو. ورۆژ دابووی لە ناوچەوانم. کەشیشەکە چەند قسەیەکی کرد کە گوێم لێیان نەبوو، و خێرا لێی پرسیم ئایا مۆڵەتی دەدەم ماچم بکات؟ وەڵامم دایەوە: ((نە)). گەڕایەوەو بەرەو دیوارەکە چوو و بە ئەسپایی دەستی بە دیوارەکەدا هێناو لە ژێر لێوانەوەگووتی: ((باشە تا ئەم رادەیە ئەم زەمینەت خۆش گەرەکە؟)) هیچ وەڵامێکم نەدایەوە.

ماوەیەکی زۆر بەماتی و سەرسامی مایەوە. دەمویست پێی بڵێم بڕوات و وازم لێ بێنێ کە لە پڕێکا بۆلای من گەڕایەوەو بە خرۆشێکی تایبەتییەوە هاواری کرد: ((نە، من ناتوانم باوەڕ بە قسەکانی تۆ بکەم. دڵنیام کە هەر ئارەزووی ژیانێکی دیکەت کردووە.))وەڵامم دایەوە هەڵبەتە، بەڵام ئەم ئارەزووەش وەکو ئارەزووی دەوڵەمەندبوون، یا باش مەلەکردن، یان هەبوونی زارێکی جوانتر، بایەخێکی ئەوتۆی نییە. هەموو ئەم ئارەزووانە لەیەك ریزدان. لێ ئەو دەیویست بزانێ کە من ئەو ژیانەی دیکە چۆن دەبینم. هەنگێ هاوارم بەسەریا کرد: ((ژیانێك کە بتوانم ئەم ژیانەی تیا وەبیر بێنمەوە))ویەکسەر پێم گوت بەسەو تاقەتم نییە. هەمدیس دەیویست باسی خوام لەگەڵدا بکات. لێ من بەرەو ئەو چووم و بۆ دواجار بۆم روونکردەوە کە کاتێکی کەمم ماوەو نامەوێ بە خواوە لە دەستی بدەم. هەوڵیدا باسەکە بگۆڕێ. ولێی پرسیم بۆچی بە((ئاغا))ی بانگ دەکەم و پێی ناڵێم((بابا))ئەمە توڕەی کردم و وەڵامم دایەوە کە بابی من نییە چونکە لەگەڵ ئەوان دایە.

دەستی خستە سەرشانم و گووتی: ((نە کوڕی خۆم ، من لەگەڵ تۆدام. بەڵام تۆ ناتوانی لەمە بگەی . چونکە تۆ دڵێکی نابینات هەیە. من لە پێناوی تۆدا نوێژ دەکەم. دوعات بۆ دەکەم.))

هەنگێ نازانم بۆچی شتێك لە ناخما تەقییەوەو بە هەموو هێزمەوە هاوارم کردو جنێوم دایێ و پێم گووت کە چیتر نوێژ لە پێناوی مندا نەکات. یەخەی جبەکەیم گرت و هەرچیم لە دڵدا بوو بە هەڵچوونێکی ئاوێتە لە شادی و توڕەیی بەسەرما ڕشت. زۆر ئاسودەو دڵنیا دیار بوو، وانا؟ لە گەڵ ئەمەشا، هیچ یەکێك لە یەقینیات و دڵنیاییەکانی هەودایەکی قژی ئافرەتێکی نەدەهێنا. ئەو تەنانەت دڵنیا نەوو لەمەی کە زندووە. چونکە وەکو مردوویەك دەژیا. راستە کە من هیچم پێ نەبوو، هیچم لەدەستا نەبوو، بەڵام بەلای کەمەوە لە خۆم دڵنیابووم. لە هەموو شتێك دڵنیا بووم، زۆر لەو دڵنیاتربووم. دڵنیابووم لە ژیانم و لەم مەرگەی کە بەڕێوە بوو. بەڵێ من جگە لەمە چ شتێکی دیکەم نەبوو. بەلای کەمەوە ئەم حەقیقەتەم لەخۆ گرتبوو، وەکو چۆن حەقیقەتەکەش

www.pertwk.com

منی لەخۆ گرتبوو. من لەسەر هەق بووم، هێشتاش لەسەر هەقم، هەمیشەش لەسەر هەق بووم. مـن بـەو جـۆرە ژیـابووم و دەمتـوانی بـە جـۆرێکی دیکـەش بـژیم. ئەمـەم کردبـوو و ئـەوەم نەکردبوو.))ئەو کارەم کردبوو کەواتە نەمدەتوانی ئەم کارە بکەم. پاشان؟ وەك بڵێی بەدرێژایی هەموو کاتەکە چاوەڕوانی ئەم چرکەیە، و ئەم سپێدە کورتە بووم تا پاك ببمەوە. هیچ شتێك، هیچ شتێك کەمترین بایەخی نەبوو و من چاك دەمزانی بۆچی. ئەویش دەیزانی بۆ- لە قوڵایی ئایندەمەوە، لەسەرانسەی ئەم ژیانە پوچەوە کە گوزەراندبووم، شنەوهەناسەیەکی ئاڵۆزو تاریك بەنێو ئەو ساڵانەدا کە هێشتا نەهاتبوون بەرەو رووم دەهات، ئەم شنەیە لەسەر رێگەی خۆیەوە هەموو شتێکی یەکسان دەکرد. هەموو ئەو شتانەی کە ساڵانی نەزۆر واقیعیتر لەو ساڵانەی کە گوزەراندمن، بەمنی دەبەخشی. مەرگی کەسانی دی یا میهرو سۆزی دایکێك، یا خوای ئەو بە من چی، بۆ من دەیکردە چی؟ یان شێوەی ئەو ژیانەی کە خەڵکی هەڵیدەبژێرن، ئەو چارەنووسەی کە هەڵیدەبژێرن بە من چی؟ بۆ من دەکاتە چی؟ مادامێکی یەك چارەنووس من هەڵبژێریێ، من و ملیاردان بنیادەمی بەختەوەری خاوەن ئیمتیاز هەڵبژێریێ کە وەکوئەم کەشیشە خۆی بە برای من دەزانی. ئایا نەیدەزانی. ئایا تیێ نەدەگەیی؟ هەموو خەڵکی هەر خاوەن ئیمتیاز بوون. هەموو تیرەی بەشەر بەشێوەیەکی یەکسان مەحکومن بەوەی کە رۆژێ لەرۆژان بمرن. رۆژێك نۆرەی ئەویش دیێ. چی تێدایە ئەگەر ئەو پاش تۆمەتبارکردن بە کوشتن، لەسەر ئەمەی کە لە رێو رەسمی ناشتنی دایکیا نەگریاوە ئیعدام بکەن؟ سەگەکەی سالامانۆی پیر لە نرخی ژنیا بوو. ئەو ژنە زیتەڵەش رێك بەئەندازەی ئەو ژنە پاریسییەی کە ماسۆن خواستبووی کەمتەرخەم و تاوانبار بوو، یا بە ئەندازەی ماری کە حەزی لێبوو شوو بەمن بکات. چ قەیدییە کە ریمۆن-ش وەکو سیلست، کە بایەخی لەو زیاتربوو، ببیێ بە هاوڕێم؟ چی تیابوو کە ماری ئەمڕۆ لێوەکانی بە مەرسۆیەکی تازە بسپێریێ؟ خودی کەشیشەکە وەکو کەسێکی مەحکوم نەیدەتوانی لەو شنە ئاڵۆزە، لەو سرتەیە تێبگات کە لە ئایندەی منەوە دەهات... خەریك بوو بەدەم ئەم هەموو هات و هاوارو فریادەوە خەفە دەبووم، بەڵام تازە کەشیشەکەیان لە چنگم دەرباز کردبوو. پۆلیسەکان هەڕەشەیان لێدەکردم. لەگەڵ ئەمەشا، کەشیشەکە هێوری کردنەوەو بۆ دەمێك بە بێدەنگی نیگای کردم و چاوەکانی تەژی رونـدك بـوو. رووی وەرگێڕاو لـە چاو ون بـوو. ئـەو رۆیـی مـن هێـور بوومەوە. لە دەست و پیێ کەوتبووم و خۆم دا بەسەر تەختەکەدا. پێم وایە نووستم. چونکە گاڤیێ بێداربوومەوە ئەستێران بە دیارمەوە دەجریوانەوە. هەراو زەنای گوند دەگەییە من، بۆنی شەو و بۆنی خاك و خویێ، لاجانگەکانی فێنك دەکردمەوە. ئارامی سەیری ئەم هاوینە خەواڵووە، وەکو هەڵکشانی دەریا دەهاتە ناومەوە. رێك لەم دەمەدا، ولە ئاخرو ئۆخری شەوا گوێم لە شووتی کەشتیان بوو. ئەم شووتانە سەرەتای سەفەریان بۆ دنیایەك رادەگەیانـد کـە لـە ئێستاوە تا هەمیشە بەلای منەوە یەکسان و بیێ بایەخ بوو. بۆ یەکەمین جار پاش ماوەیەکی درێژ بیرم لە دایکم کردەوە. وام بە خەیاڵدا هات کە دەمزانی بۆچی لە کۆتایی ژیانیا تازەتازە ((دەنکی)) گرتبوو، بۆچی لە نویێ گەمەی ژیانی دەست پێکردبووەوە. لەویێ ،لەوێش، لەدەورو بەری ئەو کەترەخانەیەی کە ژیان تیایا دەکوژایەوە، شەو وەکو هەڵوەستەیەك، وەکو هودنەیەکی خەمناك

بوو. دیاره دایکم که ئەوەنده له مەرگ نزیك بووەتەوە دەبیّ هەستی بەوە کردبیّ که ئازاد بووەو ئامادەبووه له نویّ دەست بەژیان کاتەوە. هیچ کەس، هیچ کەس هەقی ئەوەی نەبوو بۆی بگری. و منیش هەستم دەکرد ئامادەم که لەویّ دەست بەژیان بکەمەوە. وەك بلّێی که ئەم خرۆشی توڕەییه بیّ سنوره منی له بەدی و خراپی پاك کردبیّتەوە، له هیّڤی و ئومیّدی خالّی کردبمەوە. بۆ یەکەمین جار له بەردەم ئەم شەوە پڕ له نیشانان و ستیّرانەدا خۆم به دەستی بیّ موبالاتی و بیّ میهری دنیا سپارد. که زانیم دنیا بەم ڕادەیه له من دەچیّت و ئەوەنده برایانەیه، هەستم کرد که بەختەوەر بوومەو هیّشتاش هەر بەختەوەرم. جا بۆ ئەوەی هەموو شتیّك بگاته کەمالّی خۆی، وبۆ ئەوەی کەمتر هەست به تەنیایی خۆم بکەم، تەنیا ئەمەم بۆ مابووەوە که خۆزی بخوازم که لەرۆژی ئیعدامکردنەکەمدا، تەمەشاڤانیّکی فره ئامادە بن و به هاواری پڕ له کینەی خۆیان پیّشوازیم بکەن.

سەرچاوە:

البر کامو

بیگانه

جلال ال احمد_ علی اصغر خبرەزاده

موسسه انتشارات نگاه

تهران- 1385